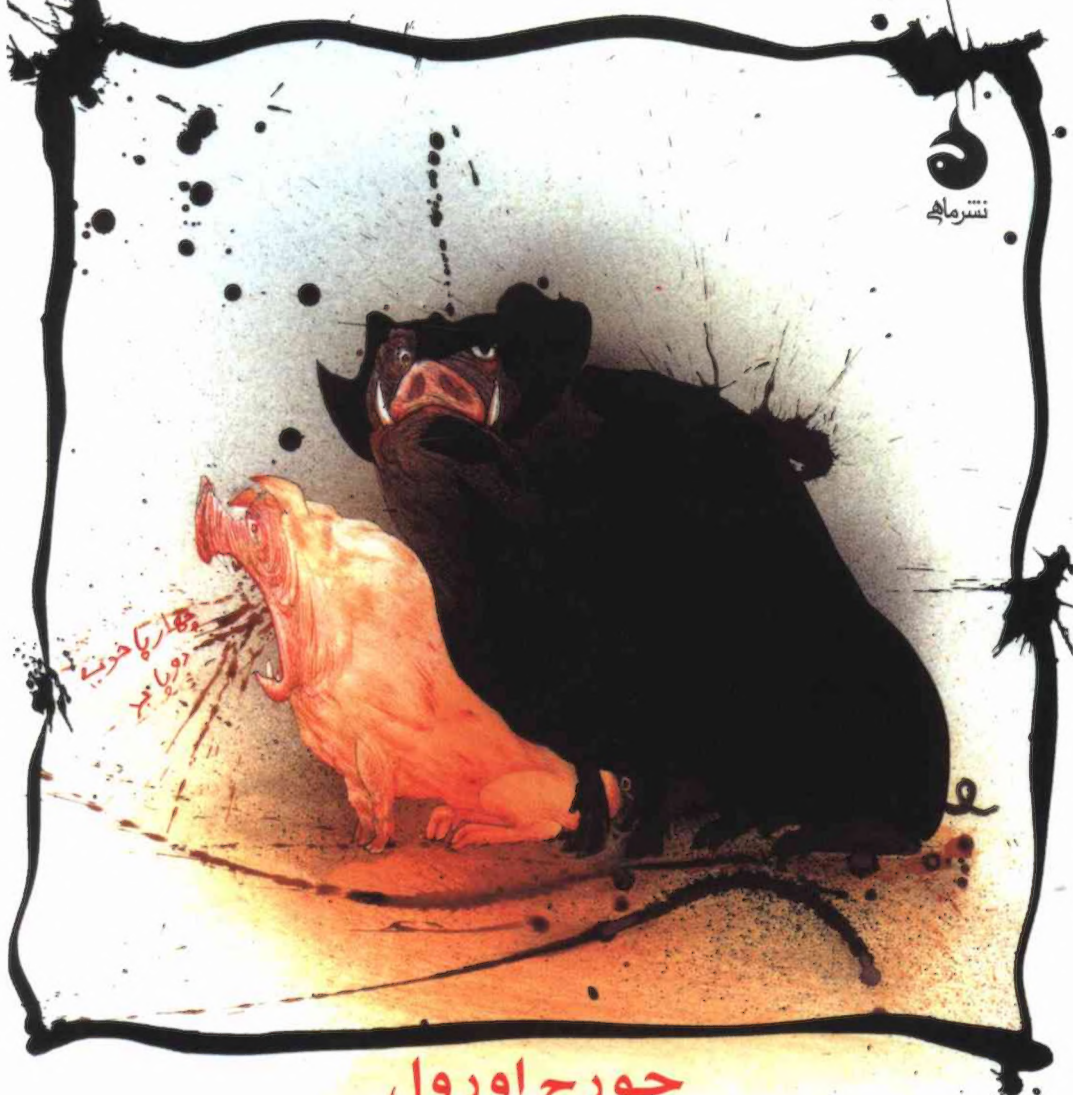

مزارعہ حیوانات

تسرامہ

جورج اورول

تصویرگر: رالف استیڈمن
مترجم: احمد کسائی پور

مزرعه‌ی حیوانات هجویه‌ای ویرانگر درباره‌ی اتحاد جماهیر شوروی است و کسی آن را نوشته که برخی او را وجدان بیدار نسل خود نامیده‌اند. داستان این کتاب داستان حیوانات مزرعه‌ای است که به امید آزادی برضد ارباب خود شورش می‌کنند، اما این شورش نظام استبدادی تازه‌ای را به جای استبداد قدیم می‌نشاند. اورول در این داستان نمادین به خوبی نشان می‌دهد که قدرت چگونه می‌تواند حتی عالی‌ترین و ناب‌ترین آرمان‌ها را هم به فساد بکشد.

مزرعه‌ی حیوانات حدود هفتاد سال پیش به چاپ رسید و بلافاصله یکی از جنجالی‌ترین کتاب‌هایی شد که تاکنون منتشر شده است. این کتاب به حدود هفتاد زبان ترجمه شده و میلیون‌ها نسخه از آن در سراسر جهان به فروش رفته است.

به مناسبت پنجاهمین سال انتشار مزرعه‌ی حیوانات در امریکا، رالف استیدمن، هنرمند پرآوازه‌ی بریتانیایی، ۱۰۰ طرح و تصویر رنگی برای آن کشید و بدین ترتیب نسخه‌ی مصور منحصر به فردی از این کتاب فراهم آمد. مقدمه‌ی مهمی که اورول در سال ۱۹۴۷ بر ترجمه‌ی اوکراینی مزرعه‌ی حیوانات نوشت نیز در ابتدای این کتاب آمده است.

ATIST
NG
LE
NC
E

ХРАН
ДЕНЬГ
СЕРКАСС

regard to ass
ally places t
wards the mi
latter, who a
affairs, find it
the chief arti
the among the
of Tsardio
ment of
alist
of

Catalonia Swept By Red Revolt

**THOUSANDS
KILLED AND
WOUNDED**

Troops Called From Trenches

From Our Special Correspondent,
LOUIS WALTER

PERPIGNAN, on the Franco-Spanish
border, Tuesday Night.

ИЛИ СРЕДСТВА
НАПРАВИ
НА СТРОИТЕЛЬСТВО
ЧЕТВЕРТО
ПОСЛЕДНЕГО ГО
ПЯТИЛЕТ

destiny. The
ence were the
Constitutional
ary Social
Revolutionary
movement. He

Lenin's General Staff of 1917

STALIN, THE EXECUTIONER, ALONE REMAINS

TROTS
IS DE

shared a joke.
Mr. Churchill (in the u
form of an air commodore
holds a gold-tipped cane.

Goebbels looks foolish

From GORDON YOUNG

STOCKHOLM, Monday
The Teheran commun
came to Berlin tonight
bleak warning of disaste

It took the wind out of G
bels's sails, and gave a fo
air to the propaganda w
the German newspapers
been splashing for the past
days, that the Allies were
to make a peace call to
German people.

Only this morning the Ge
papers were still talking of
Teheran "bluff."

First reports from Berlin s
that Goebbels will now conce

Ralph Thompson

HOW TSARDOM FELL.

NEW SIDELIGHTS ON THE REVOLUTION.

TO-MORROW IN RUSSIA

A competent observer, who witnessed the Revolution in Russia and has just returned to Western Europe, has furnished us with the following account of some episodes in the Revolution and of the present outlook in Russia.

БОРЬБА ЗА
— 54

RUSSIAN
AWA

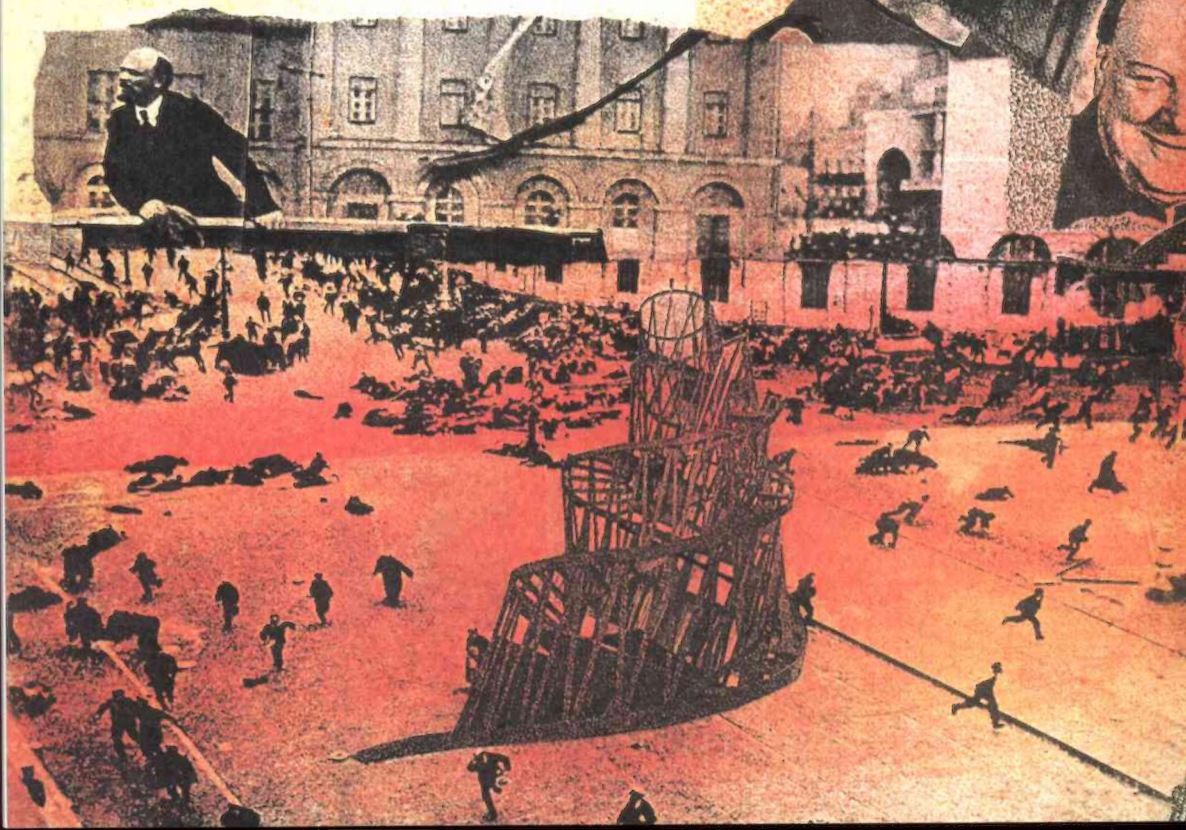
THE PR
SELF-I

WAR AND

(FROM A

The vote of each
Provisional Government
Soldiers' Delegates
majority of the
for the King
this would
was found
least number
official bullet

СТРАН
Б

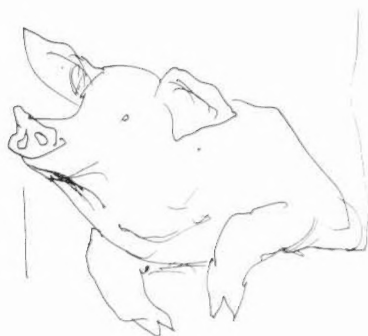

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

مزرعه حیوانات

George Orwell
Animal Farm
 Pictures by Ralph Steadman
 Harcourt, Inc., New York, 1995.

Orwell, George	اورول، جورج، ۱۹۰۳ - ۱۹۵۰ م.	سرشناسه:
مزرعه‌ی حیوانات؛ جورج اورول؛ تصویرگر: رالف استیدمن؛ مترجم: احمد کسائی بوز.		عنوان و نام پدیدآور:
تهران: ماهی، ۱۳۹۰.		مشخصات نشر:
۱۷۶ ص.: مصور (رنگی).		مشخصات ظاهری:
۹۷۸-۹۶۴-۲۰۹-۱۲۳-۲		شابک:
فیبا.		وضعیت فهرست‌نویسی:
<i>Animal Farm</i> .	عنوان اصلی:	یادداشت:
این کتاب نخستین بار با عنوان قلعه‌ی حیوانات ترجمه و در سال‌های مختلف به همت ناشران متفاوت منتشر شده است.		یادداشت:
داستان‌های انگلیسی - قرن ۲۰ م.		موضوع:
استیدمن، رالف، تصویرگر.		شناسه‌ی افزوده:
کسائی بوز، احمد، ۱۳۴۲ -		شناسه‌ی افزوده:
مترجم.		رده‌بندی کنگره:
۱۳۹۰ ق ۸ ۷۸۳ الف / PZ۳		رده‌بندی دیویی:
۸۲۳/۹۱۲		
۲۶۳۳۲۵۹		شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی:

مزرعه حیوانات

جورج اورول

تصویرگر: رالف استیدمن

مترجم: احمد کسایی پور

نسترمای

تهران

۱۳۹۳

با سپاس از
مهدی نوری • پویا دارابی • زینب مریخ‌پور

مزرعه‌ی حیوانات

نویسنده	جورج اورول
تصویرگر	رالف اسپیدمن
مترجم	احمد کسایی‌پور
	+
چاپ اول	بهار ۱۳۹۳
تیراژ	۱۵۰۰ نسخه
	+
مدیر هنری	حسین سجادی
صفحه‌آرا	پاشا دارابی
لیتوگرافی	نوید
چاپ جلد و متن	صنوبر
صحافی	رئوف
	+
شابک ۹۷۸-۹۶۴-۲۰۹-۱۲۳-۲	
همه‌ی حقوق برای ناشر محفوظ است.	

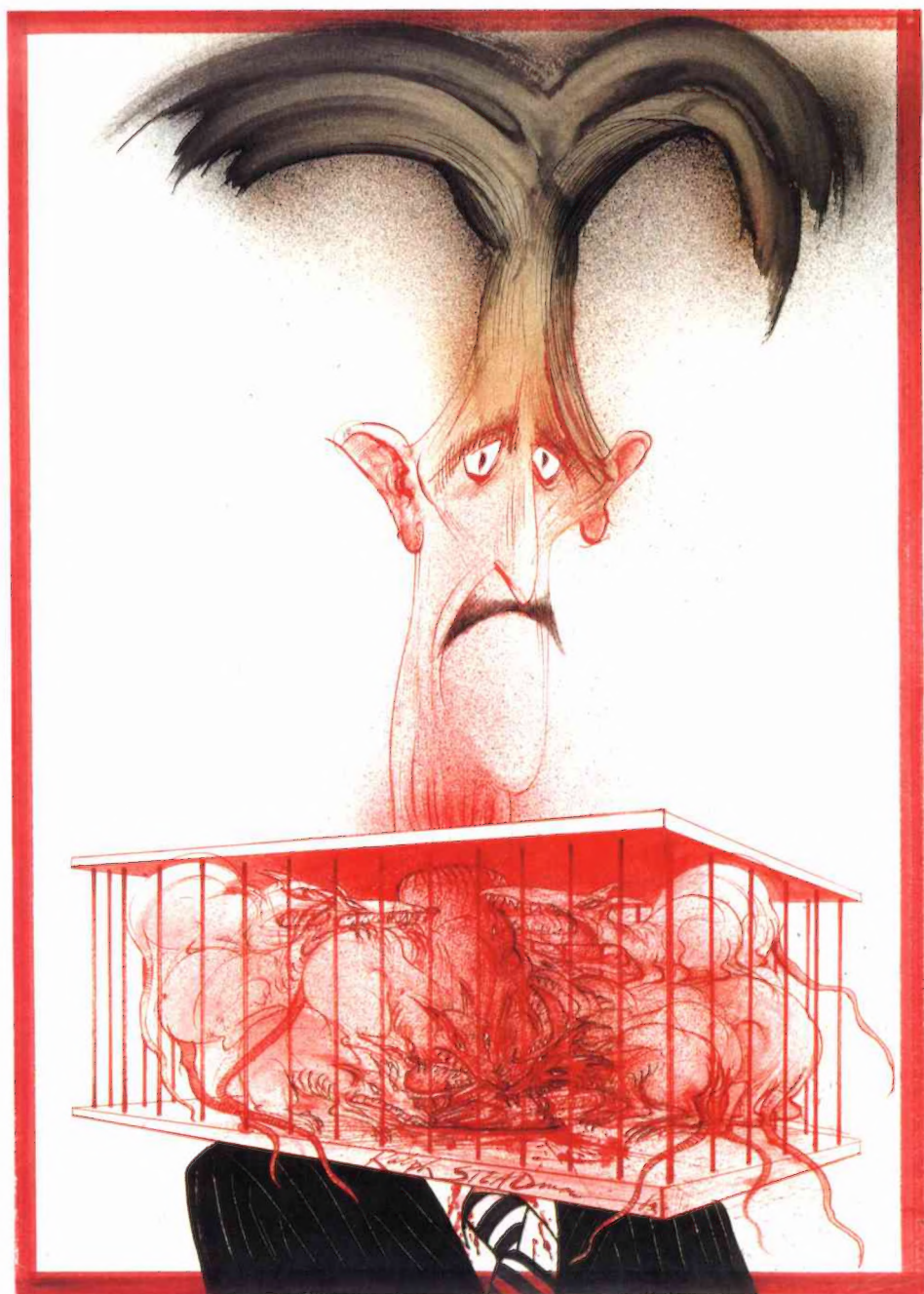

نَشْرَمَاحِی

تهران، خیابان انقلاب، رویه‌روی سینما سپیده، شماره‌ی ۱۱۷۶، واحد ۴

تلفن و دورنگار: ۶۶۹۵ ۱۸۸۰

www.nashremahi.com

پیش‌گفتار

در مارس ۱۹۴۷، اورول پیش‌گفتاری اختصاصی برای ترجمه‌ی اوکراینی مزرعه‌ی حیوانات نوشت که سازمانی موسوم به «انجمن آوارگان اوکراین»، در نوامبر همان سال، آن را منتشر کرد. متن اصلی نوشته‌ی اورول هنوز به دست نیامده است و آنچه در این جا می‌خوانید برگردان ترجمه‌ی اوکراینی آن است.

از من خواسته‌اند پیش‌گفتاری بر ترجمه‌ی اوکراینی مزرعه‌ی حیوانات بنویسم. می‌دانم که مخاطبانم در این جا خوانندگانی هستند که هیچ شناختی از ایشان ندارم؛ در عین حال، چه بسا آن‌ها هم هرگز کوچک‌ترین فرصتی برای شناخت من [و آثارم] نداشته‌اند.

در این پیش‌گفتار، به احتمال زیاد، از من انتظار دارند که چگونگی نوشتن مزرعه‌ی حیوانات را شرح دهم، اما ابتدا می‌خواهم مختصری از خودم بگویم و از تجربیاتی که دیدگاه سیاسی‌ام بر پایه‌ی آن شکل گرفته است.

من در سال ۱۹۰۳ در هندوستان متولد شدم. پدرم کارمند دستگاه اداری انگلیس در آن جا بود و خانواده‌ام هم در زمره‌ی خانواده‌های معمولی طبقه‌ی متوسط آن روزگار، یعنی نظامیان، روحانیان، مقامات دولتی، آموزگاران، وکلای دعاوی، پزشکان، و غیره. من در مدرسه‌ی ایتن^۱ درس خواندم، یکی از گرانقیمت‌ترین و

اشرافی‌ترین « دبیرستان‌های شبانه‌روزی انگلستان »^۱. منتها تنها به کمک یک بورس تحصیلی بود که توانستم به آن جارا راه یابم؛ در غیر این صورت، پدرم استطاعت ثبت‌نام مرا در چنان مدرسه‌ای نداشت.

مدت کوتاهی بعد از فارغ‌التحصیل شدن (هنوز بیست سالم هم نشده بود) به برمه رفتم و به « نیروی پلیس امپراتوری در [شبه‌قاره‌ی] هند »^۲ پیوستم، که یک جور نیروی پلیس مسلح بود در مایه‌های ژاندارمری و بسیار شبیه به « گواردیا سیویل »^۳ اسپانیا یا « گارد موبیل »^۴ در فرانسه. پنج سال در آن منصب باقی ماندم. شغل مناسبی برای من نبود و باعث شد از امپریالیسم متنفر شوم، هرچند در آن ایام در برمه از احساسات ملی‌گرایانه چندان هم خبری نبود و روابط میان انگلیسی‌ها و مردم برمه هنوز شکل کاملاً خصمانه‌ای به خود نگرفته بود. در سال ۱۹۲۷، که برای مرخصی به انگلستان آمدم، از آن شغل استعفا کردم و تصمیم گرفتم نویسنده شوم؛ در آغاز، بدون هیچ موفقیت بازاری. در سال‌های ۱۹۲۸-۱۹۲۹، در پاریس زندگی می‌کردم و داستان‌های کوتاه و رمان‌هایی می‌نوشتم که هیچ‌کس حاضر نشد چاپشان کند (و من هم همه‌ی آن‌ها را از بین بردم). از آن پس، چند سالی را اغلب با درآمدی بخور و نمیر زندگی کردم و در مواردی هم گرسنگی کشیدم. تازه از سال ۱۹۳۴ بود که توانستم با عوایدی زندگی کنم که از نوشتن به دست می‌آوردم. در آن مدت، گاهی ماه‌های متمادی میان فقر زندگی کردم، و همچنین میان اشخاص نیمه‌تبهکاری که در بدترین نواحی محله‌های فقیرنشین سکونت داشتند، یا کسانی که برای دزدی و گدایی در خیابان‌ها پرسه می‌زدند. در آن ایام، دلیل همنشینی من با آن‌ها البته جیب

۱. این‌ها مدرسه‌های عمومی دولتی نیستند، بلکه در برخی موارد کاملاً برعکس؛ دبیرستان‌هایی خصوصی و شبانه‌روزی و گران، و البته بسیار پراکنده. تا همین اواخر، فقط پسران خانواده‌های اعیان و ثروتمند را ثبت‌نام می‌کردند. آرزوی هر بانک‌دار نوکیسه‌ای در قرن نوزدهم این بود که هر طور شده پسرش را به یک « دبیرستان شبانه‌روزی » بفرستد. در این مدارس، بیش از هر چیزی بر ورزش تأکید می‌شود، که خلق و خویی، به اصطلاح، لُردمنشانه و سرسخت و متشخص در دانش‌آموز پرورش می‌دهد. در میان این مدارس، این شهرتی استثنایی دارد. از ولینگتن* نقل شده است که نطفه‌ی فتح واترلو در زمین‌های ورزش این‌ها بسته شد. تا همین سال‌های اخیر، اکثریت قاطع کسانی که در انگلستان مصدر حکومت بوده‌اند در « دبیرستان‌های شبانه‌روزی » پرورش یافته‌اند. [یادداشت نویسنده]

* Wellington (۱۷۶۹-۱۸۵۲): آرتور ولزلی، مشهور به دول ولینگتن، ژنرال و سیاستمدار بریتانیایی، که کشورهای متحد به فرماندهی او در واترلو (۱۸۱۵) ناپلئون بناپارت را شکست دادند. م.

2. Indian Imperial Police

3. Guardia Civil

4. Garde Mobile

خالی‌ام بود، ولی بعدها صرف نحوه‌ی زندگی‌شان بود که توجه مرا به شدت به خود جلب کرد. ماه‌های بسیاری (این بار به شکلی حساب شده‌تر) در شمال انگلستان به تحقیق درباره‌ی شرایط زندگی معدنچیان پرداختم. تا سال ۱۹۳۰، روی هم رفته خودم را سوسیالیست نمی‌دانستم. در واقع، تا آن وقت، افکار و عقاید سیاسی روشنی نداشتیم. دلیل اصلی گرویدن من به سوسیالیسم، خشم و انزجاری بود که با مشاهده‌ی محرومیت و شرایط ظالمانه‌ی زندگی قشر فقیرتر کارگران صنعتی در خود احساس می‌کردم، نه صرفاً گرایشی تئوریک به یک جامعه‌ی برنامه‌ریزی شده. در سال ۱۹۳۶ ازدواج کردم. کمابیش در همان هفته هم جنگ داخلی اسپانیا آغاز شد. من و همسر هر دو می‌خواستیم به اسپانیا برویم و در دفاع از دولت [جمهوری] اسپانیا بجنگیم. ظرف شش ماه، به محض این‌که کتابی را که در دست نوشتن داشتم به پایان رساندم، آماده‌ی رفتن شدیم. در اسپانیا، تقریباً شش ماه را در جبهه‌ی آراگون سپری کردم تا این‌که در اوئسکا^۱ یک تک‌تیرانداز فاشیست گلوله‌ای به گلویم شلیک کرد.

در مراحل اولیه‌ی جنگ، خارجی‌ها روی هم رفته از درگیری‌های درونی گروه‌های سیاسی مختلف اسپانیا که از دولت حمایت می‌کردند بی‌خبر بودند. در نتیجه‌ی رشته‌ای اتفاقات ناخواسته، من برخلاف پیش‌تر خارجی‌ها، نه به بریگاد بین‌المللی، بلکه به نیروهای شبه‌نظامی پوم^۲ ملحق شدم، یعنی اتحادیه‌ی تروتسکیست‌های اسپانیا.

بنابراین، در میانه‌ی سال ۱۹۳۷، که کمونیست‌ها رهبری (یا دست‌کم رهبری بخشی از) دولت اسپانیا را به دست گرفتند و شروع به تعقیب و بازداشت تروتسکیست‌ها کردند، [من و همسر] ناگهان متوجه شدیم که ما هم در زمره‌ی قربانیان قرار گرفته‌ایم. بخت واقعاً با ما یار بود که توانستیم زنده از اسپانیا خارج شویم و حتی یک بار هم دستگیر نشدیم. بسیاری از دوستانمان تیرباران شدند و بقیه هم مدت زیادی را در زندان گذراندند یا این‌که به سادگی ناپدید شدند.

این تعقیب و بازداشت سراسری در اسپانیا دقیقاً همزمان با تصفیه‌های گسترده در اتحاد جماهیر شوروی اتفاق افتاد و به نوعی تکمیل‌کننده‌ی آن بود. در اسپانیا هم، درست مثل روسیه، ماهیت اتهامات (یعنی همدستی با فاشیست‌ها) یکسان بود و من، تا جایی که به اسپانیا مربوط می‌شد، به دلایل فراوانی یقین داشتم که آن اتهامات نادرست است. این تجربیات برایم درس عبرت گرانبهایی شد؛ من آموختم که شعارهای تبلیغاتی حاکمیتی خودکامه با چه سهولتی می‌تواند هدایت افکار روشنفکران کشورهای دموکراتیک را در دست بگیرد.

من و همسرم هر دو شاهد بودیم که افراد بی‌گناهی صرفاً به این دلیل به زندان می‌افتادند که کسانی گمان می‌بردند آن‌ها از راه راست منحرف شده‌اند. با وجود این، وقتی به انگلستان برگشتیم، ناظران آگاه و هوشمند بسیاری را دیدیم که غیرواقعی‌ترین گزارش‌های توطئه و خیانت و خرابکاری را، که با استناد به محاکمه‌های مسکو در مطبوعات منتشر می‌شد، باور می‌کردند.

به این ترتیب، تأثیر مخرب افسانه‌ی شوروی بر جنبش سوسیالیست غرب، روشن‌تر از هر زمان دیگری، بر من آشکار شد.

اکنون ناگزیرم قدری درنگ کنم و دیدگاه خودم را درباره‌ی رژیم شوروی توضیح دهم.

من هرگز به روسیه نرفته‌ام و شناخت من از آن کشور صرفاً شامل اطلاعاتی می‌شود که از خواندن کتاب‌ها و روزنامه‌ها می‌توان به دست آورد. حتی اگر به قدر کافی قدرت داشتم، باز هم از مداخله در امور داخلی شوروی خودداری می‌کردم؛ من استالین و دارودسته‌اش را صرفاً به دلیل روش‌های وحشیانه و غیردموکراتیکشان محکوم نمی‌کنم. کاملاً محتمل است که آن‌ها، حتی با پاک‌ترین نیت‌ها، در شرایط حاکم بر آن روزگار نمی‌توانستند طور دیگری رفتار کنند.

ولی از طرف دیگر، به نظرم بی‌نهایت اهمیت داشت که مردم اروپای غربی ماهیت واقعی رژیم شوروی را به درستی بشناسند. از سال ۱۹۳۰ به بعد، تقریباً به هیچ شواهدی برخورد کرده بودم که نشان دهد «اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی» در حال تحقق بخشیدن به جامعه‌ای است که بتوان آن را حقیقتاً سوسیالیستی نامید.

برعکس، نشانه‌های روشن تکان دهنده‌ای می‌دیدم که اتحاد شوروی رفته‌رفته به جامعه‌ای سلسله‌مراتبی استحاله می‌یابد که حاکمان آن، مثل هر طبقه‌ی حاکم دیگری، به هیچ وجه تمایل ندارند از اریکه‌ی قدرت پایین بیایند. وانگهی، در جامعه‌ای مثل انگلستان، کارگران و روشنفکران قادر به فهم این نکته نیستند که اتحاد جماهیر شوروی امروز با آنچه در سال ۱۹۱۷ بود از بیخ و بن فرق دارد. يك دليل اين است که دلشان نمی‌خواهد این را بفهمند (یعنی دوست دارند باور داشته باشند که در گوشه‌ای از جهان يك کشور به راستی سوسیالیستی واقعاً وجود دارد)، و دلیل دیگرش هم این‌که، در نتیجه‌ی خوگرفتن به اعتدال و آزادی نسبی در حوزه‌ی عمومی زندگی [در جامعه‌ی انگلستان]، مفهوم خودکامگی در نظرشان به کلی غیرقابل درک است. با وجود این، نباید از یاد برد که انگلستان کشوری کاملاً دموکراتیک نیست، بلکه عملاً کشوری ست سرمایه‌داری با تمایزات چشمگیر طبقاتی و (حتی اکنون، بعد از جنگی که قاعدتاً می‌بایست برابری را میان همه برقرار کند) با ناپرابری‌های عظیم در تخصیص منابع ثروت. ولی، در عین حال، کشوری ست که مردمش چند صد سال بدون هیچ درگیری عمده‌ای در کنار یکدیگر زندگی کرده‌اند و قوانینش نسبتاً عادلانه است و به اخبار و آمار رسمی‌اش هم کمابیش بدون استثنا می‌توان اعتماد کرد و، نکته‌ی آخر و البته به همان اندازه مهم، این‌که گرایش به دیدگاه‌های اقلیت و بیان آزادانه‌ی عقاید در این کشور مستلزم به خطر افتادن جان اشخاص نیست. در چنین حال و هوایی، مردم کوچه و بازار هیچ درک درستی از واقعیت‌هایی مانند اردوگاه‌های کار اجباری، تبعیدهای دسته‌جمعی، دستگیری افراد بدون محاکمه، سانسور مطبوعات، و غیره و غیره ندارند. هر آنچه این مردم درباره‌ی کشوری مانند اتحاد شوروی بخوانند، ناخودآگاه به مفاهیم [متعارف] انگلیسی تعبیر می‌شود و مردم در کمال سادگی دروغ‌های دستگاه تبلیغاتی نظام خودکامه را باور می‌کنند. تا سال ۱۹۳۹، و حتی بعد از آن، بیش‌تر مردم انگلستان قادر به تشخیص ماهیت واقعی رژیم نازی در آلمان نبودند، و اکنون هم، در مورد رژیم شوروی، همچنان تا اندازه‌ی زیادی دچار چنین توهمی هستند.

این واقعیت لطمه‌ی بزرگی به جنبش سوسیالیست انگلستان وارد آورده و عواقبی

جدی در سیاست خارجی انگلستان به دنبال داشته است. در واقع، به نظر من، اعتقاد به این که روسیه کشوری سوسیالیستی است و همه ی اقدامات فرمانروایانش را می بایست موجه بدانیم، اگر نگویند که باید سرمشق قرار دهیم، بیش از هر عامل دیگری مایه ی تحریف عمیق و گسترده ی مفهوم اصیل سوسیالیسم بوده است. بنابراین، در ده سال اخیر، متقاعد شده ام که برای احیای جنبش سوسیالیست می بایست افسانه ی شوروی را افشا و رسوا کرد.

وقتی از اسپانیا برگشتم، به این فکر افتادم که چهره ی واقعی افسانه ی شوروی را در قصه ای نشان دهم که تقریباً همه به آسانی آن را بفهمند و به سهولت بتوان به زبان های دیگر ترجمه کرد. منتها جزئیات دقیق این قصه تا مدتی بر من آشکار نبود، تا این که يك روز (آن ایام در روستای کوچکی زندگی می کردم) پسری را دیدم، شاید ده ساله، که داشت اسب بارکش عظیم الجثه ای را در کوره راهی به جلومی راند و هر وقت آن اسب سرکشی می کرد، او را با تازیانه می زد. ناگهان به ذهنم خطور کرد که اگر این حیوانات به قدرت خود واقف شوند، محال است بتوانیم آن ها را به زیر سلطه ی خود درآوریم، و این که انسان تا حد زیادی به همان شیوه از حیوانات بهره کشی می کند که توانگران پرولتاریا را استثمار می کنند.

از آن پس، به تحلیل نظریه ی مارکس از منظر حیوانات پرداختم. از دیدگاه آن ها، روشن بود که مفهوم مبارزه ی طبقاتی در میان انسان ها توهمی بیش نیست، زیرا هرگاه بهره کشی از حیوانات ضرورت داشته باشد، همه ی انسان ها علیه آن ها متحد می شوند؛ مبارزه ی واقعی میان انسان و حیوان است. بر چنین مبنایی، شرح و تفصیل داستان کار دشواری نبود. ولی من تا سال ۱۹۴۳ آن را ننوشتم، چون همیشه درگیر کار دیگری بودم که وقتم را می گرفت. در انتهای داستان، چند رویداد واقعی را هم گنجاندم، از جمله کنفرانس تهران^۱ که در زمان نوشتن داستان برگزار شد. به این ترتیب، طرح کلی داستان، پیش از آن که عملاً آن را بنویسم، شش سال و اندی در ذهن من بود.

۱. اجلاس رهبران سیاسی متفقین - روزولت و چرچیل و استالین - در سال ۱۹۴۳ در تهران، که در آن بر سر تهاجم نظامی همه جانبه به نیروهای آلمان نازی به توافق رسیدند. م.

قصه ندارم به شرح و تفسیر این کتاب پردازم — اگر خود داستان نتوانسته باشد از عهده‌ی بیان مقصودش برآید، پس لابد ناموفق بوده است — منتها می‌بایست دو نکته را توضیح دهم: اول این که هرچند وقایع این داستان بر مبنای تاریخ واقعی انقلاب روسیه شکل گرفته است، این رویدادها به صورتی کلی و به اختصار پرداخت شده‌اند و ترتیب زمانی شان تغییر یافته است تا تناسب و توازن داستان حفظ شود. نکته‌ی دوم را بیش‌تر منتقدان به درستی دریافته‌اند؛ شاید به این دلیل که به قدر کافی بر آن تأکید نکرده‌ام. شماری از خوانندگان ممکن است کتاب را با این تصور به پایان برسانند که داستان با صلح و سازش کامل خوک‌ها و آدم‌ها تمام می‌شود. ولی منظور من این نبوده است؛ برعکس، می‌خواسته‌ام داستان با حال و هوای نفسگیری از خصومت و ناسازگاری به پایان برسد، چون آن را بلافاصله بعد از کنفرانس تهران نوشتم؛ کنفرانسی که همه گمان می‌کردند شالوده‌ی بهترین روابط ممکن میان اتحاد جماهیر شوروی و غرب را بنیاد نهاده است. من البته شخصاً اعتقاد نداشتم چنین روابط حسنه‌ای چندان دوام بیاورد؛ و سیر وقایع نشان داد که خیلی هم اشتباه نمی‌کرده‌ام. نمی‌دانم دیگر چه باید بگویم. اگر کسی به جزئیات خصوصی زندگی من علاقه‌مند باشد، باید بگویم که همسرم درگذشته است و پسری دارم حدوداً سه ساله، حرفه‌ام نویسندگی است و از آغاز جنگ عموماً به روزنامه‌نگاری پرداخته‌ام.

مجله‌ای که بیش‌تر مطالبم را در آن می‌نویسم «تریبیون» نام دارد، یک هفته‌نامه‌ی سیاسی-اجتماعی که به‌طور کلی بیانگر دیدگاه‌های جناح چپ حزب کارگر بریتانیا است. از میان کتاب‌هایم، خواننده‌ی عادی شاید بیش از همه به این کتاب‌ها توجه نشان دهد (البته به شرط این که نسخه‌ای از آن‌ها در دسترس مخاطبان ترجمه‌ی حاضر قرار داشته باشد): روزهای برمه (داستانی درباره‌ی برمه)، درود بر کاتالونیا (گزارشی از تجربیاتم در جنگ داخلی اسپانیا)، و مقالات انتقادی (مقاله‌هایی عمدتاً درباره‌ی ادبیات انگلیسی پرطرفدار معاصر که بیش‌تر از منظری جامعه‌شناختی، و نه ادبی، به موضوع پرداخته است).

فصل اول

آقای جونز^۱، مالک « مزرعه‌ی اربابی »^۲، شب در مرغدانی‌ها را قفل کرده بود، ولی آن قدر مست بود که یادش رفت دریچه‌ی درها را هم ببندد. همین طور که تلوتلو می‌خورد و حلقه‌ی روشنائی فانوسش رقص‌کنان جابه‌جا می‌شد، به آن طرف حیاط رفت، پوتین‌هایش را دم دریچتی به یک تکان درآورد، آخرین لیوان آبجویش را از بشکه‌ی داخل ظرفشوی خانه پر کرد و خودش را به تخت خواب رساند که خانم جونز خرناس‌کشان آن جا خوابیده بود.

چراغ اتاق خواب که خاموش شد، تمام ساختمان‌های مزرعه به جنب و جوش افتاد. آن روز همه جا پیچیده بود که میجر^۳ پیر، خوک نر سفید و میان‌وزن برنده‌ی جایزه‌ی نمایشگاه حیوانات، شب قبل خواب عجیبی دیده است و می‌خواهد آن را با بقیه‌ی جانوران در میان بگذارد. قرار گذاشته بودند همین که خیالشان از آقای جونز راحت شد، همگی در انبار بزرگ علوفه جمع شوند. میجر پیر (که همیشه به این اسم صدایش می‌زدند، هرچند با نام « زیبای ویلینگدن »^۴ در نمایشگاه شرکت کرده بود) به قدری در مزرعه حرمت و آبرو داشت که همه با کمال میل حاضر بودند یک ساعتی از خوابشان بزنند و پای حرف‌هایش بنشینند.

در آن سوی انبار بزرگ، روی یک جور سکوی برآمده، میجر زیر فانوسی آویخته از تیرک سقف بر بستر کاه خود لمیده بود. دوازده سال از عمرش می‌گذشت و این

1. Jones

2. Manor Farm

3. Major

4. Willingdon Beauty

اواخر نسبتاً تنومند شده بود، ولی همچنان خوک پرابهتی بود و با این که دندان های نیشش را هرگز نکشیده بودند، قیافه ی عاقل و مهربانی داشت. طولی نکشید که بقیه ی حیوانات هم رفته رفته آمدند و هر کدام به عادت خود سر جایشان مستقر شدند. اول از همه، سه سگ مزرعه آمدند - بلوبل^۱ و جسی^۲ و پینچر^۳ - و بعد هم خوک ها، که درست مقابل سکوروی کاه ها لم دادند. مرغ ها روی هزه ی پنجره ها نشستند، کبوترها بال بال زنان روی تیرک های شبیدار سقف جای گرفتند، گاوها و گوسفند ها پشت خوک ها روی زمین لمیدند و شروع به نشخوار کردند. دو اسب گاری، باکسر^۴ و کلور^۵، با هم آمدند. خیلی آهسته راه می رفتند و سُم های درشت پشمالوشان را با احتیاط تمام روی زمین می گذاشتند، مبادا جانور کوچکی زیر کاه پنهان مانده باشد. کلور و مادیا تنومندی بود با شکل و شمایل مادرا نه که داشت به سال های میانه ی عمر می رسید و بعد از زاییدن چهارمین شکمش دیگر نتوانسته بود اندام متناسب گذشته ی خود را باز یابد. باکسر حیوان بارکش عظیم الجثه ای بود، با بیش از ۱۸۲ سانتی متر قد، که به اندازه ی دو اسب معمولی زور داشت. خط سفید زیر دماغش قیافه ی کمابیش ابلهانه ای به او داده بود و راستش را بخواید هوش چندان سرشاری هم نداشت، ولی به دلیل استحکام شخصیت و نیروی خستگی ناپذیرش در کار، همه به او احترام می گذاشتند. بعد از اسب ها هم موریل^۶ آمد، بز سفید مزرعه، و بنجامین^۷، الاغ مزرعه. بنجامین پیرترین حیوان مزرعه بود و از همه هم بداخلاق تر. به ندرت حرف می زد و وقتی هم که چیزی می گفت، معمولاً کنایه ی تلخ بدبینانه ای بود؛ مثلاً می گفت خداوند برای دور کردن مگس ها دُمی به او بخشیده است، ولی کاش اصلاً نه دُمی در کار بود و نه مگسی. تنها حیوان مزرعه بود که هیچ وقت نمی خندید. وقتی علش را از او می پرسیدند، می گفت دلیلی برای خندیدن نمی بیند. با وجود این، بی آن که به زبان آورده باشد، سرسپرده ی باکسر بود. معمولاً آن دو یکشنبه هاشان را با هم در چراگاه کوچک آن سوی باغ می گذراندند و کنار یکدیگر می چریدند و هیچ حرفی نمی زدند.

1. Bluebell

2. Jessie

3. Pincher

4. Boxer

5. Clover

6. Muriel (= میوریل)

7. Benjamin

the horse
to the mare

هر دو اسب تازه نشسته بودند که دسته‌ای جوجه اردک، که مادرشان را گم کرده بودند، پشت سرهم وارد انبار شدند و همین طور که با صدای ضعیفی جیک جیک می‌کردند، این طرف و آن طرف رفتند تا جایی پیدا کنند که زیر دست و پای کسی له نشوند. کلورر ساعد کشیده‌ی دستش را مثل دیوار دور آن‌ها حائل کرد و جوجه‌ها در پناه آن آرام گرفتند و بلافاصله خوابشان برد. در لحظات آخر بود که مالی^۱، مادیان سفید خوشگل و احمق مزرعه که کارش کشیدن کالسکه‌ی دوچرخ آقای جونز بود، درحالی‌که حبه‌فندی را می‌جوید با ناز و غمزه وارد انبار شد. نزدیک ردیف جلو نشست و بنا کرد به ور رفتن با یال سفیدش، چون دلش می‌خواست توجه دیگران را به روبان‌های قرمزی جلب کند که یالش را با آن‌ها بافته بودند. آخر از همه هم گربه آمد و طبق معمول نگاهی به دور ویرش انداخت تا محل کاملاً گرم و نرمی پیدا کند و عاقبت هم خود را به زور میان باکسر و کلورر جا کرد؛ در تمام طول سخنرانی میجر، گربه با فراغ خاطر در آن جا خُر خُر کرد، بدون این‌که حتی به یک کلمه از حرف‌های او گوش داده باشد.

حالا دیگر همه‌ی حیوانات حاضر بودند، جز موزز^۲، کلاغ سیاه دست‌آموز، که پشت در عقب روی شاخه‌ای خوابش برده بود. وقتی میجر دید همه سر جای خود مستقر شده‌اند و سراپا گوش منتظرند، گلویش را صاف کرد و گفت:

«رفقا، لابد تا حالا همه‌تان شنیده‌اید که دیشب خواب عجیبی دیده‌ام. ولی من بعداً راجع به این خواب صحبت می‌کنم. الان می‌خواهم چیز دیگری بگویم. رفقا، من تصور نمی‌کنم چند ماهی بیش‌تر از عمرم باقی مانده باشد و خودم را موظف می‌دانم تمام اندوخته‌ی حکمت و معرفتم را قبل از مرگ در اختیارتان بگذارم. من عمری طولانی کرده‌ام، در خلوت آخرم هم فرصت زیادی برای تفکر داشته‌ام، و به گمانم می‌توانم مدعی شوم که ماهیت زندگی در این کره‌ی خاک را بهتر از هر حیوان زنده‌ی دیگری درک می‌کنم. حالا هم می‌خواهم دقیقاً در همین باره با شما صحبت کنم. خب، رفقا، ماهیت زندگی ما چیست؟ بیایید واقع بین باشیم: زندگی ما سخت

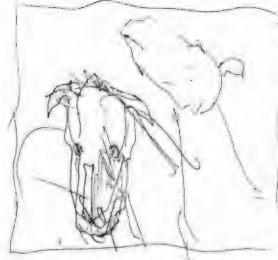

و کوتاه و نکبت بار است. ما به دنیا می‌آییم و غذا فقط به اندازه‌ای گیرمان می‌آید که زندگی بخور و نمیری داشته باشیم و آن دسته از ما هم که بتوانند طاقت بیاورند، باید تا آخرین لحظه‌ای که جان در بدن دارند کار کنند. وقتی هم که دیگر فایده‌ای برای کسی نداشته باشیم، بای رحمی تمام سلاخی‌مان می‌کنند. هیچ حیوانی در انگلستان نیست که بعد از يك سالگی طعم شادی و آسایش را چشیده باشد. هیچ حیوانی در انگلستان آزاد نیست. زندگی همه‌ی حیوانات در بدبختی و بردگی می‌گذرد؛ این است حقیقتِ رُک و پوست‌کنده.

ولی آیا صرفاً نظام طبیعت این طور اقتضا می‌کند؟ آیا دلیلش این است که سرزمین ما به قدری فقیر شده که قادر نیست زندگی آبرومندانه‌ای برای کسانی که در آن زندگی می‌کنند فراهم کند؟ نه، رفقا، اصلاً و ابداً! خاک انگلستان حاصلخیز است و آب و هوایش مساعد. این سرزمین می‌تواند آن قدر مواد غذایی تولید کند که برای جمعیتی چند برابر حیواناتی که اکنون در آن زندگی می‌کنند کافی باشد. همین مزرعه‌ی خودمان به تنهایی می‌تواند زندگی يك دوجین اسب و بیست گاو و صدها گوسفند را تأمین کند؛ و همه‌ی آن‌ها هم چنان زندگی آسوده و مرفهی داشته باشند که الان حتی به خواب هم نمی‌بینیم. پس چرا همچنان در این شرایط نکبت بار زندگی می‌کنیم؟ به این دلیل که تقریباً همه‌ی دسترنج‌مان را انسان‌ها به غارت می‌برند. رفقا، راه حل همه‌ی مشکلات ما همین است. همه‌اش در يك کلمه خلاصه می‌شود — انسان. انسان تنها دشمن واقعی ماست. انسان را از صحنه‌ی روزگار محو کنید، ریشه‌ی گرسنگی و بیگاری تا ابد خشکانده می‌شود.

انسان تنها موجودی است که مصرف می‌کند بی‌آن‌که تولید کند. انسان شیر نمی‌دهد، تخم نمی‌گذارد، قدرت کشیدن گاوآهن را ندارد، سرعتش آن قدر نیست که بتواند خرگوش بگیرد. با وجود این، انسان اشرف مخلوقات است. اوست که حیوانات را به کار وامی‌دارد، اوست که در ازای این کار فقط قوت ناچیزی به آن‌ها می‌دهد تا از گرسنگی نمیرند و مابقی را هم خودش تصاحب می‌کند. ما هستیم که زمین را شخم می‌زنیم و پهن ماست که زمین را حاصلخیز می‌کند. با وجود این، هیچ‌کداممان آه در بساط نداریم. شما گاو‌ها که الان جلو من نشسته‌اید، این سال

آخری چند هزار گالن شیر داده‌اید؟ چه بلایی سر آن همه شیر آمد که باید صرف بزرگ کردن گوساله‌های سالم و قوی می‌کردید؟ تا قطره‌ی آخرش سرازیر شد توی حلقوم دشمنان ما. شما مرغ‌ها چه، این سالِ آخری چند تا تخم گذاشته‌اید و از این تخم مرغ‌ها چند جوجه درآمد؟ بقیه‌اش همه رفته به بازار، و جونز و کارگرهاش از فروشِ آن‌ها کلی پول به جیب زده‌اند. تو چه، کلوور، کجا هستند آن چهار کزه‌ای که زاییدی و باید سرپیری عصای دست و مایه‌ی دلخوشی‌ات می‌شدند؟ يك سالشان که شد، همه‌شان را فروختند. دیگر نمی‌توانی حتی یکی از آن‌ها را ببینی. بعد از چهار بار زایمان و آن همه زحمت که سر زمین کشیدی، چه گیرت آمد جز يك جیره‌ی خشك و خالی و يك آخور؟

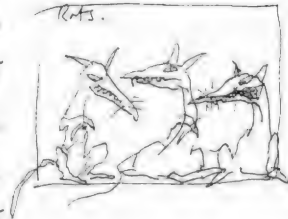
ولی حتی به ما اجازه نمی‌دهند همین زندگی نکبت‌بارمان را هم تا آخر ادامه بدهیم. البته من شکایتی ندارم، چون جزو کسانی هستم که بخت با آن‌ها یار بوده است. دوازده سال عمر کرده‌ام و چهارصد و خرده‌ای بچه داشته‌ام. زندگی طبیعی خوك‌ها همین است. ولی هیچ حیوانی آخرش از آن چاقوی بی‌رحم جان به در نمی‌برد. شما خوك‌های پروراری جوانی که جلو من نشسته‌اید، به يك سال نمی‌کشید که گردن تك‌تك‌تان می‌رود زیر ساطور سلاخی و غزل خدا حافظی را می‌خوانید. این بلایی ست که سر همه‌ی ما می‌آید — گاوها، خوك‌ها، مرغ‌ها، گوسفندها، همه‌مان. حتی اسب‌ها و سگ‌ها هم آخر و عاقبتی از این بهتر نصیبشان نمی‌شود. تو، باکسر، درست همان روزی که عضلات ورزیده‌ات قدرتشان را از دست بدهند، جونز می‌فروشدت به سلاخ و او هم گلویت را بیخ تا بیخ می‌برد و گوشتت را می‌پزد تا خوراك سگ‌های شکاری شوی. سگ‌ها هم وقتی پیر و بی‌دندان می‌شوند، جونز يك آجر می‌بندد بیخ خرخره‌شان و می‌اندازدشان توی دریاچه‌ی پشتی که غرق شوند. خب حالا، رفقا، آیا به نظرتان مثل روز روشن نیست که همه‌ی بدبختی‌های

زندگی ما زیر سر این انسان‌های مستبد است؟ فقط کافی ست از شر این‌ها خلاص شویم، آن وقت حاصل دسترنجمان مال خودمان می‌شود. يك شبه می‌توانیم آزاد و ثروتمند شویم. حالا تکلیف ما چیست؟ خب، شب و روز باید با تمام قوا مبارزه کنیم تا نژاد بشر سرنگون شود! پیام من به شما این است، رفقا: قیام! البته من نمی‌دانم این

قیام کی اتفاق می افتد، یک هفته ی دیگر یا صد سال دیگر، ولی این را می دانم، به همان وضوح که این کاه را زیر پای خودم می بینم، که دیر یا زود حقم را می گیریم. رفقا، در مدت کوتاهی که از عمرتان باقی مانده، از این هدف یک لحظه هم چشم برندارید! و از همه مهم تر، پیام مرا به گوش همه ی کسانی که بعد از شما به دنیا می آیند برسانید، تا نسل های بعد هم آن قدر به این مبارزه ادامه دهند تا پیروز شوند. این راهم یادتان باشد، رفقا، که نیروی اراده تان هیچ وقت نباید سست شود. هیچ دلیل و برهانی نباید شما را از هدفتان منحرف کند. اصلاً گوش به حرف کسانی ندهید که می گویند انسان و حیوان منافع مشترکی دارند، یا پیشرفت این به پیشرفت آن منجر می شود. این ها همه اش دروغ است. انسان جز منافع خودش به منفعت هیچ موجود دیگری فکر نمی کند. پس بگذارید میان ما حیوانات اتحاد کامل برقرار شود و در این مبارزه پشت هم باشیم. همه ی انسان ها دشمن ما هستند. همه ی حیوانات رفیق ما هستند.»

در همین لحظه هیاهوی غریبی به پا شد. وقتی میجر حرف می زد، چهار موش بزرگ از سوراخشان بیرون خزیده بودند و سر پا نشسته بودند و به سخنان او گوش می دادند. سگ ها هم ناگهان متوجه حضور آن ها شده بودند و اگر موش ها به چابکی به طرف سوراخشان خیز برنداشته بودند، کارشان ساخته بود. میجر دستش را به علامت سکوت بالا برد و گفت:

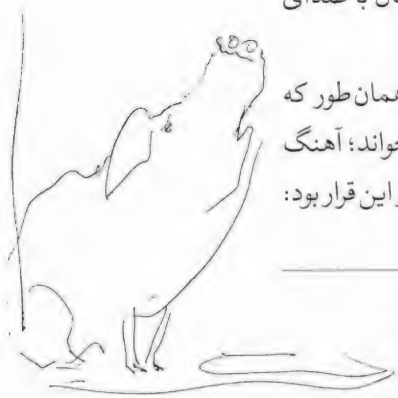
«رفقا، نکته ای هست که باید درباره اش تصمیم بگیریم. حیوانات وحشی، مثلاً موش ها و خرگوش ها، دوست ما هستند یا دشمنان؟ بیایید این موضوع را به رأی بگذاریم. من از حضار جلسه سؤال می کنم: آیا موش ها رفیق ما هستند؟»
 بلافاصله رأی گیری شد و حاضران با اکثریت قاطع تصویب کردند که موش ها رفیق آن ها هستند. فقط چهار تن مخالف بودند، سه سگ مزرعه و البته گربه، که بعد معلوم شد هم رأی موافق داده است و هم رأی مخالف. میجر در ادامه ی سخنانش گفت:

«دیگر حرف چندانی باقی نمانده. فقط تکرار می کنم که هیچ وقت وظیفه تان را در دشمنی با نوع بشر و همه ی رسم و رسوماتش از یاد نبرید. هر موجودی که

روی دو پا راه برود دشمن است. هر موجودی که روی چهار پا راه برود، یا بال داشته باشد، دوست است. این را هم یادتان باشد که در مبارزه مان علیه بشر نباید هیچ شباهتی به او پیدا کنیم. حتی وقتی که او را مغلوب کرده‌اید، از مفاسدش پیروی نکنید. هیچ حیوانی حق ندارد توی خانه زندگی کند یا در تخت خواب بخوابد یا لباس بپوشد یا مشروب بنوشد یا توتون دود کند یا به پول دست بزند یا تجارت کند. همه‌ی راه و رسم زندگی بشر مایه‌ی شر است. و از همه مهم‌تر این که هیچ حیوانی حق ندارد به همنوع خود ظلم کند. قوی باشیم یا ضعیف، زیرک باشیم یا ساده‌لوح، همگی با هم برادریم. هیچ حیوانی حق ندارد حیوانی دیگر را بکشد. همه‌ی حیوانات با هم برابرند.

و حالا، رفقا، می‌خواهم درباره‌ی خوابی که دیشب دیده‌ام با شما حرف بزنم. البته من نمی‌توانم این خواب را برایتان وصف کنم. خواب روزگاری را دیدم که زمین از لوٹ وجود انسان پاک شده است. ولی این خواب چیزی را هم به یادم آورد که مدت‌ها بود فراموش کرده بودم. سال‌ها پیش، وقتی خوک خردسالی بودم، مادرم و بقیه‌ی ماده‌خوک‌ها همیشه یک سرود قدیمی می‌خواندند که فقط آهنگش و دو کلمه‌ی اولش را بلد بودند. در دوران بچگی، آن آهنگ را بلد بودم، ولی دیگر مدت‌ها بود که از خاطرم رفته بود. اما دیشب این آهنگ به خوابم آمد. تازه، کلمات آن سرود را هم به خاطر آوردم؛ کلماتی که یقین دارم حیوانات، در روزگاری بسیار دور، آن‌ها را می‌خوانده‌اند، ولی چندین و چند نسل است که از حافظه‌ی ما پاک شده. حالا می‌خواهم این سرود را برایتان بخوانم، رفقا. من البته پیر شده‌ام و صدای دورگه‌ای دارم، ولی وقتی این آهنگ را به شما یاد بدهم، می‌توانید خودتان با صدای بهتری آن را بخوانید. اسم این سرود "جانوران انگلیس" است. ^۱

میجر پیر گلوش را صاف کرد و شروع کرد به خواندن سرود. همان‌طور که خودش گفته بود صدای دورگه‌ای داشت، ولی روی هم رفته خوب خواند؛ آهنگ شورانگیزی بود، چیزی مابین «کلیمنتاین» و «لا کوکاراچا». ^۲ شعرش هم از این قرار بود:

۱. La Cucaracha و Clementine؛ نام دو سرود محبوب و قدیمی. م.

جانوران انگلیس، جانوران ایرلند،
 جانوران همه‌ی سرزمین‌ها و اقلیم‌ها،
 گوش فرادهید که مژده آورده‌ام
 از روزگار خجسته‌ی آینده.
 دیر یا زود آن روز فرا خواهد رسید،
 که انسان مستبد سرنگون شود،
 و کشتزارهای بارور انگلستان
 تنها لگدکوب جانوران خواهد شد.

حلقه‌های آهنین از دماغ‌های ما رخت برخواهد بست،
 و زین و یراق از گرده‌ها مان،
 دهنه و مهمیز تا ابد زنگار خواهد بست،
 و تازیانه‌های بی‌رحم دیگر به صدا درخواهد آمد.

گنجینه‌هایی که در تصور نمی‌گنجند،
 گندم و جو، یونجه و جوِ دوسر،
 شبدر و لوبیا و چغندر علوفه،
 در چنان روزی از آن‌ها خواهد شد.
 همچو آفتاب خواهد درخشید کشتزارهای انگلستان،
 زلال‌تر خواهد شد آب جویبارها و برکه‌هایش،
 خوشبوتر و باصفاتر خواهد وزید با‌ها و نسیم‌هایش
 در آن روزی که از بند ستم رها گردیم.

همه باید سخت بکوشیم تا آن روز فرارسد،
 هرچند که پیش از دمیدن آن خواهیم مُرد.
 هان ای گاوها و اسب‌ها، هان ای غازها و بوقلمون‌ها،
 همه باید چه خون دل‌ها بخوریم از برای آزادی.

جانوران انگلیس، جانوران ایرلند،
جانوران همه‌ی سرزمین‌ها و اقلیم‌ها،
خوب گوش فرا دهید و مؤده‌ی مرا به گوش همگان برسانید
از روزگار خجسته‌ی آینده.

با شنیدن این سرود، حیوانات سخت به هیجان آمدند. هنوز می‌جر به انتهای سرود نرسیده بود که آن‌ها خودشان شروع به خواندنش کردند. حتی کودن‌ترین حیوانات هم ملودی سرود و چند کلمه‌ای از آن را یاد گرفته بودند و حیوانات باهوشی مثل خوک‌ها و سگ‌ها ظرف چند دقیقه تمام سرود را از بر کرده بودند. به این ترتیب، بعد از چند تمرین مقدماتی، همه‌ی حیوانات با هماهنگی خارق‌العاده‌ای سرود «جانوران انگلیس» را سر دادند. گاوها ماغ می‌کشیدند، سگ‌ها زوزه می‌کشیدند، گوسفندها بعبع می‌کردند، اسب‌ها شیهه می‌کشیدند، اردک‌ها قاق‌قات می‌کردند. آن قدر از خواندن این سرود لذت می‌بردند که پنج بار پشت سر هم از ابتدا تا انتها آن را خواندند و اگر کسی جلوشان را نمی‌گرفت، چه بسا تا صبح به سرود خواندن ادامه می‌دادند. متأسفانه این سرو صدا آقای جونز را بیدار کرد و او، که حتم داشت روباهی به حیاط آمده، از تخت خواب بیرون جست. تفنگی را که همیشه گوشه‌ی اتاق خوابش به دیوار تکیه داشت به دست گرفت و یک فشنگ ساچمه‌دار در تاریکی شلیک کرد. ساچمه‌ها به دیوار انبار خوردند و جلسه به سرعت به هم ریخت. همه به محل خواب خود گریختند. پرنده‌ها پریدند روی شاخه‌ها و تیرک‌ها، چهارپایان روی دسته‌های کاه آرام گرفتند، و چند لحظه بعد سرتاسر مزرعه به خواب رفته بود.

فصل دوم

سه شب بعد، میجر پیر به آرامی در خواب درگذشت. جسدش را در انتهای باغ به خاک سپردند.

اوایل مارس بود. در طول سه ماهی که گذشت، فعالیت‌های مخفی بسیاری انجام گرفت. سخنرانی میجر دیدگاه حیوانات باهوش تر مزرعه را نسبت به زندگی به کلی عوض کرده بود. آن‌ها نمی دانستند قیامی که میجر پیش بینی کرده بود چه زمانی رخ می دهد، و هیچ دلیلی هم در دست نداشتند که خاطر جمعشان کند آن قیام در دوران زندگی خودشان به وقوع می پیوندد، ولی کاملاً ایمان داشتند که وظیفه‌ی فراهم کردن مقدمات قیام بر عهده‌ی آن‌هاست. مسئولیت آموزش و سازماندهی حیوانات طبعاً بر دوش خوک‌ها افتاد، چون معمولاً آن‌ها را زیرک‌ترین حیوانات می دانستند. سرآمد همه‌ی این خوک‌ها هم دو خوک نر جوان بودند به نام‌های اسنوبال^۱ و ناپلئون^۲، که آقای جونز آن‌ها را برای فروش پرورش می داد. ناپلئون خوک نر درشت‌هیکلی بود با قیافه‌ای نسبتاً خشن، از نژاد برکشایر^۳ — تنها خوک برکشایر مزرعه — که چندان مهارتی در سخنوری نداشت، اما مشهور بود که تحت هر شرایطی حرف خود را پیش می برد. اسنوبال در مقایسه با ناپلئون خوک سرزنده‌تری بود، با زبانی بلیغ‌تر و ذهنی خلاق‌تر، ولی به اعتقاد عموم فاقد عمق و استحکام شخصیت ناپلئون. بقیه‌ی خوک‌های نر مزرعه خوک پروراری بودند. معروف‌ترینشان خوک کوچک اندام خیلی بود به نام اسکویئر^۴،

1. Snowball

2. Napoleon

۳. Berkshire: نژاد مشهوری از خوک‌ها، با بدنی یکپارچه سیاه و لکه‌هایی سفید. م

4. Squealer

با گونه‌های بسیار گرد، چشم‌های بَرّاق، حرکات چالاک و صدایی تیز. سخنور
فوق‌العاده‌ای بود و وقتی درباره‌ی نکته‌ی پیچیده‌ای بحث می‌کرد، چنان از این سو به
آن سو می‌جست و دُمش را تکان می‌داد که همه را معجب می‌کرد. درباره‌اش می‌گفتند
که اسکوئیلر می‌تواند سیاه را سفید جلوه دهد.

این سه خوک آموزه‌های میجر پیر را بسط داده و به نظام فکری تمام‌گیاری

بدل کرده بودند و نامش را «مکتب جانوری» گذاشته بودند. هفته‌ای چند شب، بعد از خوابیدن آقای جونز، در انبار بزرگ مزرعه جلسه‌های مخفی تشکیل می‌دادند و اصول «مکتب جانوری» را برای دیگران تفسیر می‌کردند. البته در ابتدا با حماقت و بی‌علاقگی بسیاری مواجه شدند. بعضی از حیوانات می‌گفتند وظیفه‌ی خود می‌دانند به آقای جونز، که او را «ارباب» می‌خواندند، وفادار بمانند،

یا این که سخنان پیش پا افتاده ای بر زبان می آوردند، از قبیل این که «آقای جونز به ما غذا می دهد. اگر او نباشد، از گرسنگی می میریم». دیگران هم سؤال هایی از این دست می پرسیدند: «به ما چه ربطی دارد که بعد از مردنمان چه اتفاقی می افتد؟» یا «اگر این قیام در هر صورت قرار است اتفاق بیفتد، چه فرقی می کند که ما برایش فعالیت بکنیم یا نکنیم؟» و خوک ها زحمت فراوانی می کشیدند تا به آن ها بفهمانند که این ها با روح تعالیم «مکتب جانوری» مغایرت دارد. ابلهانه ترین سؤال ها را هم مالی می پرسید، همان مادیان سفید. اولین سؤالش از اسنوبال این بود که: «بعد از قیام، باز هم قند گیرمان می آید؟»

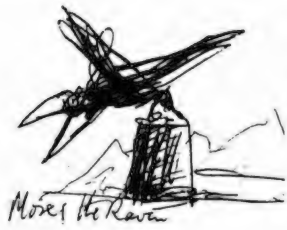

اسنوبال هم با قاطعیت گفت: «نه. ما در این مزرعه توانایی تولید قند نداریم. به علاوه، تو که به قند نیازی نداری. هر قدر جو و علوفه بخواهی در اختیار قرار می گیرد.» مالی پرسید: «باز هم اجازه دارم به یالم روبان ببندم؟»

اسنوبال گفت: «رفیق، این روبان هایی که این قدر بهشان علاقه داری نشانه ی بردگی هستند. یعنی تو نمی فهمی ارزش آزادی از روبان بیش تر است؟» مالی نظر او را تأیید کرد، ولی به نظر نمی آمد چندان متقاعد شده باشد.

خوک ها حتی ناگزیر شدند دست به مبارزه ی دشوارتری بزنند تا دروغ پردازی های موز، کلاغ سیاه دست آموز، را خنثی کنند. موز، حیوان خانگی سوگلی آقای جونز، جاسوس و خبرچین مزرعه بود، اما ناطق زیردستی هم بود. ادعا می کرد که از وجود سرزمین اسرارآمیزی خبر دارد به نام «کوهستان نقل و نبات»، که همه ی حیوانات بعد از مرگ به آن جا می روند. به گفته ی موز، این سرزمین جایی بود در دل آسمان، قدری بالاتر از ابرها. در «کوهستان نقل و نبات» هفت روز هفته تعطیل بود، در تمام ایام سال شبدر تازه می رویید، و روی پرچین ها هم قند حبه و کیك تخم کتان سبز می شد. حیوانات از موز بدشان می آمد، چون پشت سر همه حرف می زد و کار هم نمی کرد، ولی بعضی هاشان به «کوهستان نقل و نبات» اعتقاد داشتند، و خوک ها مجبور شدند بحث های پرحرارتی راه بیندازند تا آن ها را مجاب کنند چنین سرزمینی اصلاً وجود ندارد.

وفادارترین مریدان خوک ها باکسر و کلور بودند، همان دو اسب گازی. برای

این دو واقعاً سخت بود که خودشان در مورد چیزی تعمق کنند، ولی همین که خوک‌ها را به آموزگاری خود پذیرفتند، هرچه را که از آن‌ها می‌شنیدند به راحتی فرامی‌گرفتند و به زبان ساده و قابل فهمی به حیوانات دیگر منتقل می‌کردند. آن‌ها شرکت‌کنندگان پروپاقرص جلسه‌ی مخفی انبار بودند و در پایان هر جلسه، که سرود «جانوران انگلیس» خوانده می‌شد، آن را رهبری می‌کردند.

باری، چنان‌که سیر وقایع نشان داد، قیام خیلی زودتر و آسان‌تر از آنچه همه گمان می‌کردند به وقوع پیوست. در سال‌های گذشته، آقای جونز ارباب سختگیری بود، اما کشاورز کارکشته‌ای هم بود. منتها در آن اواخر به روزگار نکستی افتاده بود. بعد از این‌که در یک دعوی قضایی محکوم به پرداخت خسارت شده بود، به شدت سرخورده شد و چنان به مشروب‌خواری روی آورد که اوضاع را وخیم‌تر کرد. چند وقتی، تمام روز روی صندلی چوبی اختصاصی‌اش در آشپزخانه لم می‌داد و روزنامه می‌خواند

و مشروب می خورد و هر از گاهی خرده های نان خیسانده در آبجو را به موز می داد. کارگزارش تنبل و دغل باز شده بودند، کشتزارها پر از علف هرز بود، سقف ساختمان ها باید مرمت می شد، پرچین ها به حال خود رها شده بود، و حیوانات گرسنه مانده بودند. ماه ژوئن فرارسید و محصول یونجه کمابیش آماده ی درو بود. شب عید سن ژان، که شنبه روزی بود، آقای جونز به ویلینگدن^۱ رفت و در میخانه ی « شیر سرخ » چنان مست کرد که تازه ظهر یکشنبه به مزرعه برگشت. کارگرها صبح زود گاوهارا دوشیده بودند و بعد هم رفته بودند شکار خرگوش، بی آن که به فکر علوفه و غذای حیوانات باشند. آقای جونز که برگشت، بلافاصله رفت روی کاناپه ی اتاق پذیرایی دراز کشید و روزنامه ی اخبار جهان را روی صورتش گذاشت و خوابش برد. غروب شد و حیوانات هنوز غذا نخورده بودند. سرانجام کاسه ی صبرشان لبریز شد. یکی از گاوها در کاهدان را با شاخش شکست و همه ی حیوانات رفتند سراغ لاوک ها تا دلی از عزا در بیاورند. این جا بود که آقای جونز از خواب بیدار شد. چند لحظه بعد، او و چهار کارگرش شلاق به دست داخل کاهدان شدند و با شلاق به جان حیوانات افتادند. این دیگر برای حیوانات قابل تحمل نبود. همگی با هم، بی آن که قبلاً نقشه ی چنین کاری را کشیده باشند، سر به دنبال اربابان شکنجه گران گذاشتند. جونز و کارگزارش ناگهان به خود آمدند و دیدند از همه طرف مورد حمله ی جفتک و شاخ حیوانات قرار گرفته اند. زمام کار به کلی از دستشان به در رفته بود. به عمرشان ندیده بودند که حیوانات چنین رفتاری از خود

نشان بدهند و این شورش ناگهانی موجوداتی که تا پیش از آن، هر وقت دلشان می‌خواست، تازیانه‌شان می‌زدند و با خشونت با آن‌ها رفتار می‌کردند، چنان به وحشتشان انداخت که کم مانده بود زهره‌ترک شوند. مقاومتشان چند لحظه‌ای بیش‌تر طول نکشید و پا به فرار گذاشتند. يك دقیقه بعد، هر پنج نفرشان دوان دوان انداخته بودند توی راه مالرویی که به جاده‌ی اصلی منتهی می‌شد و حیوانات هم پیروزمندانه دنبالشان می‌کردند.

خانم جونز که از پنجره‌ی اتاق خواب نگاه می‌کرد و شاهد ماجرا بود، با عجله مقداری از اموالش را داخل خورجینی ریخت و در مسیر دیگری بی‌سر و صدا از مزرعه

خارج شد. موزز از جای خود پر کشید و بال بال زنان به دنبال او رفت و همین طور با صدای بلند قارقار می کرد. در این میان، حیوانات جونز و کارگانش را تا جاده تعقیب کردند و دروازه‌ی چوبی پنج ردیفه^۱ را محکم پشت سرشان بستند. به این ترتیب، کمابیش بی آن که بدانند چه اتفاقی دارد می افتد، قیام به پیروزی رسیده بود — جونز را بیرون انداخته بودند و «مزرعه‌ی اربابی» متعلق به آن ها شده بود. یکی دو دقیقه‌ی اول، باورشان نمی شد که پیروز شده اند. اولین اقدامشان این بود که دسته جمعی دور تادور مزرعه دویدند، انگار می خواستند کاملاً مطمئن شوند که هیچ بنی بشری در گوشه‌ای از آن پنهان نشده است. سپس شتابان به ساختمان های مزرعه برگشتند تا آخرین نشانه های حکومت منفور جونز را از صحنه‌ی روزگار محو کنند. در انبار زین و یراق را در انتهای اصطبل ها شکستند؛ دهنه‌ی اسب ها، حلقه های آهنینی که در دماغ حیوانات انداخته می شد، زنجیر

۱. دروازه‌ی چوبی بزرگ و محکمی با پنج ردیف نرده. م.

سگ‌ها، کاردهای بی‌مروّتی که آقای جونز با آن‌ها خوک‌ها و بره‌ها را اخته می‌کرد، همه و همه را داخل چاه انداختند. افسارها، لگام‌ها، چشم‌بندها، توپره‌های خفت‌بار، همه را در آتشی انداختند که توی حیاط از زباله‌ها فروخته بود. شلاق‌ها را هم همین‌طور. حیوانات، با تماشای سوختن شلاق‌ها میان شعله‌ها، همگی از شادی بالا و پایین پریدند. اسنوبال روبان‌ها را هم درون آتش انداخت، روبان‌هایی که معمولاً یال و دُم اسب‌ها را روز بازار با آن‌ها تزئین می‌کردند.

اسنوبال گفت: «روبان را باید پوشاك به حساب آورد، پوشاك هم که از نشانه‌های انسان است. همه‌ی حیوانات باید برهنه باشند.»

با کسر با شنیدن این سخن رفت و کلاه حصیری کوچکی را که تابستان‌ها برای درامان ماندن گوش‌هایش از مگس روی سر می‌گذاشت آورد و همراه چیزهای دیگر توی آتش انداخت.

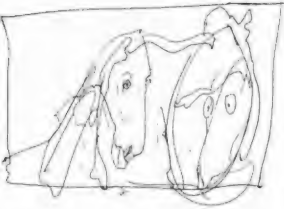
ظرف مدت کوتاهی، حیوانات هرچیزی را که یادآور آقای جونز بود نیست و نابود کردند. سپس ناپلئون آن‌ها را دوباره به طرف کاهدان هدایت کرد و خوراك غله‌ای به اندازه‌ی دو برابر جیره‌ی روزانه‌شان به همه‌ی حیوانات داد. به هرکدام از سگ‌ها هم دو تکه بیسکویت رسید. بعد سرود «جانوران انگلیس» را هفت بار پیایی از ابتدا تا انتها خواندند و تازه آن وقت بود که آرام گرفتند و شب چنان به خواب فرو رفتند که انگار به عمرشان نخوابیده بودند.

وقتی که مثل همیشه سحرگاه بیدار شدند، ناگهان رویداد شکوهمندی را که به وقوع پیوسته بود به یاد آوردند و همگی با هم به چراگاه شتافتند. میان چراگاه، به فاصله‌ی کوتاهی، تپه‌ی کوچکی بود که چشم‌انداز وسیعی به مزرعه داشت. حیوانات با عجله به بالای تپه رفتند و در روشنایی زلال صبح به اطراف چشم دوختند. بله، مزرعه متعلق به آن‌ها بود؛ هرچیزی که می‌دیدند متعلق به آن‌ها بود! سرمست از این فکر، جست‌وخیزکنان این طرف و آن طرف می‌رفتند و از فرط هیجان به هوا می‌پریدند. میان شب‌نم‌ها غلت می‌زدند، علف‌های شیرین تابستانه را لُف‌لُف می‌جویدند، کلوخ‌های بزرگی از خاك سیاه‌رنگ را با لگد می‌پرانند و عطر تند خوشایند آن را به مشام می‌کشیدند. بعد سیاحت‌کنان راه افتادند و گشتی در

تمام مزرعه زدند و در سکوتی آمیخته با تحسین زمین شخم زده و یونجه زار و باغ میوه و برکه و بیشه را از نظر گذراندند؛ انگار که تا آن وقت این جاها را هرگز ندیده بودند و حتی حالا هم باورشان نمی شد همه ی این ها متعلق به خودشان باشد.

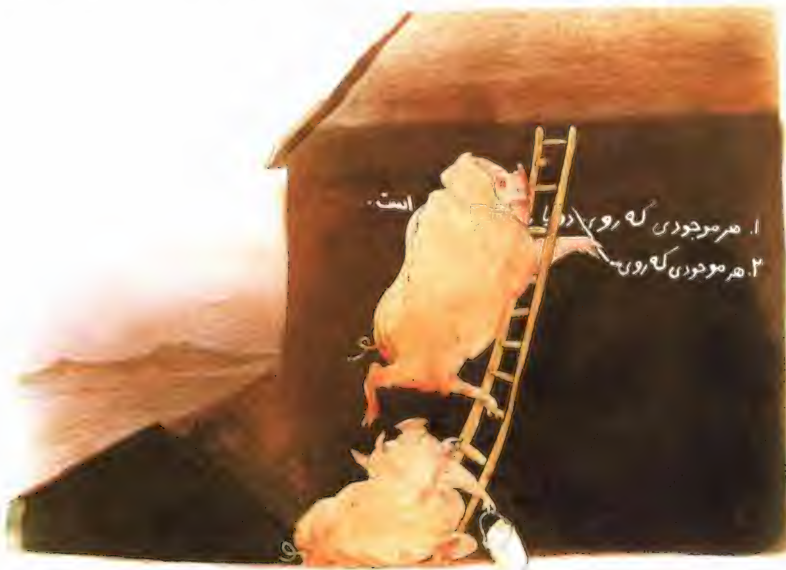
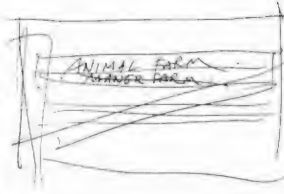
سپس به ستون يك به ساختمان های مزرعه برگشتند و ساکت و خاموش پشت در خانه ی ارباب توقف کردند. این جا هم متعلق به خودشان بود، ولی می ترسیدند وارد آن شوند. اما، چند لحظه بعد، اسنوبال و ناپلئون با کوبیدن شانه ی خود در را باز کردند و حیوانات پشت سر هم داخل خانه شدند. از بیم آن که مبادا چیزی را به هم بریزند، در نهایت احتیاط قدم برمی داشتند. پاورچین پاورچین از اتاقی به اتاق دیگر می رفتند و می ترسیدند صداشان از حد نجوا بلندتر شود. با بهت و حیرت به آن اثاث مجلل شگفت انگیز چشم دوختند، به تخت خواب هایی با تشك های پر، آینه ها، کاناپه ای با روکش بافته شده از موی اسب، قالی ماشینی، و تصویر چاپ سنگی «ملکه ویکتوریا» روی پیش بخاری اتاق پذیرایی. تازه داشتند از پله ها پایین می آمدند که متوجه شدند مالی غیبش زده است. وقتی برگشتند، او را در بهترین اتاق خواب خانه یافتند. مالی تکه ای روبان آبی رنگ را از میزتوالت خانم جونز برداشته بود و روی شانه اش نگه داشته بود و با حالت بسیار ابلهانه ای داشت خودش را جلو آینه تحسین می کرد. دیگران سخت او را سرزنش کردند و بعد بیرون رفتند. چند ران خوك راهم که در آشپزخانه آویخته بود بیرون بردند تا به خاك بسپارند و باکسر با يك ضربه ی شمشیر خود بشکته ی آبجوی داخل ظرفشوی خانه را سوراخ کرد، اما به هیچ چیز دیگری در خانه دست نزدند. همان جا به اتفاق آرا تصمیم گرفتند که خانه را به صورت يك موزه حفظ کنند. همگی توافق داشتند که هیچ حیوانی نباید آن جا زندگی کند. صبحانه شان را که خوردند، اسنوبال و ناپلئون دوباره حیوانات را فراخواندند. اسنوبال گفت: «رفقا، ساعت شش و نیم است و يك روز طولانی در پیش داریم. درو کردن محصول یونجه را از همین امروز شروع می کنیم. ولی موضوع دیگری هست که قبلش باید حل و فصل شود.»

این جا بود که خوك ها فاش کردند طی سه ماه گذشته توانسته اند به كمك يك كتاب املاي قدیمی که مال بچه های آقای جونز بود و میان خرت و پرت های

بی مصرف افتاده بود، خواندن و نوشتن یاد بگیرند. ناپلئون فرستاد قوطی های رنگ سیاه و سفید را آوردند و پیشاپیش همه راه افتاد به طرف دروازه ی پنج ردیفه ی مزرعه که رو به جاده ی اصلی باز می شد. بعد هم اسنوبال (آخر دستخط اسنوبال از همه بهتر بود) قلم مویی را میان دو بند انگشت دستش گرفت و عبارت مزرعه ی اربابی را از نرده ی بالایی دروازه پاک کرد و به جای آن نوشت: مزرعه ی حیوانات. از این به بعد، نام مزرعه همین بود. آن وقت همگی به ساختمان های مزرعه برگشتند و اسنوبال و ناپلئون فرستادند نردبان بیاورند و دستور دادند آن را به دیوار انتهای انبار بزرگ تکیه دهند. آن ها در توضیح این کار خود گفتند که طی بررسی های سه ماه گذشته خوک ها توانسته اند اصول « مکتب جانوری » را به طور کامل در « هفت فرمان » خلاصه کنند. این « هفت فرمان » اکنون روی دیوار حک می شد؛ به این ترتیب، قوانین تغییرناپذیری به وجود می آمد که همه ی حیوانات « مزرعه ی حیوانات » می بایست از این پس به آن عمل می کردند. اسنوبال با تلاش بسیار (چون هیچ خوکی به آسانی نمی تواند تعادل خودش را روی نردبان حفظ کند) از نردبان بالا رفت و دست به کار شد و اسکوئیلر یکی دو پله پایین تر از او ایستاد و قوطی رنگ

را برایش نگه داشت. «فرمان‌ها» با حروف سفید و درشت روی دیوار قیراندود نوشته شد، طوری که از فاصله‌ی سی متری قابل خواندن بود. احکام بدین قرار بود:

هفت فرمان

۱. هر موجودی که روی دو پا راه برود دشمن است.
۲. هر موجودی که روی چهار پا راه برود، یا بال داشته باشد، دوست است.
۳. هیچ حیوانی حق ندارد لباس بپوشد.
۴. هیچ حیوانی حق ندارد در تخت خواب بخوابد.
۵. هیچ حیوانی حق ندارد مشروب بنوشد.
۶. هیچ حیوانی حق ندارد حیوان دیگری را بکشد.
۷. هیچ حیوانات با هم برابرند.

«فرمان‌ها» خیلی پاکیزه نوشته شد، و صرف نظر از این که «دوست» به اشتباه «دوست» نوشته شده بود و یکی از «چ»ها هم با دو نقطه، املاي تمام کلمات کاملاً صحیح بود. اسنوبال با صدای بلند فرمان‌ها را خواند تا همه مطلع شوند. حیوانات همگی به نشانه‌ی موافقت کامل سرشان را تکان می‌دادند و آن‌هایی که باهوش‌تر بودند شروع کردند به از بر کردن «فرمان‌ها».

اسنوبال قلم مو را به کناری انداخت و فریاد زد: «بسیار خوب، رفقا، پیش به سوی یونجه‌زار! بیایید با سربلندی ثابت کنیم که ما می‌توانیم سریع‌تر از جونز و کارگرواش محصول را درو کنیم.»

۱. هر موجودی که روی دو پا راه برود دشمن است.
۲. هر موجودی که روی چهار پا راه برود، یا پال داشته باشد، دوست است.
۳. هیچ حیوانی حق ندارد لباس بپوشد.
۴. هیچ حیوانی حق ندارد در تخت خواب بخوابد.
۵. هیچ حیوانی حق ندارد مشروب بنوشد.
۶. هیچ حیوانی حق ندارد حیوان دیگری را بکشد.
۷. همه حیوانات با هم برابرند.

اما درست در همین لحظه، سه گاو مزرعه، که از مدتی قبل به نظر می آمد احساس ناراحتی می کنند، با صدای بلند بنا کردند به ماغ کشیدن. بیست و چهار ساعت بود که کسی شیرشان راندوشیده بود و پستان هاشان داشت می ترکید. خوک ها قدری فکر کردند و بعد فرستادند سطل بیاورند و گاوها را کمابیش با موفقیت دوشیدند، زیرا دست هاشان به خوبی با این عمل سازگار بود. طولی نکشید که پنج سطل شیر پر خامه ی کف آلود آن جا بود و بسیاری از حیوانات با اشتیاق فراوان به آن ها چشم دوخته بودند.

یکی گفت: « با این همه شیر می خواهید چکار کنید؟ »

یکی از مرغ ها گفت: « جونز گاهی مقداری از شیر را قاطی نواله ی مامی کرد. » ناپلئون رفت جلو سطل ها ایستاد و فریاد زد: « رفقا، فکر شیر را نکنید! به این موضوع رسیدگی می شود. درو کردن مهم تر است. رفیق استوبال راهنمایی تان می کند. من هم تا چند دقیقه ی دیگر خودم را می رسانم. به پیش، رفقا! محصول یونجه منتظر ماست. »

این شد که حیوانات دسته جمعی به یونجه زار رفتند تا درو را شروع کنند و غروب که برگشتند، دیدند سطل های شیر ناپدید شده است.

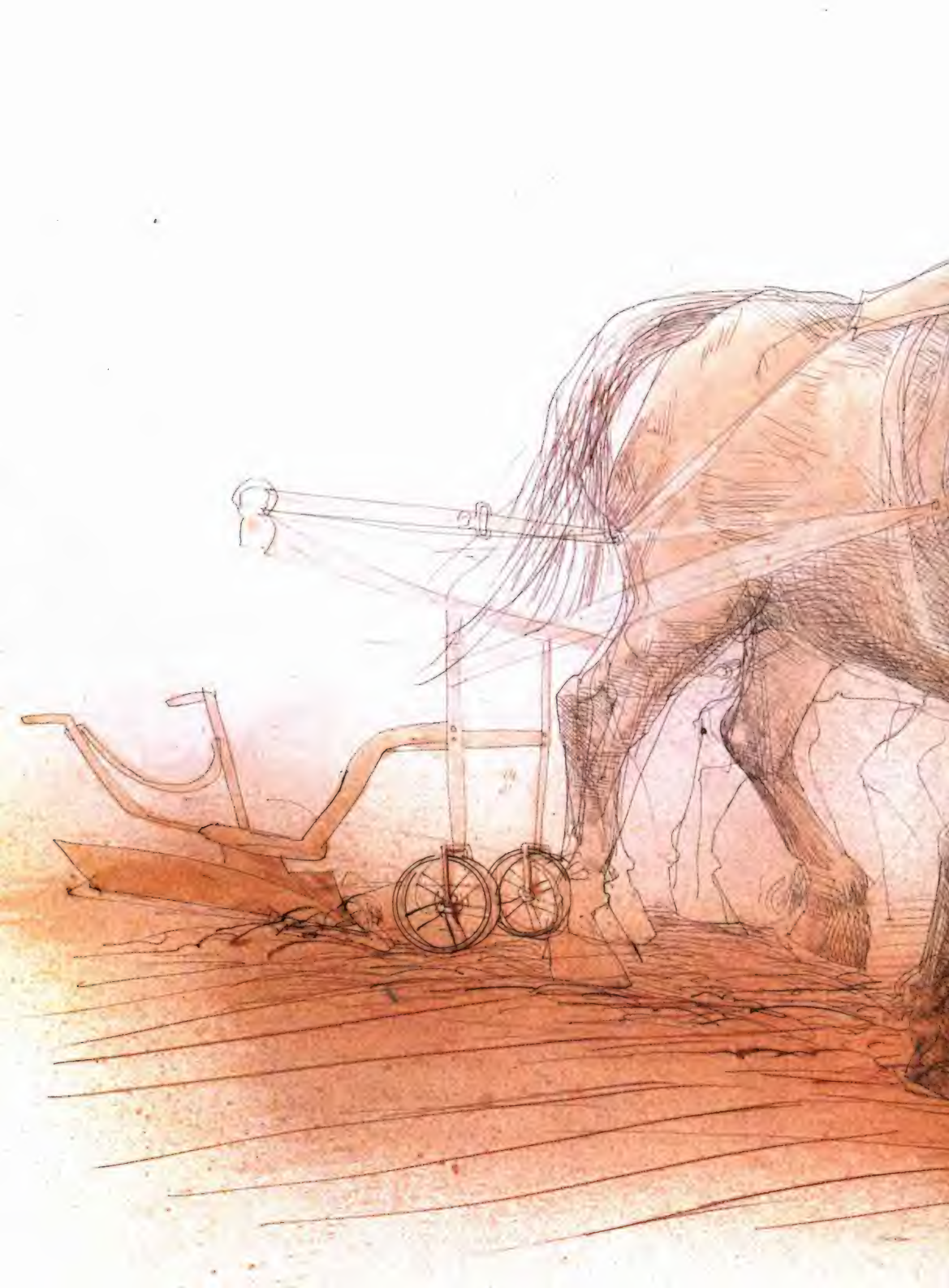
فصل سوم

چه عرقی ریختند و جانی کنند تا یونجه‌ها را جمع‌آوری کنند! ولی زحماتشان بی‌اجر نماند، زیرا برداشت محصول حتی از آنچه انتظار داشتند هم موفقیت‌آمیزتر بود.

بعضی وقت‌ها کار دشوار می‌شد؛ ابزارها برای استفاده‌ی انسان طراحی شده بودند نه حیوان، و مشکل اصلی این بود که هیچ حیوانی نمی‌توانست با ابزاری کار کند که مستلزم ایستادن روی پاهای عقب بود. منتها خوک‌ها آن قدر باهوش بودند که برای هر مشکلی راه‌حلی پیدا می‌کردند. اسب‌ها هم که مزرعه را مثل کف دستشان می‌شناختند، و راستش از درو کردن و شن‌کش زدن خیلی بیش‌تر از جونی و کارگرانش سردرمی‌آوردند. خوک‌ها خودشان کار نمی‌کردند، اما دیگران را رهبری می‌کردند و بر کارها نظارت داشتند. با آن همه دانش و آگاهی، طبیعی بود که خوک‌ها باید رهبری را به دست می‌گرفتند. باکسر و کلوور خودشان را به دستگاه درو یا شن‌کش اسبی می‌بستند (طبعاً حالا دیگر هیچ احتیاجی به دهنه یا لگام نبود) و با قدم‌های محکم و استوار سرتاسر مزرعه را بارها می‌پیمودند و خوکی هم پشت سرشان راه می‌رفت و، بسته به مورد، فریاد می‌زد «هین، رفیق!» یا «هش، رفیق!» و همه‌ی حیوانات، تا کوچک‌ترینشان، در جمع‌آوری محصول یونجه و حمل آن شرکت می‌کردند. حتی مرغ‌ها و اردک‌ها هم صبح تا غروب زیر آفتاب می‌رفتند و می‌آمدند و به هر زحمتی که بود دسته‌های نازک یونجه را با منقارشان جمع می‌کردند. و سرانجام آن‌ها دو روز زودتر از مدتی که معمولاً جونی و کارگرانش

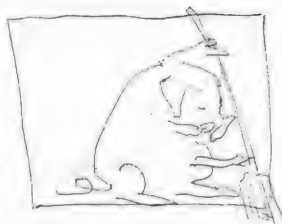

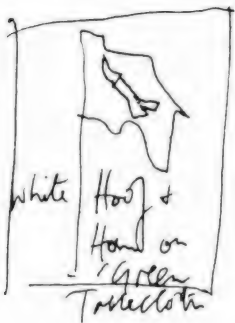

صرف درو می کردند کار را به پایان رساندند. وانگهی، این بزرگترین خرمنی بود که تا آن وقت مزرعه به خود دیده بود. حتی پرکاهی از محصول به هدر نرفته بود؛ مرغ ها و اردک ها با چشم های تیزبین شان تا آخرین ساقه ی یونجه را هم جمع آوری کرده بودند. و هیچ يك از حیوانات حتی به قدر لقمه ای از محصول را ندزدیده بود. سراسر تابستان، کارهای مزرعه در کمال نظم و انضباط پیش رفت. حیوانات چنان خوشبخت بودند که حتی به خواب هم نمی دیدند. هر لقمه از غذا، حالا که به راستی غذای خود آن ها بود، غذایی که خودشان برای خودشان تولید می کردند، نه آن که ارباب بخیلی صدقه داده باشد، لذت عمیقی به آن ها می بخشید. حالا که از شر انسان های مفت خور خلاص شده بودند، سهم غذای همه بیش تر شده بود. اوقات فراغت بیش تری هم داشتند، گواهی که حیوانات بی تجربه ای بودند. مشکلات بسیاری برای آن ها پیش آمد — مثلاً، اواخر آن سال، که محصول غله را درو کردند، مجبور شدند به شیوه ی عهد دقیانوس خوشه ها را زیر پا لگد کنند و با فوت کردن میان خرمن پوشال را باد دهند، چرا که مزرعه دستگاه خرمن کوب نداشت — اما خوک ها با زیرکی خود و باکسر با عضلات آهنینش همیشه مشکل را حل می کردند. باکسر تحسین همه را برمی انگیخت. او حتی در دوره ی جونز هم حیوان سختکوشی بود، ولی حالا انگار نه به قدر يك اسب بلکه به اندازه ی سه اسب کار می کرد. بعضی روزها به نظر می آمد بار تمام کارهای مزرعه روی شانه های نیرومند او افتاده است. صبح تا شب، باکسر مشغول باربردن و بارکشیدن بود، همیشه هم درست در جایی که کار از هر جای دیگری سخت تر بود. بایکی از جوجه خروس ها قرار گذاشته بود که صبح ها او را نیم ساعت زودتر از بقیه بیدار کند و، پیش از شروع کار روزانه، داوطلبانه به کارهای ضروری می پرداخت. پاسخ او در برابر هر مشکلی، هر معضلی، این بود که «بیش تر کار می کنم!» — و این شعار را سرلوحه ی زندگی خود قرار داده بود.

اما همه ی حیوانات در حد توان خود کار می کردند. مثلاً مرغ ها و اردک ها، در فصل برداشت غله، با جمع آوری دانه های پراکنده از اتلاف چهل گالن محصول جلوگیری می کردند. هیچ کس دزدی نمی کرد، هیچ کس سر جیره ی غذایش نق

نمی‌زد، از جروبحث و گازگرفتن و حسادت، که در روزگار گذشته از جمله امور عادی زندگی به شمار می‌رفت، تقریباً هیچ خبری نبود. هیچ‌کس از زیر کار شانه خالی نمی‌کرد، البته تقریباً هیچ‌کس. واقعیت این بود که مالی صبح‌ها به موقع از خواب بلند نمی‌شد و معمولاً هم به بهانه‌ی این‌که ریگی میان شمش فرو رفته، کار را زودتر از موعد مقرر رها می‌کرد. رفتار گربه هم تا حدی عجیب بود. خیلی زود معلوم شد که موقع کار به کلی ناپدید می‌شود. ساعت‌های متمادی غیبتش می‌زد و درست وقت غذا، یا بعد از خاتمه‌ی کار روزانه، دوباره سروکله‌اش پیدا می‌شد، انگار هیچ اتفاقی نیفتاده باشد. منتها همیشه چنان بهانه‌های نبوغ‌آمیزی می‌آورد و چنان با مهربانی خُرخر می‌کرد که امکان نداشت کسی در حسن نیت او شک کند. بنجامین، الاغ پیر مزرعه، ظاهراً بعد از قیام هم هیچ تغییری نکرده بود. کارش را با کندی لجوجانه‌ای انجام می‌داد، درست مثل دوره‌ی جونز؛ هیچ وقت از زیر کار در نمی‌رفت، هیچ وقت هم داوطلب کار اضافی نمی‌شد. درباره‌ی قیام و نتایج آن هرگز اظهار نظر نمی‌کرد. وقتی از او می‌پرسیدند آیا حالا که جونز رفته احساس خوشبختی می‌کند یا نه، فقط می‌گفت: «الاغ‌ها خیلی عمر می‌کنند. هیچ‌کدام از شماها تا حالا الاغ مرده ندیده.» و دیگران ناچار به همین جواب دوپهلو بسنده می‌کردند. یکشنبه‌ها کار نمی‌کردند. یک ساعت دیرتر از معمول صبحانه می‌خوردند، بعد از صبحانه هم مراسم خاصی هر هفته بدون استثنا برگزار می‌شد. مراسم با برافراشتن پرچم شروع می‌شد. اسنوبال در انبار زین و یراق رومیزی سبز کهنه‌ای متعلق به خانم جونز پیدا کرده بود و نقش یک شُم و یک شاخ را با رنگ سفید روی آن کشیده بود. هر هفته، صبح‌های یکشنبه، این رومیزی را بر میله‌ی پرچم خانه‌ی ارباب بالا می‌بردند. اسنوبال توضیح می‌داد که رنگ پرچم سبز است تا نمادی باشد از کشتزارهای سرسبز انگلستان، و آن شاخ و شُم هم مظهر جمهوری آینده‌ی حیوانات است که بعد از سرنگونی نهایی نوع بشر مستقر خواهد شد. بعد از افراشتن پرچم، همه‌ی حیوانات در گروه‌های منظم به انبار بزرگ علوفه می‌رفتند تا در یک جور مجمع عمومی که اسمش را «همایش» گذاشته بودند شرکت کنند. در این همایش‌ها کارهای مربوط به هفته‌ی بعد برنامه‌ریزی می‌شد و قطعه‌نامه‌هایی

برای تصویب پیشنهاد می کردند و درباره ی آن ها به بحث و تبادل نظر می پرداختند. همیشه هم خوک ها بودند که این قطعنامه ها را پیشنهاد می کردند. بقیه ی حیوانات می دانستند چگونه باید رأی داد، ولی خودشان به هیچ وجه قادر نبودند قطعنامه ای مطرح کنند. اسنوبال و ناپلئون تا این جا در بحث ها و گفت و گوها از همه فعال تر بودند. ولی دیگران متوجه شده بودند که این دو هیچ وقت با هم توافق ندارند: هر وقت یکی شان پیشنهادی طرح می کرد، کاملاً قابل پیش بینی بود که آن یکی با نظر او

مخالف است. حتی بعد از این که تصویب شد چراگاه کوچک پشت باغ استراحتگاه حیوانات ازکارافتاده شود — پیشنهادی که به خودی خود هیچ کس با آن مخالفتی نداشت — جرو بحث آتشی بر سر سن مناسب بازنشستگی برای هر دسته از حیوانات میان آن ها درگرفت. «همایش» همیشه با خواندن سرود «جانوران انگلیس» خاتمه می یافت و بعد از ظهر آن روز هم به استراحت و تفریح اختصاص داشت. خوک ها انبار زین و یراق راستاد فرماندهی خود قرار داده بودند. شب ها

در این ستاد، از روی کتاب‌هایی که از خانه‌ی ارباب آورده بودند، به مطالعه‌ی آهنگری و نجاری و فنون ضروری دیگر می‌پرداختند. اسنوبال همچنین به سازماندهی حیوانات دیگر در به قول خودش «کمیت‌های حیوانی» مشغول بود. او با پشتکار خستگی‌ناپذیری به این کار می‌پرداخت. برای مرغ‌ها «کمیت‌های تولید تخم مرغ» تشکیل داد، برای گاوها «انجمن دُم‌های پاکیزه»، برای اهلی کردن موش‌ها و خرگوش‌ها «کمیت‌های بازآموزی رفقای وحشی»، برای گوسفندها «جنبش پشم سفیدتر»، و چندین و چند کمیت‌های دیگر، به علاوه‌ی راه‌اندازی کلاس‌های آموزش خواندن و نوشتن. این پروژه‌ها روی هم رفته با شکست مواجه شد. مثلاً تلاش برای اهلی کردن موجودات وحشی تقریباً بلافاصله ناکام ماند. آن موجودات همچنان به رفتار سابق خود ادامه می‌دادند و وقتی بزرگوارانه با آن‌ها رفتار می‌شد، فقط سوءاستفاده می‌کردند. گریه به «کمیت‌های بازآموزی» رفت و چند روزی در آن به شدت فعال بود. يك روز دیدند روی سقفی نشسته است و با چند گنجشك كه كاملاً دور از دسترسش بودند صحبت می‌کند. داشت به آن‌ها می‌گفت كه حالا دیگر همه‌ی حیوانات با هم رفیق‌اند و هر گنجشكي كه دلش می‌خواهد، می‌تواند بیاید و روی پنجه‌ی او بنشیند؛ ولی گنجشك‌ها فاصله‌ی خود را حفظ می‌کردند. با وجود این، کلاس‌های خواندن و نوشتن بسیار موفق بود. تا پاییز، تقریباً همه‌ی حیوانات مزرعه تا حدودی با سواد شده بودند.

خوك‌ها كه قبلاً به طور كامل می‌توانستند بخوانند و بنویسند. سگ‌ها خواندن را نسبتاً خوب یاد گرفتند، ولی به استثنای «هفت فرمان» علاقه‌ای به خواندن هیچ چیز دیگری نداشتند. موریل، بز مزرعه، قدری بهتر از سگ‌ها می‌توانست بخواند و غروب‌ها گهگاه تکه‌روزنامه‌هایی را كه میان آت و آشغال‌ها پیدا می‌کرد برای دیگران می‌خواند. بنجامین خواندن را مثل خوك‌ها خوب یاد گرفته بود، ولی هرگز از این استعدادش استفاده نمی‌کرد. خودش می‌گفت تا جایی كه می‌داند هیچ چیزی ارزش خواندن ندارد. كلوور الفبا را به طور كامل یاد گرفت، ولی نمی‌توانست حروف را کنار هم بگذارد. باكسر از حرف «D» جلوتر نرفت. باشم درشتش «A» و «B» و «C» و «D» را روی خاك می‌نوشت و بعد می‌ایستاد و

گوش هایش را عقب می برد و گاهی هم کاکلش را تکان می داد و همین جور زل می زد به آن حروف و باهمه ی وجود سعی می کرد به یاد بیاورد که بعدش چه حرفی می آید و هیچ وقت هم موفق نمی شد. البته چندین بار واقعاً توانست «E» و «F» و «G» و «H» را یاد بگیرد، ولی همین که آن ها را یاد می گرفت متوجه می شد که حالا «A» و «B» و «C» و «D» را فراموش کرده است. آخرش تصمیم گرفت به همان چهار حرف اول رضایت دهد و روزی یکی دو بار آن ها را می نوشت تا یادش نرود. مالی هم که اصلاً به خرجش نمی رفت حروف دیگری جز چهار حرف اسم خودش را یاد بگیرد. این حروف را خیلی ترو تمیز با کنارهم گذاشتن ترکیه های چوب درست می کرد و بعد آن ها را با یکی دو گل تزئین می کرد و تحسین کنان دورشان راه می رفت.

سایر حیوانات مزرعه هیچ کدام نتوانستند جز «A» حرف دیگری را یاد بگیرند. این نکته هم معلوم شد که حیوانات خنگ تری مثل گوسفند ها و مرغ ها و اردک ها اصلاً نمی توانند «هفت فرمان» را از بر کنند. اسنوبال بعد از تفکر و تأمل بسیار اعلام کرد که «هفت فرمان» را عملاً می توان در يك شعار حکیمانه خلاصه کرد: «چهار پا خوب، دو پا بد.» به گفته ی او، این عبارت اصل بنیادین «مکتب حیوانی» بود. هرکس که به کُنه آن پی می برد از تأثیر مخرب مفاسد بشری در امان می ماند. پرنده ها ابتدا به این شعار اعتراض کردند، چون به نظرشان آن ها هم دو پا داشتند، ولی اسنوبال به آن ها ثابت کرد این طور نیست.

اسنوبال گفت: «رفقا، بالِ پرنده اندامی ست برای پیش رانش، نه بهره برداری. بنابراین باید آن را گونه ای پا به شمار آورد. نشانه ی تمایز انسان دست اوست، یعنی وسیله ای که همه ی این شرارت ها را با آن انجام می دهد.»

پرنده گان از عبارت های قلنبه سلنبه ی اسنوبال سر در نمی آوردند، ولی تفسیر او را پذیرفتند و همه ی حیوانات کم هوش تر دست به کار شدند تا این شعار تازه را از بر کنند. «چهار پا خوب، دو پا بد» بالای «هفت فرمان» و با حروف درشت تر روی دیوار انتهای انبار بزرگ نقش بست. همین که گوسفند ها این شعار را از بر کردند، از آن بسیار خوششان آمد و اغلب وقتی در مزرعه لم می دادند، همگی با هم بع بع کنان دم می گرفتند: «چهار پا خوب، دو پا بد! چهار پا

خوب، دوپا بد!» و ساعت‌های متمادی، بی‌آن‌که خسته شوند، به این کار ادامه می‌دادند.

ناپلئون هیچ علاقه‌ای به کمیته‌های اسنوبال نداشت. می‌گفت آموزش جوان‌ها مهم‌تر از همه‌ی کارهایی است که می‌توان برای بزرگسال‌ها انجام داد. دست بر قضا، جسی و بلویل مدت کوتاهی بعد از درو کردن یونجه‌ها هر دو زاییدند و در مجموع نه توله‌ی سالم به دنیا آوردند. همین‌که توله‌ها را از شیر گرفتند، ناپلئون از مادر جداشان کرد و گفت که خودش مسئولیت آموزش آن‌ها را بر عهده می‌گیرد. بعد هم توله‌ها را داخل یک انبار زیر شیروانی گذاشت که تنها راه دسترسی به آن نردبانی در انبار زین و یراق بود و توله‌ها را در چنان انزوایی نگاه داشت که بقیه‌ی حیوانات مزرعه خیلی زود آن‌ها را از یاد بردند.

راز ناپدید شدن محصول شیر هم خیلی زود برملا شد. شیر را هر روز با نواله‌ی خوک‌ها مخلوط می‌کردند. حالا دیگر موعد رسیدن سیب‌های نوبرانه بود و چمنزارِ باغ میوه پر از سیب‌های پاددرختی شده بود. حیوانات تصور می‌کردند که طبق معمول این سیب‌ها را هم به طور مساوی میان آن‌ها تقسیم می‌کنند؛ اما یک روز دستور داده شد که همه‌ی پاددرختی‌ها را جمع‌آوری کنند و برای مصرف خوک‌ها به انبار زین و یراق ببرند. با شنیدن این خبر، زمزمه‌ی اعتراض بعضی حیوانات بلند شد، ولی فایده‌ای نداشت. همه‌ی خوک‌ها، حتی اسنوبال و ناپلئون، در این مورد توافق کامل داشتند. اسکوئیلر را هم فرستادند تا توضیحات لازم را به اطلاع دیگران برساند. اسکوئیلر فریاد زد: «رفقا! نکنند خیال می‌کنید ما خوک‌ها این کار را از روی خودخواهی و منفعت‌طلبی انجام می‌دهیم؟ راستش خیلی از ما از شیر و سیب بدمان می‌آید. من خودم هم بدم می‌آید. تنها هدف ما از خوردن این چیزها حفظ سلامتمان است. شیر و سیب (رفقا، "علم" این را ثابت کرده) حاوی موادی‌اند که برای تندرست ماندن خوک‌ها لازم است. ما خوک‌ها کارگران فکری هستیم. تمام بار مدیریت و سازماندهی این مزرعه بر دوش ماست. ما شبانه‌روز در فکر آسایش و رفاه شما هستیم. به خاطر شماست که این شیرها و سیب‌ها را می‌خوریم. می‌دانید اگر ما خوک‌ها نتوانیم کارمان را درست انجام دهیم، چه اتفاقی می‌افتد؟ جونز دوباره

چهار پا خوب دو پا بر

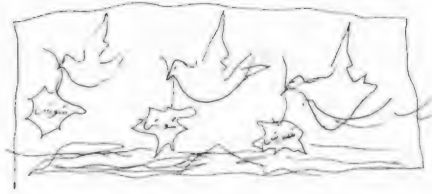
۱. هر موجودی که روی دو پا راه برود دشمن است.
۲. هر موجودی که روی چهار پا راه برود، یا بال داشته باشد، دوست است.
۳. هیچ حیوانی حق ندارد لباس بپوشد.
۴. هیچ حیوانی حق ندارد در تخت خواب بخوابد.
۵. هیچ حیوانی حق ندارد مشروب بنوشد.
۶. هیچ حیوانی حق ندارد حیوان دیگری را بکشد.
۷. هیچ حیوانات با هم برابرند.

برمی‌گردد! بله، جونز دوباره برمی‌گردد! «اسکوئیلر از این طرف به آن طرف پرید و دُمش را تکان داد و کمابیش ملتمسانه فریاد زد: «مطمئنأ، رفقا، مطمئنأ میان شما هیچ‌کس نیست که بخواهد جونز دوباره برگردد، درست نمی‌گویم؟»
 راستش اگر تنها يك نکته بود که حیوانات کاملاً از آن اطمینان داشتند، همین بود که نمی‌خواستند جونز برگردد. بنابراین وقتی مطلب از این زاویه برایشان مطرح شد، دیگر جای چون و چرا باقی نماند. اهمیت حفظ سلامت خوک‌ها مثل

روز روشن بود. این شد که بدون هیچ بحث و جدلی توافق کردند محصول شیر و سیب‌های پادرختی (و البته محصول اصلی سردرختی، بعد از رسیدن همه‌ی سیب‌ها) را فقط برای مصرف خوک‌ها کنار بگذارند.

فصل چهارم

تا اواخر تابستان، خبر وقایع «مزرعه‌ی حیوانات» در نیمی از ناحیه پخش شده بود. اسنوبال و ناپلئون هر روز چند دسته کبوتر را به پرواز درمی‌آوردند که مأموریت داشتند با حیوانات مزارع همسایه گرم بگیرند و ماجرای «قیام» را برایشان بازگو کنند و سرود «جانوران انگلیس» را به آن‌ها یاد بدهند.

آقای جونز بیش‌تر این ایام را در بار «شیر سرخ» ویلینگدن سپری کرده بود. آن‌جا می‌نشست و برای هر کس که گوش شنوایی داشت از ظلم بزرگی که بر او رفته بود می‌نالید و می‌گفت يك مشت حیوان بی‌سروپا او را از ملك خود بیرون کرده‌اند. مزرعه‌داران دیگر با او همدردی می‌کردند، ولی آن‌اویل کسی به او کمک چندانی نکرد. هر کدام از آن‌ها در نهان در این فکر بود که از اوضاع مصیبت‌بار جونز به نفع خودش استفاده کند. جای خوشوقتی بود که مالکان دو مزرعه‌ی مجاور «مزرعه‌ی حیوانات» همیشه رابطه‌ی بدی با هم داشتند. یکی از آن‌ها، که فاکس‌وود^۱ نام داشت، مزرعه‌ی قدیمی و بزرگی بود که به حال خود رها شده بود و قسمت اعظم آن پوشیده از درخت بود و همه‌ی چراگاه‌هایش از بین رفته بود و پرچین‌هایش هم به وضع بدی افتاده بود. مالک آن، آقای پیلکینگتن^۲، مزرعه‌دار بی‌قید ثروتمندی بود که بیش‌تر اوقاتش را، متناسب با فصل، به شکار یا ماهیگیری می‌گذراند. مزرعه‌ی دیگر، که اسمش پینچ‌فیلد^۳ بود، وسعت کم‌تری داشت و بهتر نگهداری می‌شد.

1. Foxwood

2. Pilkington

3. Pinchfield

مالکش شخصی بود به نام آقای فردریک، مردی خشن و زیرک که مدام درگیر مناقشات قضایی بود و شهرت داشت که هر معامله‌ای را به نفع خود تمام می‌کند. این دو چنان از یکدیگر بیزار بودند که حتی اگر پای منافع خودشان هم در میان بود، دشوار می‌توانستند بر سر چیزی به توافق برسند.

با وجود این، هر دوی آن‌ها به شدت از قیام «مزرعه‌ی حیوانات» به وحشت افتادند و سخت نگران بودند که مبادا حیوانات خودشان هم از کم و کیف ماجرا، بیش از آنچه باید، باخبر شوند. اولش وانمود می‌کردند که از تصور اداره‌ی امور مزرعه به دست خود حیوانات خنده‌شان می‌گیرد. می‌گفتند ظرف دو هفته همه چیز تمام می‌شود. شایع می‌کردند که حیوانات «مزرعه‌ی اربابی» (آن‌ها اصرار داشتند آن‌جا را همچنان «مزرعه‌ی اربابی» بنامند و تحمل شنیدن نام «مزرعه‌ی حیوانات» را نداشتند) مدام با خودشان جنگ و دعوا دارند و همین روزها از گرسنگی خواهند مرد. با گذشت زمان که معلوم شد حیوانات از گرسنگی نمرده‌اند، فردریک و پیلکینگتن نوای دیگری ساز کردند و بنا کردند به حرف زدن درباره‌ی فجایع وحشتناکی که اکنون در «مزرعه‌ی حیوانات» رخ می‌داد. شایع شد که حیوانات آن‌جا همدیگر را می‌خورند، با نعل‌های گداخته یکدیگر را شکنجه می‌کنند، و حیوانات ماده را به اشتراك می‌گذارند. فردریک و پیلکینگتن می‌گفتند که این است آخر و عاقبت سرکشی علیه قوانین طبیعت.

با این حال، این گفته‌ها را هیچ‌کس به طور کامل باور نمی‌کرد. شایعات مربوط به يك مزرعه‌ی شگفت‌انگیز، که انسان‌ها را از آن بیرون رانده بودند و حیوانات خودشان امور خود را اداره می‌کردند، همچنان به شکلی مبهم و تحریف‌شده بر سر زبان‌ها بود و طی آن سال موجی از سرکشی و نافرومانی سرتاسر منطقه را فرا گرفت. گاوهای نر که تا آن وقت همیشه آرام و سربه‌راه بودند ناگهان بنای وحشیگری گذاشتند، گوسفندها پرچین‌ها را خراب می‌کردند و شبدرها را به باد فنا می‌دادند، گاوهای ماده سطل‌های شیر را با لگد واژگون می‌کردند، و اسب‌های شکار روباه جلو موانع کُپ می‌کردند و سوارانشان را به آن طرف مانع می‌انداختند. از همه مهم‌تر این‌که آهنگ و حتی شعر «جانوران انگلیس» همه‌جا معروف شده

بود. این سرود با سرعت خارق العاده ای رواج پیدا کرده بود. انسان ها با شنیدن این سرود نمی توانستند خشمشان را پنهان کنند، گرچه وانمود می کردند که آن را چیز واقعاً مسخره ای می دانند. می گفتند هیچ نمی فهمند که چطور ممکن است حتی حیوانات هم رویشان بشود چنین مزخرفات سخیفی را بر زبان بیاورند. هر حیوانی که در حال خواندن این سرود گیر می افتاد درجا تازیانه می خورد. با وجود این، هیچ کس نمی توانست مانع رواج آن سرود شود. توکاهای سیاه میان پرچین ها آهنگ سرود را چهچه می زدند، کبوترها میان شاخ و برگ نارون ها بغوکنان آن را می خواندند، در غوغای کارگاه آهنگری و نوای ناقوس کلیساها هم این سرود به گوش می رسید. و هنگامی که انسان ها به این سرود گوش می دادند، لرزه ای به اعماق وجودشان می افتاد، زیرا نابودی محتومشان را پیشگویی می کرد.

در اوایل اکتبر، که محصول غله را درو و خرمن کرده بودند و قسمتی از آن را هم کوبیده بودند، دسته ای کبوتر چرخ زنان از راه رسیدند و با هیجان بسیار در حیاط «مزرعه ی حیوانات» فرود آمدند. جونز و زیرستانش، همراه با نیم دوجین کارگر دیگر متعلق به فاکس وود و پینچ فیلد، از دروازه ی پنج ردیفه گذشته بودند و داشتند از مسیر مالرو به طرف مزرعه می آمدند. همگی مسلح به چوب و چماق بودند؛ البته به استثنای جونز، که با فاصله ی زیادی جلوتر از دیگران تفنگی به دست گرفته بود و با قدم های محکم پیش می آمد. کاملاً آشکار بود که درصدد بازپس گرفتن مزرعه هستند.

حیوانات از مدت ها قبل منتظر این حمله بودند و تمام تدابیر لازم را هم پیش بینی کرده بودند. اسنوبال، که کتاب کهنه ای در مورد لشکرکشی های جولیس سزار در خانه ی جونز پیدا کرده و خوانده بود، عملیات دفاعی را فرماندهی می کرد. بنابراین به سرعت دستورهای لازم را صادر کرد و ظرف چند دقیقه همه ی حیوانات در مواضع خود مستقر شدند.

به محض نزدیک شدن آدم ها به ساختمان های مزرعه، اسنوبال حمله ی اول خود را شروع کرد. همه ی کبوترها، که سی و پنج تایی می شدند، بالای سر آدم ها چرخ زدند و فاصله ی خود را روی آن ها انداختند. همین طور که آدم ها داشتند با

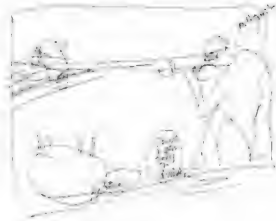

این حمله دست و پنجه نرم می‌کردند، غازها، که پشت پرچین پنهان شده بودند، بیرون جستند و بی‌رحمانه منقارهای خود را به ماهیچه‌ی ساق پای آن‌ها کوبیدند. اما این فقط يك مانور ایدایی ساده بود، با این هدف که قدری آشفتگی در صفوف دشمن پدید آورد، و آدم‌ها به آسانی با چوب و چماقشان غازها را تاراندند. در همین لحظه بود که اسنوبال حمله‌ی دوم خود را شروع کرد. موریل و بنجامین و همه‌ی گوسفندها، و پیشاپیش همه اسنوبال، یورش بردند و با کله و شاخ‌های خود از هر طرف به آدم‌ها حمله کردند. بنجامین هم برگشت و با سُم‌های کوچک خود به آن‌ها جفتک زد. ولی باز هم آدم‌ها با چوب و چماق و پوتین‌های میخ‌دارشان آن‌ها را عقب راندند. ناگهان، با شنیدن جیغ اسنوبال، که علامت عقب‌نشینی بود، همه‌ی حیوانات برگشتند و با عبور از دروازه به داخل حیاط گریختند.

آدم‌ها فریاد پیروزی سردادند. به خیال خود، سپاه دشمن در حال فرار بود و به همین دلیل در صفوف نامنظم به دنبال آن‌ها دویدند. این درست همان اتفاقی بود که اسنوبال انتظارش را می‌کشید. همین‌که آدم‌ها کاملاً به میان حیاط رسیدند، سه اسب و سه گاو و بقیه‌ی خوک‌ها، که در گاودانی کمین کرده بودند، ناگهان از پشت آدم‌ها سر درآوردند و راه را بر آن‌ها بستند. در همین لحظه، اسنوبال فرمان حمله را صادر کرد. خودش هم مستقیم به طرف جونز هجوم برد. جونز متوجه حمله‌ی او شد و تفنگش را بالا آورد و شلیک کرد. ساچمه‌ها رشته‌هایی از خون بر پشت اسنوبال جاری کرد و یکی از گوسفندها هم بر زمین غلتید و جان داد. اسنوبال، بی‌آن‌که لحظه‌ای مکث کند، تمام جثه‌ی نود و پنج کیلویی خود را روی پاهای جونز انداخت. جونز به میان توده‌ای از پهن پرت شد و تفنگ از دست‌هایش افتاد. اما از همه مهیب‌تر منظره‌ی باکسر بود که روی پاهای عقبش بلند می‌شد و با سُم‌های بزرگ نعل‌دارش مانند نرئانی حمله می‌کرد. همان اولین ضربه‌ی سُمش به جمجمه‌ی مهتری از فاکس وود اصابت کرد و او را بی‌جان میان گل ولای نقش زمین کرد. با دیدن این صحنه، چند تن از آدم‌ها چوب و چماقشان را زمین انداختند و درصدد فرار برآمدند. وحشت بر آن‌ها مستولی شد و لحظه‌ای بعد همه‌ی حیوانات با هم دور تا دور حیاط سر به دنبالشان گذاشته بودند. شاخ و

جفتك و دندان و لگد بود که نثار آدم‌ها می‌شد. در تمام مزرعه، حتی يك حيوان هم نبود که به شیوه‌ی خود از آن‌ها انتقام نگرفته باشد. حتی گربه هم ناگهان از بالای سقفی به روی شانه‌ی گاوچرانی جَست و پنجه‌هایش را در گردن او فرو برد و مرد فریاد وحشتناکی از درد کشید. يك لحظه که راه فرار باز شد، آدم‌ها فرصت را غنیمت دانستند و از حیاط گریختند و دوان دوان به طرف جاده‌ی اصلی رفتند. به این ترتیب، پنج دقیقه بعد از شروع حمله، آن‌ها داشتند از همان مسیری که آمده بودند مفتضحانه عقب‌نشینی می‌کردند و دسته‌ای غاز هُردودکشان به دنبالشان می‌دویدند و منقار خود را پشت سر هم به ساق پای آن‌ها می‌کوبیدند.

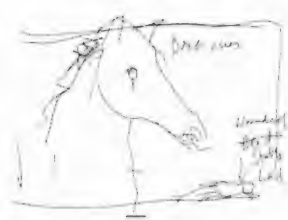
همه‌ی آدم‌ها جز یکی فرار کرده بودند. میان حیاط، باکسر داشت شمش را روی مهتری می‌کشید که دمر در گل ولای افتاده بود، و سعی می‌کرد برش گرداند. جوانك تكان نمی‌خورد.

باکسر با اندوه گفت: «مُرده. نمی‌خواستم این کار را بکنم. یادم نبود که نعل به پا دارم. کی باورش می‌شود که من عمداً این کار را نکردم؟»
اسنوبال، که هنوز از زخم‌هایش خون جاری بود، فریاد زد: «احساساتی نشو، رفیق! جنگ همین است. انسان خوب انسان مرده است.»

باکسر دوباره گفت: «من دلم نمی‌خواهد کسی را بکشم، حتی انسان‌ها را.»
و اشك در چشم‌هایش حلقه بست.
کسی بلند گفت: «مالی کجاست؟»

واقعاً هم خبری از مالی نبود. برای لحظاتی همه به وحشت افتادند؛ بیم آن می‌رفت که شاید آدم‌ها به او آسیبی رسانده باشند، یا حتی او را با خودشان برده باشند. اما سرانجام فهمیدند که او در آخورش پنهان شده و سرش را زیر علف‌ها فرو برده است. با شلیك تفنگ، مالی بی‌معطلی پا به فرار گذاشته بود. وقتی حیوانات بعد از جست‌وجوی او به حیاط برگشتند، متوجه شدند که جوانك مهتر هم، که در واقع فقط بیهوش شده بود، به هوش آمده و گریخته است.

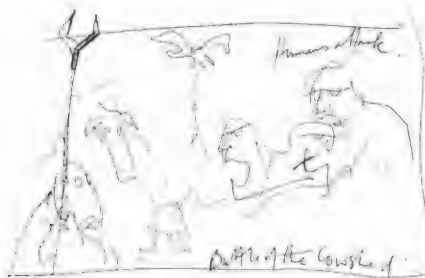
حیوانات با شور و هیجان بسیار دور هم جمع شدند و هريك با صدای بلند دلاوری‌های خود را در میدان جنگ برمی‌شمرد. بلافاصله مراسم بزرگداشت پیروزی

به شکلی خلق الساعه برگزار شد. پرچم را به اهتزاز درآوردند و سرود «جانوران انگلیس» را چندین بار خواندند. بعد مراسم تشییع جنازه‌ی باشکوهی برای گوسفند کشته شده برگزار کردند و بته‌ی زالزالکی بر گور او نشانند. اسنوبال سخنرانی کوتاهی بر مزار گوسفند ایراد کرد و متذکر شد که همه‌ی حیوانات باید آماده باشند تا در صورت نیاز جان خود را در راه «مزرعه‌ی حیوانات» فدا کنند.

حیوانات به اتفاق آرا تصمیم گرفتند یک نشان افتخار نظامی، به نام «مدال درجه یک قهرمانی حیوانات»، مقرر داشته شود، که درجا و در همان لحظه به اسنوبال و باکسر اعطا شد. این نشان عبارت بود از یک مدال برنجی (این‌ها در واقع چند مدال کهنه‌ی زینتی اسب‌ها بود که در انبار زین و یراق پیدا شده بود) و قرار شد یکشنبه‌ها و روزهای تعطیل آن را به خود بیاویزند. یک «مدال درجه دو قهرمانی حیوانات» هم در نظر گرفتند، که آن را به رسم یادبود به گوسفند کشته شده اعطا کردند.

جرو بحث فراوانی درگرفت که نام این نبرد را چه بگذارند. دست آخر آن را «نبرد گاودانی» نامیدند، زیرا از آن جا بود که حیوانات کمین کرده بیرون جسته بودند. تفنگ آقای جونز را هم میان گل ولای پیدا کردند و می دانستند که در خانه‌ی ارباب ذخیره‌ای از فشنگ موجود است. تصمیم گرفتند تفنگ را پای میله‌ی پرچم مثل یک عراده توپ کار بگذارند و سالی دو بار آن را شلیک کنند - یک بار در دوازدهم اکتبر، سالگرد «نبرد گاودانی»، و یک بار هم روز عید سن ژان، سالگرد «قیام حیوانات».

فصل پنجم

با فرارسیدن زمستان، مالی روز به روز بیش تر مایه ی دردسر می شد. هر روز صبح دیر سر کار می آمد و در توجیه آن می گفت که خواب مانده است؛ از درد های مرموزی هم شکایت داشت، گو این که اشتها یش عالی بود. به هر بهانه ای از زیر کار در می رفت و به برکه ی آبخوری می رفت و آن جا می ایستاد و ابلهانه به تصویر خود در آب خیره می شد. اما شایع بود که قضیه جدی تر از این حرف هاست. يك روز که مالی بایی خیالی در حیاط قدم می زد و دُم درازش را عشوه گرانه تکان می داد و ساقه ی یونجه ای را گاز می زد، کلور او را به کناری کشید و گفت: « مالی، باید درباره ی يك مسئله ی خیلی مهم با تو حرف بزنم. امروز صبح دیدم که داری به آن طرف پرچینی نگاه می کنی که "مزرعه ی حیوانات" را از فاکس وود جدا می کند. یکی از کارگرهای آقای پیلکینگتن هم آن طرف پرچین ایستاده بود. من البته خیلی از شما دور بودم، ولی تقریباً مطمئنم که داشت با تو حرف می زد و تو هم گذاشتی دماغت را نوازش کند. این کارها چه معنی دارد، مالی؟ »

مالی داد زد: « نه، این کار را نکردم! من نبودم! درست نیست! » و بنا کرد به بالا و پایین پریدن و سُم کوبیدن به زمین.

« مالی! به چشم های من نگاه کن. حاضری به شرفت قسم بخوری که آن مرد دماغت را نوازش نمی کرد؟ »

مالی باز گفت: « درست نیست! » ولی به چشم های کلور نگاه نمی کرد. چند لحظه بعد هم پا به فرار گذاشت و چهارنعل در مزرعه دور شد.

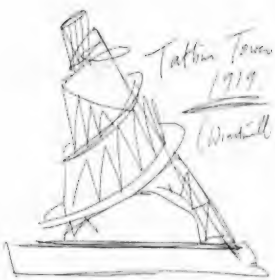

فکری از خاطر کلوور گذشت. بی آن که حرفی به دیگران بزند، به آخور مالی رفت و پوشال های کاه را با شمش زیر و رو کرد. یک کپه ی کوچک حبه قند و حلقه های روبانی به رنگ های مختلف زیر کاه ها پنهان شده بود.

سه روز بعد، مالی ناپدید شد. چند هفته ای هیچ کس از محل زندگی اش اطلاعی نداشت، تا این که کبوترها خبر آوردند که او را آن سوی ویلینگدن دیده اند. مالبند یک درشکه ی تک اسبه ی شیک به رنگ قرمز و سیاه را به او بسته بودند و بیرون یک پیاله فروشی ایستاده بود. مرد چاقی با صورت گلگون و شلوار سه ربعی پیچازی و گتر، شبیه پیاله فروش ها، دماغ مالی را نوازش می کرد و قند در دهانش می گذاشت. موی تن مالی را تازه کوتاه کرده بودند و روبان قرمزی دور کاکلش بسته بود. کبوترها می گفتند از قیافه اش پیدا بود که از زندگی خود لذت می برد. دیگر هیچ کدام از حیوانات حتی اسم مالی را هم بر زبان نیاوردند.

ژانویه هوا خیلی سرد شد. زمین مثل سنگ شده بود و در کشتزارها هیچ کاری نمی شد کرد. در انبار بزرگ، جلسه های متعددی برگزار می شد و خوک ها مشغول برنامه ریزی کارهای فصل بعد بودند. دیگر همه این واقعیت را پذیرفته بودند که خوک ها به وضوح باهوش تر از سایر حیوانات هستند و می بایست در مورد همه ی مسائل مربوط به مزرعه تصمیم گیری کنند، منتها تصمیماتشان باید به تصویب اکثریت رأی دهندگان می رسید. اگر اسنوبال و ناپلئون آن قدر با هم مشاجره نمی کردند، کار مزرعه به همین منوال هم می توانست خوب پیش برود. ولی آن دو در هر چیزی که می شد، با هم اختلاف نظر داشتند. اگر یکی از آن ها پیشنهاد می کرد که زمین وسیع تری را به کشت جو اختصاص دهند، آن یکی به طور حتم درخواست می کرد زمین وسیع تری به کشت جو دوسر تخصیص یابد، و اگر یکی از آن ها می گفت که باید در فلان زمین کلم کاشت، دیگری با قاطعیت می گفت که آن زمین فقط به درد کاشت ریشه های خوراکی می خورد و بس. هر کدامشان هم برای خودش مریدانی داشت و گاهی مشاجرات خشونت آمیزی درمی گرفت. در همایش ها، اسنوبال غالباً به مدد سخنرانی های جذابش نظر اکثریت را به خود جلب می کرد، ولی در فاصله ی بین همایش ها این ناپلئون بود که در جلب آرای حیوانات به نفع

خود بهتر عمل می‌کرد. او بخصوص در جلب موافقت گوسفندها موفق بود. در آن اواخر، گوسفندها به هر بهانه‌ای، بجای نابجا، بعبع‌کنان شعار «چهارپا خوب، دوپا بد» سر می‌دادند، و اغلب با این کار جلسات همایش را به هم می‌ریختند. حیوانات متوجه شدند که گوسفندها بخصوص در لحظات حساسِ سخنرانی‌های اسنوبال شعار «چهارپا خوب، دوپا بد» سر می‌دهند. اسنوبال چند شماره‌ی پیشین مجله‌ی کشاورز و دامدار را که در خانه‌ی جونز پیدا کرده بود، با دقت از نظر گذرانده بود و ذهنش پر بود از طرح‌ها و برنامه‌هایی برای اصلاح و پیشرفت امور مزرعه. در زمینه‌ی زهکشی کشتزارها و علوفه‌ی زمستانه و کود شیمیایی فسفات دار، اظهارنظرهای عالمانه‌ای می‌کرد و برنامه‌ی پیچیده‌ای برای همه‌ی حیوانات طراحی کرده بود تا پهن و فضولاتشان را جاهای مختلف زمین بریزند تا در حمل و نقل آن‌ها صرفه‌جویی شود. ناپلئون خودش هیچ طرح و برنامه‌ای پیشنهاد نمی‌داد، اما در خفا می‌گفت که برنامه‌های اسنوبال هیچ فایده‌ای ندارد، و به نظر می‌آمد که منتظر فرصت مناسب نشسته است. اما در میان همه‌ی اختلاف نظرهای آن دو، هیچ‌کدام شدیدتر از اختلافی نبود که بر سر آسیای بادی درگرفت. در چراگاه بزرگ مزرعه، کمی دورتر از محوطه‌ی ساختمان‌ها، تپه‌ی کوچکی بود که مرتفع‌ترین نقطه‌ی مزرعه به شمار می‌رفت. اسنوبال، بعد از نقشه‌برداری زمین، اعلام کرد که این‌جا مناسب‌ترین محل برای بنای يك آسیای بادی است، که با ساختنش می‌شد دینامی را به کار انداخت تا نیروی برق مزرعه را تأمین کند. با این برق می‌توانستند فضای آخورها را روشن کنند و در زمستان‌ها گرم نگه دارند، همچنین می‌توانستند يك ازه‌ی گرد و دستگاه علوفه‌بر و چغندر خردکن و دستگاه شیردوش برقی به راه بیندازند. حیوانات، که تا آن وقت حتی اسم این جور چیزها را هم نشنیده بودند (زیرا مزرعه‌شان از آن مزارع قدیمی بود و فقط ابتدایی‌ترین لوازم و ابزارها در آن پیدا می‌شد)، بهت‌زده گوش به اسنوبال سپرده بودند که مانند جادوگری تصاویر آن ماشین‌آلات اعجاب‌آور را به نمایش می‌گذاشت که قرار بود به جای حیوانات کار کنند تا آن‌ها بتوانند با فراغ خاطر در کشتزارها بچرند یا با مطالعه و گفت‌وگو ذهن و روح خود را تعالی بخشند.

ظرف چند هفته، طرح‌های اسنوبال برای ساخت آسیای بادی کاملاً آماده شد. قسمت اعظم جزئیات فنی این طرح‌ها به کمک سه کتاب متعلق به آقای جونز تهیه شد — هزار نکته‌ی مفید در مورد خانه، خودتان بنایی کنید و الفبای برق. اسنوبال اتفاقی را دفتر کار خود کرد که زمانی گرمخانه‌ی جوجه‌کشی بود و کفپوش چوبی صاف و یکدستی داشت که برای کشیدن نقشه مناسب بود. گاه می‌شد که اسنوبال ساعت‌ها خود را آن‌جا حبس می‌کرد. کتاب‌هایش را به کمک قطعه‌سنگی باز نگه می‌داشت و تکه‌گچی را میان بند انگشت‌های دستش می‌گرفت و به چابکی این طرف و آن طرف می‌رفت و خطوط نقشه را پشت سر هم رسم می‌کرد و از فرط هیجان ناله‌های ریزی سر می‌داد. رفته‌رفته نقشه‌ها شکل توده‌ی بغرنجی از میل‌لنگ‌ها و چرخ‌دنده‌ها را به خود گرفت که بالغ بر نیمی از سطح اتاق را پوشانده بود و سایر حیوانات هیچ از آن‌ها سر در نمی‌آوردند، ولی سخت تحت تأثیر قرار گرفته بودند. همه‌ی آن‌ها دست‌کم روزی یک بار می‌آمدند که نگاهی به طرح‌های اسنوبال بیندازند. حتی مرغ‌ها و اردک‌ها هم می‌آمدند و سخت مراقب بودند که روی علامت‌های گچی راه نروند. فقط ناپلئون بود که کاری به کار آن نداشت. او از همان ابتدا مخالفت خود را با آسیای بادی اعلام کرده بود. با وجود این، یک روز بی‌خبر سر و کله‌اش پیدا شد تا طرح‌ها را واریسی کند. با قدم‌های سنگین دور تا دور اتاق راه رفت و با دقت همه‌ی جزئیات طرح‌ها را از نظر گذراند و یکی دو باری هم با ناخشنودی آن‌ها را بو کشید و بعد چند لحظه‌ای ایستاد و از سر تحقیر به آن‌ها چشم‌غره رفت. سپس ناگهان پایش را بلند کرد و به طرح‌ها شاشید و بی‌آن‌که کلمه‌ای بر زبان بیاورد بیرون رفت.

میان حیوانات مزرعه بر سر آسیای بادی شکاف عمیقی افتاد. اسنوبال هیچ منکر نبود که ساختن آن کار دشواری است. باید سنگ استخراج می‌کردند و با آن دیوار می‌ساختند، بعد باید پره‌های آسیا را درست می‌کردند و بعدش هم به دینام و کابل نیاز داشتند. البته اسنوبال نمی‌گفت که این‌ها را چطور باید فراهم کرد، ولی تأکید داشت که همه‌ی این کارها را می‌شود ظرف یک سال انجام داد. می‌گفت از آن پس چنان در کار صرفه‌جویی می‌شود که حیوانات فقط به سه روز کار در هفته

احتیاج دارند. اما، از آن طرف، ناپلئون در دفاع از عقیده‌ی خود می‌گفت که آنچه در حال حاضر بیش از همه ضرورت دارد افزایش تولید مواد غذایی است و اگر آن‌ها وقت خود را برای ساختن آسیای بادی تلف کنند، همگی از گرسنگی خواهند مرد. حیوانات به دو جناح تقسیم شدند که یکی شعارش این بود: «به اسنوبال و سه روز کار در هفته رأی می‌دهیم»؛ و دیگری: «به ناپلئون و آخور لبالب از غذا رأی می‌دهیم». بنجامین تنها حیوانی بود که طرف هیچ جناحی را نمی‌گرفت. او به هیچ وجه زیر بار نمی‌رفت که تولید غذا را می‌شود افزایش داد یا آسیای بادی موجب صرفه جویی در کار می‌شود. می‌گفت با آسیای بادی یا بی‌آسیای بادی زندگی همین است که همیشه بوده، یعنی مزخرف.

گذشته از مناقشه‌های مربوط به آسیای بادی، مسئله‌ی دفاع از مزرعه هم در میان بود. همه می‌دانستند با این که آدم‌ها را در «نبرد گاودانی» شکست داده بودند، به احتمال زیاد آن‌ها دست به اقدام جسورانه‌تر دیگری برای بازپس گرفتن مزرعه و حاکمیت مجدد آقای جونز خواهند زد. برای این کار هم دلایل موجهی داشتند، چون خبر شکست آن‌ها در تمام منطقه پیچیده بود و حیوانات مزارع مجاور را بیش از پیش بی‌قرار کرده بود. مطابق معمول، اسنوبال و ناپلئون با هم اختلاف نظر داشتند. به عقیده‌ی ناپلئون، حیوانات باید به تهیه و تدارک اسلحه می‌پرداختند و طرز استفاده از آن‌ها را هم یاد می‌گرفتند. به عقیده‌ی اسنوبال، آن‌ها باید کبوتران هرچه بیش‌تری به مزارع دیگر گسیل می‌کردند و حیوانات آن‌جا را به قیام برمی‌انگیختند. یکی استدلال می‌کرد که اگر آن‌ها نتوانند از خودشان دفاع کنند، به طور حتم مغلوب خواهند شد، و دیگری استدلال می‌کرد که اگر حیوانات همه‌ی مناطق قیام کنند، آن‌ها نیازی به دفاع از خودشان نخواهند داشت. حیوانات ابتدا گوش به ناپلئون سپردند، بعد به اسنوبال، و نمی‌توانستند تصمیم بگیرند که حق با کدام طرف است؛ راستش آن‌ها رفته‌رفته متوجه می‌شدند که همیشه با نظر کسی موافقت می‌کردند که در همان لحظه دارد سخنرانی می‌کند.

سرانجام يك روز کار ترسیم نقشه‌های اسنوبال به پایان رسید. قرار بود در همایش یکشنبه‌ی بعد این مسئله به رأی گذاشته شود که بالاخره شروع به ساختن

آسیای بادی بکنند یا نه. وقتی حیوانات در انبار بزرگ جمع شدند، اسنوبال از جا برخاست و با این که هر از گاهی صدای بعب گوسفندها در سخنانش وقفه می انداخت، به بیان دلایل خود در دفاع از بنای آسیای بادی پرداخت. سپس ناپلئون برای پاسخ گفتن به او از جا برخاست. ناپلئون با آرامش تمام گفت که آسیای بادی چیز چرندی است و توصیه کرد کسی به آن رأی موافق ندهد و به سرعت سر جای خود نشست. سخنان ناپلئون حتی سی ثانیه هم طول نکشید و انگار او چندان اهمیت نمی داد که چه تأثیری بر جای می گذارد. اسنوبال در مقابل از جا جست و بر سر گوسفندها، که دوباره داشتند بعب می کردند، فریاد کشید که ساکت شوند و سخنرانی پرشوری در حمایت از طرح ساختمان آسیای بادی ایراد

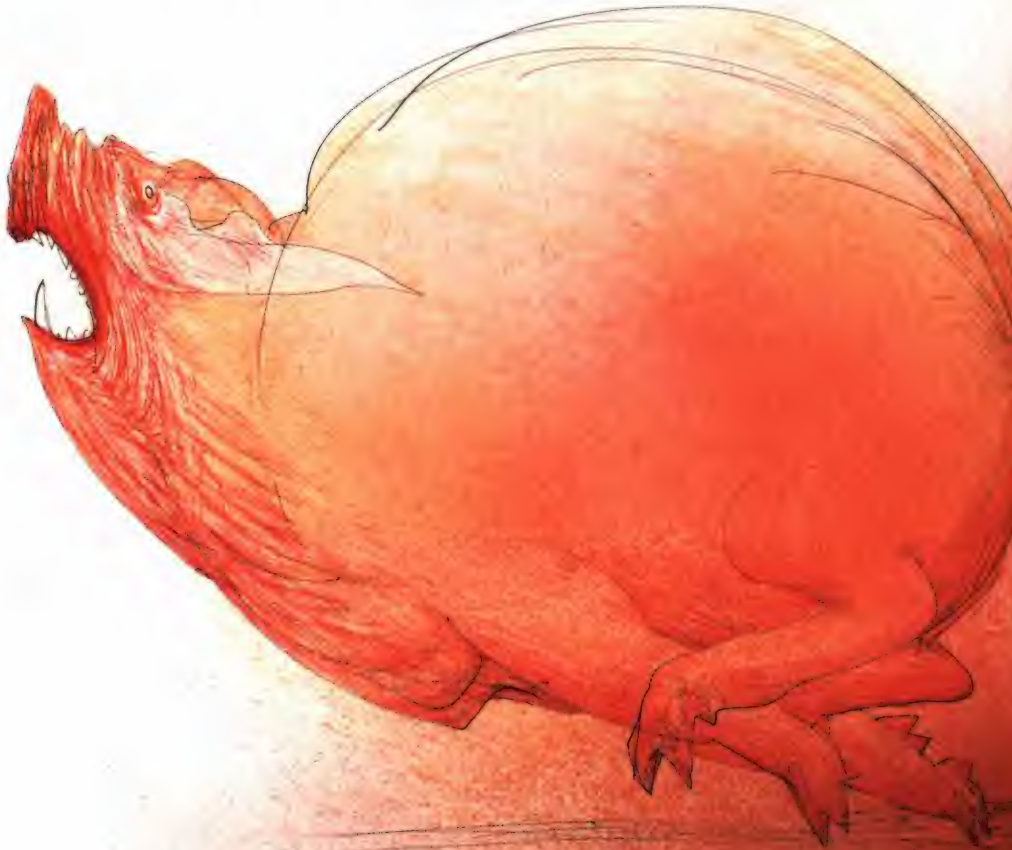
کرد. تا آن لحظه، حیوانات کمابیش به طور مساوی به دو جناح موافق و مخالف تقسیم شده بودند، ولی خطابه‌ی غزای اسنوبال در يك چشم به هم زدن آن‌ها را از خود بی خود کرد. اسنوبال با نطقی درخشان به ترسیم وضعیت «مزرعه‌ی حیوانات» در روزگاری پرداخت که کار و زحمت مشقت بار از گرده‌ی حیوانات برداشته می شد. تخیل او اکنون از دستگاه علوفه‌بر و چغندر خردکن بسیار فراتر رفته بود. او می گفت که با نیروی برق می توان دستگاه‌های خرمن کوب و گاواهن و کلوخ شکن و غلتک و ماشین درو و دستگاه بافه زن را به کار انداخت، همچنان که می توان برای هر آخوری چراغ برق و آب سرد و گرم و اجاق برقی جداگانه‌ای تعبیه کرد. وقتی سخنرانی او خاتمه یافت، دیگر جای هیچ تردیدی نبود که نتیجه‌ی رأی گیری چه خواهد شد. ولی درست در همین لحظه، ناپلئون از جا برخاست و از گوشه‌ی چشم نگاه غریبی به اسنوبال انداخت و چنان زوزه‌ی تیزی سرداد که تا آن وقت کسی از او نشنیده بود.

باشنیدن این زوزه، صدای عوعو خوفناکی از بیرون بلند شد و نه سگ عظیم الجثه با قلاده‌هایی مرصع به گل میخ‌های برنجی جست و خیزکنان وارد انبار شدند. یکراست به طرف اسنوبال هجوم بردند و او فقط توانست به موقع از جا بپرد و خود را از گزند دندان‌های آن‌ها به در ببرد. در يك چشم به هم زدن، اسنوبال از در گریخته بود و سگ‌ها به دنبالش روان بودند. حیوانات، که از شدت بهت و هراس زبانشان بند آمده بود، همگی جلو در جمع شدند و به آن تعقیب و گریز چشم دوختند. اسنوبال دوان دوان در چراگاه بزرگ به طرف جاده می تاخت. چنان بدویدویی می کرد که فقط از يك خوك برمی آید، ولی سگ‌ها هم با فاصله‌ی ناچیزی در پی او می دویدند. ناگهان پای اسنوبال لغزید و همه یقین کردند دیگر به چنگ سگ‌ها افتاد. اما دوباره از جا جست و تندتر از همیشه گریخت و بعد سگ‌ها دوباره به او نزدیک شدند. چیزی نمانده بود یکی از سگ‌ها دُم اسنوبال را به دندان بگیرد که اسنوبال به موقع توانست دُمش را تکان دهد و خود را خلاص کند. بعد هم هرچه در توان داشت بر سرعت خود افزود و به فاصله‌ی يك وجب از تعقیب کنندگانش خود را در سوراخی میان پرچین فروبرد و دیگر کسی او را ندید.

حیوانات، ساکت و وحشت زده، آهسته به انبار برگشتند. چند لحظه بعد، سگ‌ها هم جست و خیزکنان بازگشتند. ابتدا هیچ‌کس نمی‌دانست این موجودات از کجا آمده‌اند، اما طولی نکشید که معما حل شد: آن‌ها همان توله‌سگ‌هایی بودند که ناپلئون از مادرانشان جدا کرده بود و پنهانی پرورش داده بود. با این‌که سگ‌ها هنوز کاملاً بالغ نشده بودند، اندام درشتی داشتند و قیافه‌هاشان از فرط سببیت به گری می‌مانست. سگ‌ها نزدیک ناپلئون جای گرفتند. حیوانات متوجه شدند که

سگ‌ها طوری دُشان را برای او تکان می دهند که سگ‌های دیگر برای آقای جونز دُم می جنبانند.

نایلتون، که سگ‌ها به دنبالش روان بودند، رفت بالای همان سکوی برآمده‌ای که روزگاری میجر برای ایراد سخنرانی بر آن ایستاده بود. بعد اعلام کرد که از این پس همایش‌های صبح یکشنبه دیگر برگزار نخواهد شد. نایلتون گفت که این همایش‌ها ضرورتی ندارد و وقت حیوانات را تلف می‌کند. در آینده، همه‌ی مسائل مربوط به مزرعه در کمیته‌ی ویژه‌ای متشکل از خوک‌ها، به ریاست خودش، حل و فصل خواهد شد. جلسات این کمیته غیرعلنی خواهد بود و اعضای کمیته بعد از خاتمه‌ی هر جلسه تصمیمات خود را به اطلاع دیگران خواهند رساند. البته حیوانات همچنان صبح‌های یکشنبه جمع خواهند شد تا به پرچم ادای احترام کنند و سرود «جانوران انگلیس» را بخوانند و دستورالعمل‌های مربوط به کارهای هفته را دریافت کنند؛ اما دیگر بحث و گفت‌وگویی در کار نخواهد بود.

با وجود این که حیوانات از اخراج اسنوبال مات و مبهوت مانده بودند، این خبر آن‌ها را نگران کرد. تعدادی از آن‌ها اگر می‌توانستند استدلال مناسبی پیدا کنند، یقیناً اعتراض می‌کردند. حتی با کسر هم ناراحتی مبهمی در دل احساس می‌کرد. گوش‌هایش را عقب برد و چند بار کاکلش را تکان داد و سخت کوشید افکارش را جمع و جور کند؛ ولی آخرش هیچ‌چیزی به فکرش نرسید که بگوید. با وجود این، چند تن از خود خوک‌ها زبان بلیغ‌تری داشتند. چهار خوک پرورای جوان ردیف جلو به نشانه‌ی اعتراض جیغ‌های تیزی کشیدند و هر چهار تن از جا جستند و همزمان شروع به صحبت کردند. اما ناگهان سگ‌ها، که دورِ نایلتون نشسته بودند، غرش‌های پرتنین تهدیدآمیزی برآوردند و خوک‌ها ساکت شدند و دوباره نشستند. بعد هم گوسفند‌ها با صدای سرسام‌آوری به‌عنوان شعار «چهارپا خوب، دوپا بد!» سردادند که تقریباً ربع ساعتی طول کشید و مانع هرگونه بحث و گفت‌وگویی شد. سپس اسکوئیلر مأموریت یافت دور تا دور مزرعه راه بیفتد و مقررات تازه را برای دیگران توضیح دهد.

اسکوئیلر گفت: «رفقا، یقین دارم که همه‌ی حیوانات این جامی دانند که رفیق

ناپلئون با پذیرش مسئولیت اضافی چه فداکاری بزرگی کرده است. يك وقت تصور نکنید، رفقا، که رهبری کار لذت بخشی ست! برعکس، وظیفه‌ی شاق و پرمسئولیتی هم هست. هیچ‌کس به اندازه‌ی رفیق ناپلئون در این اعتقاد راسخ نیست که همه‌ی حیوانات با هم برابرند. او اگر می‌گذاشت خودتان برای خودتان تصمیم بگیرید، خیلی خوشحال‌تر می‌شد. ولی، رفقا، گاهی ممکن است شما تصمیم‌های اشتباهی بگیرید. آن وقت چه می‌شود؟ فرض کنیم شما تصمیم گرفته بودید از اسنوبال پیروی کنید، با آن اراجیفی که در مورد آسیاهای بادی می‌گفت؛ همان اسنوبالی که حالا متوجه شده‌ایم دست‌کمی از يك جنایتکار ندارد. »

یکی گفت: « اسنوبال در "نبرد گاودانی" با شجاعت جنگید. »

اسکوئیلر گفت: « شجاعت کافی نیست. اطاعت و وفاداری مهم‌تر است. در مورد "نبرد گاودانی" هم اعتقاد دارم روزی خواهیم فهمید که درباره‌ی سهم اسنوبال در آن خیلی غلو شده است. انضباط، رفقا، انضباط آهنین! رمز موفقیت ما امروز همین است. فقط کافی ست يك قدم را اشتباه برداریم، آن وقت دشمن سرمان خراب می‌شود. رفقا، شما که نمی‌خواهید جونز برگردد؟ »

باز هم کسی در مقابل این استدلال جوابی نداشت. تردیدی نبود که حیوانات نمی‌خواستند جونز برگردد. اگر قرار بود بحث و گفت‌وگوهای صبح‌های یکشنبه باعث برگشتن جونز شود، همان بهتر که بحث و گفت‌وگو را تمام می‌کردند. باکسر، که حالا فرصت داشت اوضاع را حل‌اجی کند، احساس عمومی حیوانات را این‌طور بیان کرد: « هرچه رفیق ناپلئون بگوید همان درست است. » و از آن پس، علاوه بر شعار « بیش‌تر کار می‌کنم » شخصی‌اش، این سخن حکیمانه را هم سرلوحه‌ی زندگی خود قرار داد: « همیشه حق با ناپلئون است. »

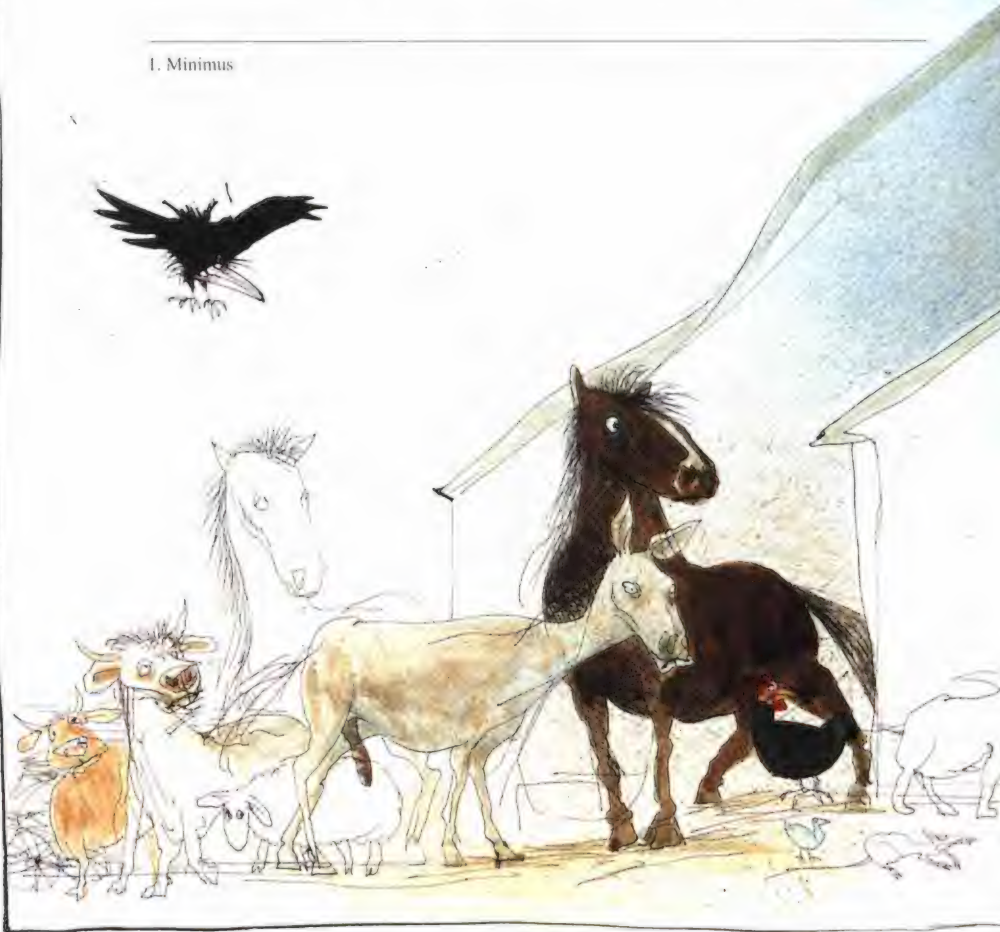
کمر سرما دیگر شکسته بود و شخم بهاره آغاز شده بود. اتاقکی که اسنوبال طرح‌های آسیای بادی را در آن ترسیم کرده بود درش قفل بود و همه تصور می‌کردند که خطوط طرح‌ها را از روی زمین آن پاك کرده‌اند. هر هفته، ساعت ده صبح روز یکشنبه، حیوانات در انبار بزرگ جمع می‌شدند تا دستورالعمل کارهای هفتگی خود را دریافت کنند. مجموعه‌ی میجر پیر را، که حالا دیگر استخوانی بیش نبود،

از زیر خاک باغ بیرون آورده بودند و پای میله‌ی پرچم، کنار تفنگ، روی کنده‌ی درختی گذاشته بودند. بعد از مراسم افراشتن پرچم، حیوانات موظف بودند با احترام صف بیندند و از مقابل جمجمه عبور کنند و تازه آن وقت وارد انبار شوند. حالا دیگر مانند گذشته دسته‌جمعی کنار یکدیگر نمی‌نشستند. ناپلئون، همراه با اسکوییلر و خوک دیگری به نام مینیمس^۱، که استعداد تحسین برانگیزی در سرودن شعر و سرود داشت، روی سکوی برآمده در ردیف اول می‌نشستند، نه سگ جوان به شکل نیم‌دایره‌ای دور آن‌ها را می‌گرفتند، و سایر خوک‌ها هم پشت سرشان قرار می‌گرفتند. بقیه‌ی حیوانات در بخش اصلی انبار روبه‌روی آن‌ها می‌نشستند. ناپلئون دستورالعمل کارهای هفته را با لحن خشک و خشن نظامی‌واری با صدای

1. Minimus

بلند قرائت می‌کرد و بعد از يك بار خواندن سرود « جانوران انگلیس » حیوانات همگی متفرق می‌شدند.

در سومین یکشنبه‌ی بعد از اخراج اسنوبال، وقتی ناپلئون اعلام کرد به‌رغم همه‌ی آن ماجراها مقرر شده است که آسیای بادی ساخته شود، حیوانات تا حدودی غافلگیر شدند. ناپلئون هیچ نگفت که به چه دلیل تغییر عقیده داده است، اما به حیوانات هشدار داد این وظیفه‌ی اضافی اقتضا می‌کند که آن‌ها به شدت کار کنند؛ شاید حتی لازم باشد جیره‌ی غذایی‌شان هم کاهش یابد. با وجود این، طرح‌ها تا کوچک‌ترین جزئیات کاملاً آماده شده بود. در سه هفته‌ی گذشته، کمیته‌ی ویژه‌ای از خوک‌ها روی طرح‌ها کار کرده بود. پیش‌بینی می‌شد که ساختن آسیای بادی و سایر تجهیزات و تأسیسات جانبی حدود دو سال طول بکشد.

آن شب اسکوئیلر محرمانه به حیوانات دیگر توضیح داد که در واقع ناپلئون هیچ‌وقت مخالف آسیای بادی نبوده است. برعکس، خود ناپلئون از ابتدا از آن حمایت می‌کرده و طرحی هم که اسنوبال کف اتاق گرمخانه ترسیم کرده در واقع از میان اسناد و مدارک ناپلئون به سرقت رفته است. در حقیقت، آسیای بادی طرح ابتکاری خود ناپلئون بوده است. یکی پرسید پس چرا او آن قدر قاطعانه با آن مخالفت کرده بود. اسکوئیلر قیافه‌ی آب‌زیرگاهی به خود گرفت و گفت که این نیرنگ رفیق ناپلئون بوده است. تظاهر او به مخالفت با آسیای بادی صرفاً ترفندی بود برای خلاص شدن از شر اسنوبال، که شخصیت خطرناکی داشت و تأثیر مخربی بر دیگران می‌گذاشت. حالا که اسنوبال از سر راه کنار رفته بود، آن طرح را می‌شد بدون مداخله‌ی او پیش برد. به گفته‌ی اسکوئیلر، به این نوع عمل می‌گفتند « تاکتیک ». چندین بار تکرار کرد « تاکتیک، رفقا، تاکتیک! » و از این سو به آن سو می‌جست و سرخوشانه می‌خندید و دُمش را تکان می‌داد. حیوانات از مفهوم این کلمه سردر نمی‌آوردند، ولی لحن اسکوئیلر چنان متقاعدکننده بود و آن سه سگی هم که از قضا همراهش بودند چنان غرش تهدیدآمیزی داشتند که حیوانات بدون هیچ چون و چرایی توضیحات او را پذیرفتند.

فصل ششم

سرتاسر آن سال، حیوانات مثل برده کار کردند. ولی از کارشان راضی بودند و از هیچ فداکاری و کوششی مضایقه نکردند، چون خوب می دانستند که هر کاری می کنند برای مصالح خودشان و نسل های آینده ی هموعانشان است، نه به نفع يك مشت انسان غارتگر و مفت خور.

تمام بهار و تابستان، هفته ای شصت ساعت کار کردند و در ماه اوت ناپلئون اعلام کرد که یکشنبه بعد از ظهرها هم می توانند کار کنند. البته این کار مطلقاً داوطلبانه بود، ولی هر حیوانی که از آن شانه خالی می کرد جیره اش نصف می شد. حتی به این ترتیب هم ناگزیر شدند برخی کارها را به زمان دیگری موکول کنند. محصول آن سال اندکی کم تر از سال گذشته بود و دو کشتزار هم که باید اوایل تابستان زیر کشت ریشه های خوراکی می رفت به زیر کشت نرفته بود، چون شخم زمین به موقع تمام نشده بود. می شد پیش بینی کرد که زمستان سختی در پیش دارند. آسیای بادی مشکلات غیرمنتظره ای به بار آورد. مزرعه يك معدن غنی سنگ آهك داشت و مقدار زیادی ماسه و سیمان هم در یکی از ساختمان های جنبی پیدا شده بود، بنابراین همه ی مواد و مصالح ساختمانی در دسترس بود. منتها مسئله ای که ابتدا حیوانات نتوانستند راه حلی برایش پیدا کنند این بود که چگونه باید سنگ ها را به شکل قطعات مناسبی خرد می کردند. به نظر می آمد که این کار فقط به كمك دیلم و کلنگ امکان پذیر است، که هیچ حیوانی قادر به استفاده از آن ها نبود، چون هیچ حیوانی نمی توانست روی پاهای عقبش بایستد.

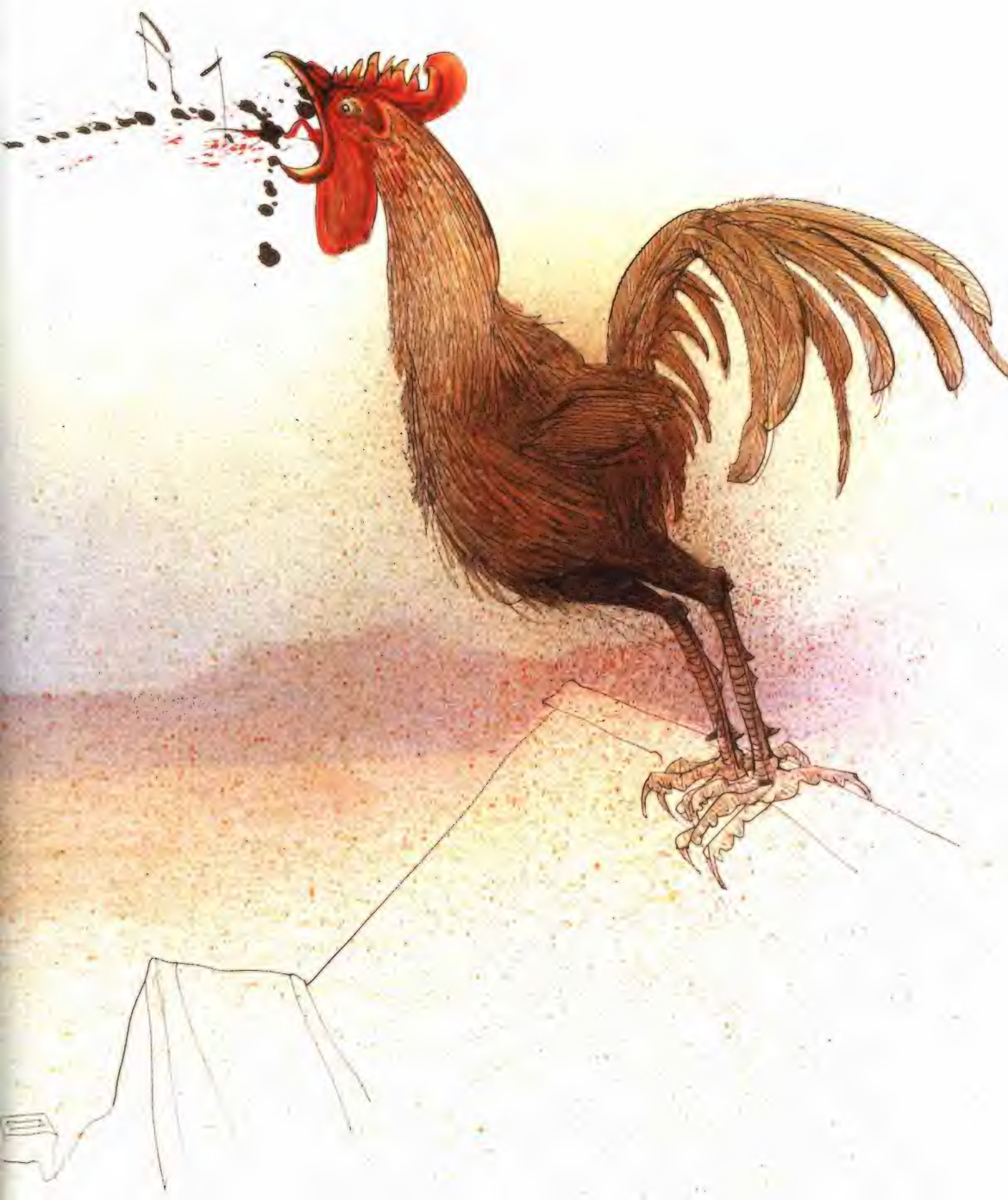
تازه بعد از چند هفته کوشش بی‌ثمر بود که فکر بکری به ذهن یکی از حیوانات رسید — بهره‌گیری از نیروی جاذبه. در سراسر محوطه‌ی معدن، تخته‌سنگ‌های بزرگی افتاده بود، خیلی بزرگ‌تر از آن‌که به همان صورت بتوان ازشان استفاده کرد. حیوانات طناب‌هایی دور آن‌ها بستند و بعد همگی، اسب و گاو و گوسفند و هر حیوانی که قادر به گرفتن طناب بود (گاهی در لحظات خطیر حتی خوک‌ها هم به آن‌ها ملحق می‌شدند)، با سرعت دلسردکننده‌ای سنگ را از دامنه‌ی سراشیب به بالای معدن می‌بردند و سپس از لبه‌ی دیواره‌ی معدن پایین می‌انداختند تا به قطعات کوچک‌تری تقسیم شود. سنگ‌ها خرد که می‌شد، حمل و نقل‌شان نسبتاً آسان بود. اسب‌ها گاری‌های پر از سنگ را جابه‌جا می‌کردند و گوسفند‌ها قطعه‌ها را جداگانه می‌کشیدند و می‌بردند؛ حتی موریل و بنجامین هم گاری کهنه‌ای را به خودشان بستند و در این کار سهیم شدند. تا اواخر تابستان، به اندازه‌ی کافی سنگ ذخیره کرده بودند، و بعد کار ساختمان زیر نظر خوک‌ها شروع شد.

ولی روند کار آهسته و مشقت‌بار بود. بارها پیش آمد که تمام روز طول می‌کشید تا فقط يك تخته‌سنگ را با زحمت طاقت‌فرسایی به بالای معدن بکشند و گاهی که آن را از لبه‌ی معدن پایین می‌انداختند، سنگ خرد نمی‌شد. اگر

باکسر نبود، که نیرویش گویی با مجموع قدرت همه‌ی حیوانات دیگر برابری می‌کرد، هیچ کاری پیش نمی‌رفت. هر وقت تخته سنگ شروع به لغزیدن می‌کرد و حیوانات متوجه می‌شدند که دارند همراه آن به پایین سراشیب کشیده می‌شوند و از نومیادی فریاد می‌کشیدند، همیشه باکسر بود که طناب را محکم می‌چسبید و سنگ را متوقف می‌کرد. حیوانات با دیدن او که با زحمت بسیار ذره ذره از سراشیب بالا می‌رفت و نفس نفس می‌زد و نوک شمشیرش را به زمین می‌کشید و پهلوه‌ای

عظیمش خیس عرق بود، غرق تحسین می شدند. کلور گاهی به او هشدار می داد که مراقب باشد و بیش از حد از خودش کار نکشد، ولی با کسر هیچ وقت گوش به حرف او نمی داد: «دو شعار او، «بیش تر کار می کنم» و «همیشه حق با ناپلئون است»، در نظرش دواى هر دردی بود. با جوجه خروس قرار گذاشته بود که صبح ها به جای نیم ساعت، سه ربع ساعت زودتر او را بیدار کند. هر وقت هم فراغتى دست می داد، که البته آن روزها زیاد پیش نمی آمد، تك و تنها به معدن می رفت و يك گاری سنگ شکسته جمع می کرد و بدون كمك کسی آن را به محل ساختمان آسیای بادی حمل می کرد.

در تمام آن تابستان، به رغم دشواری کار، اوضاع حیوانات چندان هم بد نبود. درست است که بیش از دوره ی جونز غذا گیرشان نمی آمد، ولی حداقل از آن کم تر هم نبود. حالا دیگر فقط می بایست غذای خودشان را فراهم می کردند، نه این که ناگزیر باشند جور پنج آدم اسرافکار را هم بکشند، و این چنان مزیت بزرگی بود که

بسیاری از کم و کاستی‌ها را جبران می‌کرد. از خیلی جهات، حیوانات در انجام امور شیوه‌ی کارآمدتری داشتند که موجب صرفه‌جویی در کار می‌شد. مثلاً کارهایی از قبیل وجین کردن چنان تمام و کمال صورت می‌گرفت که از توان انسان‌ها خارج بود. به علاوه، از آن‌جا که دیگر هیچ حیوانی دزدی نمی‌کرد، ضرورتی نداشت که میان چراگاه و زمین‌های زراعی حصار بکشند، که باعث صرفه‌جویی بسیاری در کار نگهداری پرچین‌ها و دروازه‌ها می‌شد. با وجود این، هرچه به پایان تابستان نزدیک می‌شدند، رفته‌رفته خود را با انواع و اقسام کمبودهای پیش‌بینی‌نشده مواجه می‌دیدند. مزرعه به نفت نیاز داشت، همین‌طور به میخ، طناب، بیسکویت سگ، و آهن برای نعل اسب‌ها، که هیچ‌کدام از این‌ها را نمی‌شد در خود مزرعه تهیه کرد. در ماه‌های بعد، به بذر و کود شیمیایی هم احتیاج داشتند، همچنین به ابزارآلات مختلف و سرانجام وسایل و تجهیزات آسیای بادی. هیچ‌کس نمی‌دانست که این لوازم چطور باید فراهم می‌شد.

یکی از صبح‌های یکشنبه که حیوانات برای دریافت دستورالعمل‌هاشان جمع شده بودند، ناپلئون اعلام کرد که سیاست تازه‌ای را در پیش گرفته است. از این پس، «مزرعه‌ی حیوانات» وارد داد و ستد با مزارع مجاور خود می‌شد. البته این کار نه به منظور سودجویی، بلکه صرفاً برای تهیه‌ی برخی مواد و لوازم بسیار ضروری صورت می‌گرفت. به گفته‌ی ناپلئون، نیازهای آسیای بادی بر هر چیز دیگری تقدم داشت. به همین دلیل، او درصدد فراهم کردن مقدمات فروش یک پشته یونجه‌ی خشک و قسمتی از محصول گندم آن سال بود. اگر هم به پول بیش‌تری نیاز پیدا می‌کردند، باید آن را از طریق فروش تخم مرغ به دست می‌آوردند، زیرا همیشه در بازار ویلینگدن خریدار داشت. ناپلئون گفت که مرغ‌ها باید این فداکاری را با روی خوش پذیرا شوند، زیرا سهم منحصر به فرد آن‌ها در پروژه‌ی ساختمان آسیای بادی به حساب می‌آید.

بار دیگر، حیوانات بی‌قراری مبهمی در دل احساس کردند. هرگز معامله‌ای با انسان‌ها نداشته باشید، هرگز تجارت نکنید، هرگز از پول استفاده نکنید — مگر این‌ها جزو اولین قوانینی نبود که در نخستین همایش پیروزمندانه‌ی بعد از اخراج جونز تصویب کرده بودند؟ همه‌ی حیوانات تصویب چنین قوانینی را به یاد

داشتند؛ یا دست کم تصور می کردند که به یاد دارند. دوباره همان چهار خوک جوانی که وقتی ناپلئون تشکیل همایش ها را ملغی اعلام کرد سر به اعتراض برداشته بودند، با ترس و لرز صداشان را بلند کردند، اما بی درنگ با غرش مهیب سگ ها ساکت شدند. بعد هم طبق معمول گوسفند ها شعار « چهار پا خوب، دو پا بد! » سر دادند و آن فضای پر تشنج به سرعت آرام گرفت. عاقبت ناپلئون دستش را به نشانه ی سکوت بالا برد و اعلام کرد که قبلاً همه ی مقدمات را فراهم کرده است. لزومی نداشت هیچ کدام از حیوانات با انسان ها در تماس باشند، که طبعاً رابطه ی بسیار ناخوشایندی بود. ناپلئون مصمم بود که بار سنگین این مسئولیت را خود به تنهایی بر دوش بکشد. آقایی به نام ویمپر^۱، مشاور حقوقی ساکن ویلینگدن، موافقت کرده بود که نقش رابط « مزرعه ی حیوانات » و دنیای خارج را بر عهده گیرد و قرار بود هر هفته صبح های دوشنبه به مزرعه بیاید تا رهنمود های لازم را دریافت کند. ناپلئون سخنرانی اش را مثل همیشه با فریاد « زنده باد مزرعه ی حیوانات! » به پایان برد و حیوانات بعد از خواندن سرود « جانوران انگلیس » مرخص شدند.

بعد هم اسکویئرلر دور مزرعه راه افتاد و خیال حیوانات را آسوده کرد. او به آن ها اطمینان داد که هیچ قطعنامه ای علیه معاملات تجاری و استفاده از پول به تصویب نرسیده و حتی پیشنهاد هم نشده است. این ها همه اش خیالات بود و بس، و شاید اگر پیگیر ماجرا می شدند می فهمیدند که این هم از آن دروغ هایی بوده که اسنوبال شایع کرده است. میان حیوانات، چند تایی همچنان قدری دودل بودند، ولی اسکویئرلر هوشمندانه پرسید: « رفقا، مطمئنید که این ها را در خواب ندیده اید؟ سابقه و مدرکی از چنین قطعنامه ای در دست دارید؟ جایی چنین چیزی نوشته شده؟ » و چون مطمئناً صحت داشت که هرگز چیزی شبیه به این مکتوب نشده است، حیوانات مجاب شدند که اشتباه کرده اند.

آقای ویمپر، مطابق قراری که گذاشته بودند، هر هفته دوشنبه ها به مزرعه سر می زد. او مرد ریزنقشی بود با قیافه ی آب زیرکاه و ریش روی گونه، مشاور حقوقی

خرده پایی که البته آن قدر باهوش بود که زودتر از دیگران دریابد «مزرعه‌ی حیوانات» به يك واسطه نیاز خواهد داشت و حق العمل هنگفتی هم از آن می‌توان به جیب زد. حیوانات با هراس و اضطراب آمدن و رفتن او را تماشا می‌کردند و تا حد امکان به او نزدیک نمی‌شدند. با این حال، وقتی می‌دیدند ناپلئون، يك چهارپای تمام عیار، به ویمپری امر و نهی می‌کند که روی دو پا می‌ایستاد، به خود می‌بالیدند و تا اندازه‌ای به این قرار و مدارهای تازه رضایت می‌دادند. رابطه‌ی آن‌ها با نوع بشر اکنون دیگر به شکل سابق نبود. حالا که «مزرعه‌ی حیوانات» رو به شکوفایی گذاشته بود، نفرت انسان‌ها از آن به هیچ وجه کم‌تر نشده بود؛ راستش، حالا بیش از هر زمان دیگری از آن تنفر داشتند. هر انسانی ایمان راسخ داشت که دیر یا زود مزرعه ورشکست خواهد شد و، از همه مهم‌تر، پروژه‌ی آسیای بادی شکست خواهد خورد. آدم‌ها در پیاله فروشی‌ها یکدیگر را می‌دیدند و با استفاده از نمودارهایی به هم ثابت می‌کردند

که آسیای بادی عاقبت فرو خواهد ریخت یا این که، حتی اگر هم سرپا بماند، اصلاً کار نخواهد کرد. با وجود این، وقتی آدم‌ها می‌دیدند که حیوانات توانسته‌اند با تدبیر از پس اداره‌ی امور خود برآیند، به‌رغم میلشان، رفته‌رفته برای حیوانات نیمچه احترامی قائل می‌شدند. یکی از نشانه‌هایش هم این بود که آن‌ها نام «مزرعه‌ی حیوانات» را به‌تدریج به همین شکل صحیح خود به کار می‌بردند و دیگر تظاهر نمی‌کردند که نام آن‌جا «مزرعه‌ی اربابی» است. از جونز هم دیگر حمایت نمی‌کردند، و او امید خود را به بازپس‌گیری مزرعه‌اش از دست داده بود و در ناحیه‌ی دیگری زندگی می‌کرد. ارتباط میان «مزرعه‌ی حیوانات» و دنیای خارج تا این‌جا فقط به ویمپر محدود می‌شد، ولی شایعاتی مدام بر سر زبان‌ها بود که ناپلئون قصد دارد قرارداد تجاری محکمی با آقای پیلکینگتن فاکس وود یا با آقای فردریک پینچ‌فیلد ببندد؛ منتها، چنان‌که حیوانات متوجه شده بودند، نه همزمان با هر دوی آن‌ها.

تقریباً در همین ایام بود که خوک‌ها ناگهان به خانه‌ی جونز نقل مکان کردند و همان‌جا سکونت گزیدند. دوباره حیوانات به خاطر آوردند که انگار در همان روزهای اولیه قطعنامه‌ای در ممنوعیت آن به تصویب رسیده بود، و باز هم اسکویئر توانست آن‌ها را مجاب کند که این‌طور نبوده است. او می‌گفت خوک‌ها مغز متفکر مزرعه‌اند و به همین دلیل حتماً باید محل آرامی برای کارکردن داشته باشند. شأن مقام «پیشوا» هم اقتضا می‌کرد به جای خوکدانی در یک خانه اقامت داشته باشد (در این اواخر، اسکویئر از ناپلئون با نام «پیشوا» یاد می‌کرد). با این حال، برخی حیوانات ناراحت شدند وقتی شنیدند که خوک‌ها نه تنها در آشپزخانه غذا می‌خورند و اتاق پذیرایی را اتاق استراحت خود کرده‌اند، بلکه تازه در تخت‌خواب هم می‌خوابند. با کسر طبق معمول با شعار «همیشه حق با ناپلئون است!» با این قضیه کنار آمد، ولی کلوور، که اعتقاد داشت قانون صریحی را در ممنوعیت تخت‌خواب به خاطر می‌آورد، به انتهای انبار بزرگ رفت و سعی کرد آن را میان «هفت فرمان» که آن‌جا روی دیوار نوشته شده بود پیدا کند. کلوور متوجه شد که فقط می‌تواند حروف را جداگانه بخواند، به همین دلیل موریل را صدا زد و گفت: «موریل، فرمان چهارم را برایم بخوان. مگر توی آن نوشته نشده هیچ‌وقت نباید توی تخت خوابیدی؟»

چهار پا خوب دویا پر

۱. هر موجودی که روی دو پا راه برود دشمن است.
۲. هر موجودی که روی چهار پا راه برود، یا بال داشته باشد، دوست است.
۳. هیچ حیوانی حق ندارد لباس بپوشد.
۴. هیچ حیوانی حق ندارد در تخت خواب بخوابد.
۵. هیچ حیوانی حق ندارد مشروب بنوشد.
۶. هیچ حیوانی حق ندارد حیوان دیگری را بکشد.
۷. همه حیوانات با هم برابرند.

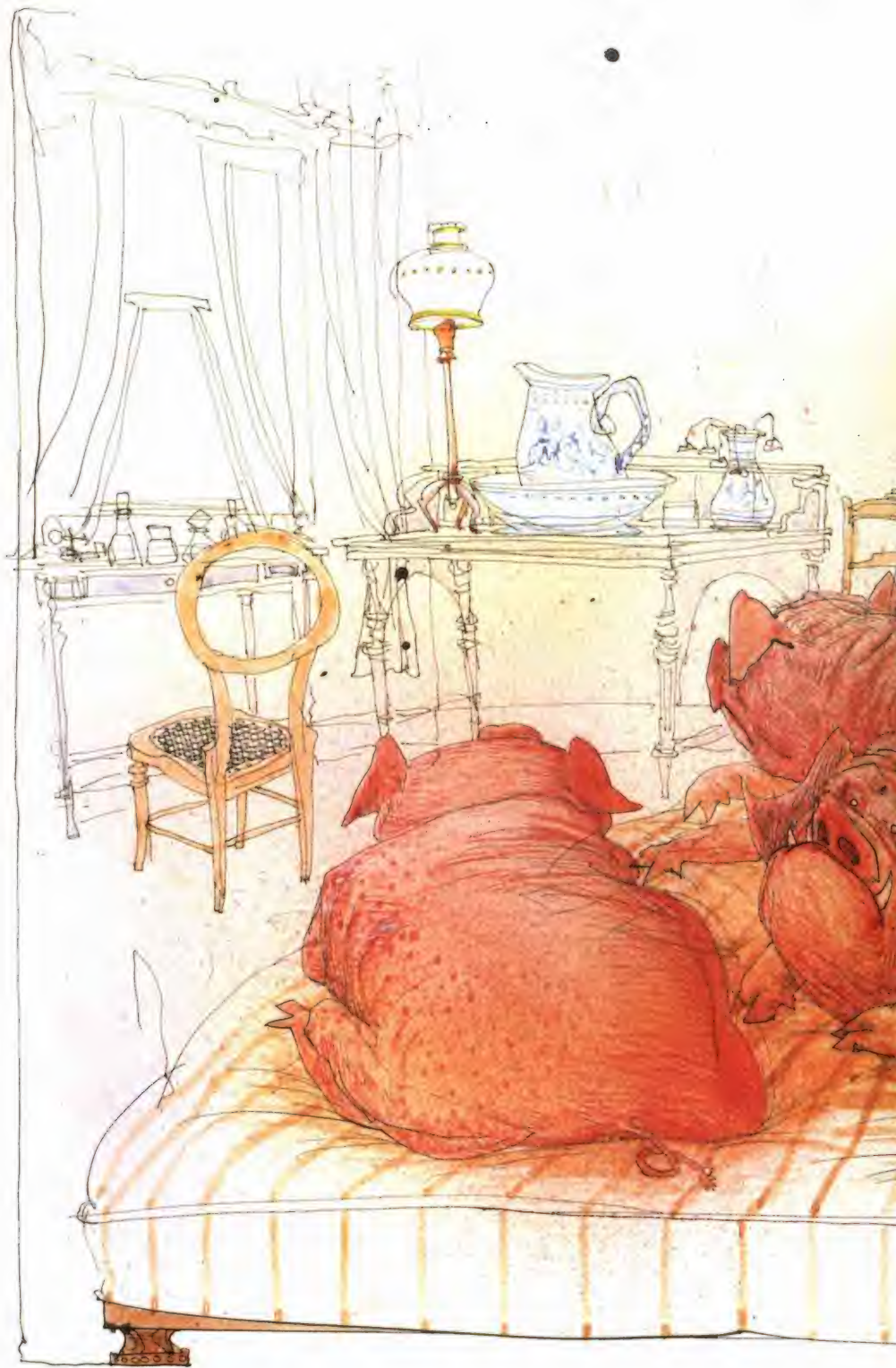
موریل با هزار مکافات آن را کلمه به کلمه خواند و عاقبت گفت: «این جا نوشته "هیچ حیوانی حق ندارد در تخت خواب ملافه دار بخوابد"». اما خیلی عجیب بود که کلوور اصلاً یادش نمی آمد «فرمان چهارم» اشاره ای به ملافه کرده باشد؛ ولی فرمان روی دیوار نوشته شده بود، پس لابد همین طور بود. اسکوئیلر هم که دست بر قضا در همین لحظه همراه دو سه سگ از آن جا می گذشت کل موضوع را به خوبی حلای کرد.

اسکوئیلر گفت: «رفقا، حتماً شنیده اید که ما خوک ها حالا در خانه ی جونز توی تخت می خوابیم؟ آخر چرا نخوابیم؟ شما که لابد منظورتان این نیست که قانونی علیه تخت خواب وضع شده است؟ تخت خواب صرفاً به معنای مکانی برای خوابیدن است. اگر درست دقت کنیم، یک کپه کاه توی اصطبل هم در واقع نوعی تخت خواب است. آن قانون برضد ملافه بود، که از ابداعات بشر است. ما همه ی ملافه های تخت های خانه ی جونز را جمع کرده ایم و با پتو می خوابیم. خیلی

هم تخت‌های راحتی هستند! ولی رفقا، راستش را بخواهید، با این همه کارِ فکری که ما این روزها انجام می‌دهیم اصلاً نمی‌شود گفت ما به این تخت‌های راحت نیاز نداریم. رفقا، شما که نمی‌خواهید ما را از آرامشمان محروم کنید، می‌خواهید؟ شما که نمی‌خواهید ما آن قدر خسته شویم که نتوانیم وظایفمان را درست انجام دهیم؟ مطمئناً هیچ‌کدام از شما که دلش نمی‌خواهد جونز دوباره برگردد؟»

حیوانات بلافاصله در این مورد به او اطمینان خاطر دادند و دیگر کسی در خصوص خوابیدن خوک‌ها در تخت‌های خانه‌ی جونز حرفی به میان نیاورد. چند روز بعد هم که اعلام شد از این پس خوک‌ها صبح‌ها یک ساعت دیرتر از بقیه‌ی حیوانات از خواب بلند می‌شوند، هیچ‌کس به آن اعتراض نکرد.

پاییز که شد، حیوانات خسته ولی خوشحال بودند. سال سختی را پشت سر گذاشته بودند و حتی بعد از فروش قسمتی از محصول غله و یونجه، انبارهای غذای زمستان باز هم چندان پر نشده بود، ولی آسیای بادی همه‌ی این مشکلات را جبران می‌کرد. حالا دیگر تقریباً نصف آسیا ساخته شده بود. بعد از برداشت محصول، مدتی هوا صاف و بی‌باران بود و حیوانات بیشتر از همیشه جان می‌کنند، چون اعتقاد داشتند به زحمتش می‌ارزد که تمام روز بار سنگین قطعات سنگ

را این طرف و آن طرف بکشانند، شاید به این ترتیب بتوانند دیوارهای آسیای بادی را حتی اگر شده دو و جب دیگر بالا ببرند. باکسر حتی شب‌ها هم بیرون می‌آمد و یکی دو ساعتی به تنهایی در روشنایی مهتاب کار می‌کرد. حیوانات در اوقات فراغتشان بارها دور آسیای نیمه‌تمام راه می‌رفتند و استحکام و شکل قائم دیوارهای آن را تحسین می‌کردند و از این‌که توانسته بودند بنایی تا این حد باشکوه بسازند به شگفت می‌آمدند. فقط بنجامین پیر بود که به آسیای بادی علاقه‌ای نشان نمی‌داد، گرچه طبق معمول فقط به این اشاره‌ی دوپهلو بسنده می‌کرد که عمر الاغ‌ها دراز است. ماه نوامبر فرارسید، با بادهای توفنده‌ای که از جنوب غرب می‌وزید. باید کار ساختمان را متوقف می‌کردند، چون هوا آن قدر بارانی بود که دیگر نمی‌شد ملاحظه سیمان درست کرد. سرانجام يك شب چنان توفان شدیدی وزید که پی ساختمان‌های مزرعه به لرزه افتاد و چند آجر از سقف انبار بزرگ کنده شد. مرغ‌ها جیغ‌زنان با وحشت از خواب پریدند، چون همگی همزمان خواب دیده بودند که صدای شلیك تفنگی را از دور شنیده‌اند. صبح که حیوانات از جای خود بیرون آمدند، دیدند توفان میله‌ی پرچم را به زمین انداخته و درخت نارونی هم در انتهای باغ مثل تربچه از ریشه درآمده است. تازه با این صحنه مواجه شده بودند که فریاد نومیده‌ای از حلقوم همه‌ی حیوانات برخاست. چشم آن‌ها به منظره‌ی مهیبی افتاده بود. آسیای بادی ویران شده بود.

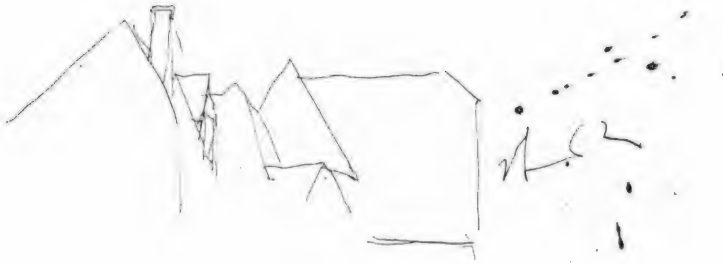
همگی با هم به آن نقطه هجوم بردند. ناپلئون، که به ندرت پیش می‌آمد موقع راه‌رفتن عجله کند، پیشاپیش همه‌ی آن‌ها می‌دوید. بله، همین‌طور بود، حاصل همه‌ی زحماتشان با خاك یکسان شده بود؛ سنگ‌هایی که با آن مکافات شکسته بودند و به آن‌جا حمل کرده بودند، همه‌جا پخش و پلا شده بود. اولش زبانشان بند آمد و ایستادند و با اندوه به توده‌ی درهم‌برهم سنگ‌ها چشم دوختند. ناپلئون در سکوت به چپ و راست می‌دوید و گاهی زمین را بو می‌کشید. دُمش را سیخ کرده بود و به سرعت به این طرف و آن طرف تکان می‌داد، که نشانه‌ی فعالیت ذهنی شدید او بود. ناگهان، گویی تصمیم خود را گرفته باشد، از حرکت بازایستاد و به آرامی گفت: «رفقا، می‌دانید چه کسی این کار را کرده؟ می‌دانید کدام دشمن ما بوده که شبانه

آمده و آسیای بادی ما را ویران کرده؟» ناگهان با صدای رعد آسیای غرید: «اسنوبال! اسنوبال این کار را کرده! با آن خباثت ذاتی اش، خیال کرده می تواند مانع برنامه های ما شود و به خاطر اخراج مفتضحانه اش از ما انتقام بگیرد. این خائن در تاریکی شب خودش را رسانده این جا و نتیجه ی تقریباً یک سال زحمت ما را به باد داده. رفقا، من در همین جا و همین لحظه حکم مرگ اسنوبال را صادر می کنم. "مدال درجه دو قهرمانی حیوانات" و نصف بشکه سیب به حیوانی تعلق می گیرد که او را به سزای اعمالش برساند. یک بشکه سیب هم به کسی می دهم که او را زنده اسیر کند!» حیوانات وقتی فهمیدند حتی از اسنوبال هم برمی آید دست به چنین عمل شرارت باری بزنند، بی اندازه منقلب شدند. از خشم فریادی کشیدند و همگی در این فکر فرو رفتند که اگر اسنوبال برگشت، چطور می توانند او را بگیرند. تقریباً بلافاصله رد پای خوکی را میان چمن ها در نزدیکی تپه ی کوچک پیدا کردند. رد پا فقط چند متری ادامه داشت، ولی ظاهراً به سوراخی میان پرچین منتهی می شد. ناپلئون رد پاها را به دقت بو کشید و اعلام کرد به اسنوبال تعلق دارد و گفت که به اعتقاد او اسنوبال چه بسا از جانب مزرعه ی فاکس وود آمده است.

بعد از واریسی رد پاها، ناپلئون فریاد زد: «رفقا، دیگر تعلل جایز نیست! کارهایی هست که باید انجام داد. از همین لحظه بازسازی آسیای بادی را شروع می کنیم؛ تمام زمستان، در هوای آفتابی یا بارانی، کار می کنیم و می سازیمش. به آن خائن بدبخت هم نشان می دهیم که نمی تواند به همین سادگی حاصل زحمات ما را به باد بدهد. یادتان باشد، رفقا، نباید در برنامه هامن تغییری بدهیم؛ آن ها باید موبه موا اجرا شوند. به پیش، رفقا! زنده باد آسیای بادی! زنده باد مزرعه ی حیوانات!»

فصل هفتم

زمستان سختی بود. بعد از هوای توفانی، نوبت برف و برفابه بود و بعد هم یخبندان شدیدی که تا میانه‌ی فوریه پایرجا ماند. حیوانات کار بازسازی آسیای بادی را تا جایی که در توان داشتند پیش بردند، چون خوب می‌دانستند که دنیای بیرون مراقب آن‌هاست و اگر آسیا به موقع ساخته نشود، انسان‌های حسود شاد می‌شوند و احساس موفقیت می‌کنند.

انسان‌ها هم از روی بدجنسی وانمود می‌کردند که باورش‌شان نمی‌شود ویرانی آسیای بادی کار اسنوبال بوده باشد؛ می‌گفتند فروریختن آسیا به دلیل نازکی بیش از حد دیوارهایش بوده است. حیوانات می‌دانستند که این حرف صحت ندارد. با وجود این، تصمیم گرفته بودند که این بار دیوارها را نه مثل دفعه‌ی قبل به ضخامت چهل و پنج سانتی‌متر بلکه حدوداً به قطر یک متر بسازند، که معنایش جمع‌آوری مقادیر بسیار بیش‌تری سنگ بود. معدن تا مدت زیادی پوشیده از توده‌های برف بود و هیچ کاری نمی‌شد کرد. هوا که خشک و یخبندان شد کارها اندکی پیش رفت، ولی اوضاع بی‌رحمانه‌ای بود و حیوانات دیگر مثل سابق احساس امیدواری نمی‌کردند. همیشه سردشان بود، معمولاً گرسنه هم بودند. فقط باکسر و کلور بودند که هرگز دلسرد نمی‌شدند. اسکوئیلر سخترانی‌های آتشینی در مورد لذت انجام وظیفه و فضیلت کار ایراد می‌کرد، ولی حیوانات اغلب از قدرت باکسر قوت قلب می‌گرفتند، همین‌طور از شعار همیشگی‌اش که «بیش‌تر کار می‌کنم!»

در ماه ژانویه، مواد غذایی کم شد. سهمیه‌ی غله به نحو چشمگیری کاهش

یافت و اعلام شد که برای جبران این کمبود يك جیره‌ی اضافی سیب زمینی به حیوانات داده می‌شود. بعد معلوم شد که بخش عمده‌ی محصول سیب زمینی در محفظه‌های زیر خاک یخ زده است، چون آن‌ها را خوب نپوشانده بودند. سیب زمینی نرم و سفید شده بود و فقط معدودی قابل خوردن بود. در يك دوره، حیوانات روزهای متمادی جز پوسته‌ی غلات و چغندر گاوی چیزی برای خوردن نداشتند. به نظر می‌آمد که مزرعه در آستانه‌ی قحطی قرار گرفته است.

پنهان داشتن این واقعیت از دنیای خارج يك ضرورت حیاتی بود. انسان‌ها، که ویرانی آسیای بادی به آن‌ها جسارت بخشیده بود، دروغ‌های تازه‌ای درباره‌ی «مزرعه‌ی حیوانات» به هم می‌بافتند. يك بار دیگر این شایعه سر زبان‌ها افتاد که همه‌ی حیوانات دارند از بیماری و گرسنگی می‌میرند و مدام با یکدیگر جنگ و دعوا می‌کنند و به همجنس خواری و بچه‌کشی روی آورده‌اند. ناپلئون خوب می‌دانست که اگر حقایق مربوط به وضعیت مواد غذایی مزرعه بر ملا شود، چه عواقب ناخوشایندی ممکن است در پی داشته باشد، بنابراین تصمیم گرفت با استفاده از آقای ویمپر تصویر دیگری از اوضاع مزرعه ترسیم کند. تا آن وقت، حیوانات در دیدارهای هفتگی ویمپر تقریباً هیچ تماسی با او نداشتند، اما از این پس به چند حیوان دستچین شده، که اغلب هم گوسفند بودند، تعلیم داده می‌شد تا از فاصله‌ای که به گوش ویمپر برسد، و به صورتی ظاهراً تصادفی، اشاره کنند که جیره‌ی غذایی افزایش یافته است. به علاوه، ناپلئون دستور داد لاوک‌های کمابیش خالی کاهدانی را تقریباً لبالب از شن و ماسه کنند و بعد باقی مانده‌ی بلغور و غله را روی آن‌ها بریزند. چند بار که اوضاع مساعد بود، ویمپر را به کاهدانی بردند و گذاشتند نگاهی به لاوک‌ها بیندازد. ویمپر هم فریب می‌خورد و مدام به دنیای خارج خبر می‌داد که «مزرعه‌ی حیوانات» به لحاظ مواد غذایی هیچ کمبودی ندارد. با این حال، در اواخر ژانویه معلوم شد چاره‌ای جز این باقی نمانده که مقداری غله‌ی اضافی از جایی فراهم کنند. این روزها ناپلئون به ندرت در انتظار ظاهر می‌شد و بیش‌تر اوقات خود را در خانه‌ی جونز سپری می‌کرد، که کنار هریک از درهای آن سگ‌های درنده نگهبانی می‌دادند. وقتی هم که به میان جمع می‌آمد، همراه با

مراسم و تشریفات بود، با اسکورت شش سگ که او را احاطه کرده بودند و هرکس بیش از حد نزدیک می شد به طرفش پارس می کردند. بارها پیش آمد که ناپلئون حتی در جلسات صبح های یکشنبه هم حاضر نمی شد و اوامر خود را از طریق یکی دیگر از خوک ها، معمولاً اسکوتیلر، صادر می کرد.

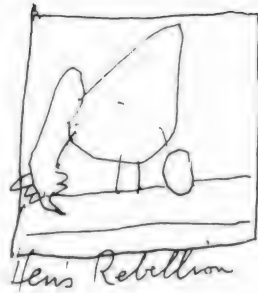
صبح یکشنبه ای، اسکوتیلر اعلام کرد مرغ ها، که دوباره به تخم کردن افتاده بودند، باید تخم مرغ های خود را به مقامات تحویل دهند. ناپلئون، به واسطه ی ویمپر، قراردادی برای فروش چهارصد تخم مرغ در هفته منعقد کرده بود. از فروش این ها می توانستند آن قدر بلغور و غله تهیه کنند که تا رسیدن تابستان و بهتر شدن اوضاع، مزرعه را سرپا نگه دارد.

مرغ ها با شنیدن این خبر جیغ گوشخراشی کشیدند. قبلاً به آن ها هشدار داده شده بود که شاید لازم شود این فداکاری را بکنند، ولی هیچ وقت باور نمی کردند که روزی واقعاً این اتفاق بیفتد. تازه داشتند تخم هاشان را برای گُرچ شدن بهاره آماده می کردند و به همین دلیل اعتراض کنان گفتند که فروش تخم مرغ ها در چنین موقعی جنایت است. برای اولین بار از زمان اخراج جونز، واقعه ای شبیه به قیام داشت در مزرعه اتفاق می افتاد. مرغ ها به رهبری سه مرغ جوان و سیاه مینورکا^۱

۱. Minorca: گونه ی ممتازی از مرغ های مدیریت شده ای، با پرهایی به رنگ سیاه یا سفید یا نخودی. م.

مبارزه‌ی سرسختانه‌ای را برای ناکام گذاشتن خواسته‌های ناپلئون شروع کردند. روش آن‌ها هم این بود که بپزند روی تیرك‌های سقف و آن‌جا تخم بگذارند، و طبعاً تخم‌ها روی زمین می‌افتاد و می‌شکست. ناپلئون هم خیلی سریع و بی‌رحمانه دست‌به‌کار شد. دستور داد جیره‌ی مرغ‌ها قطع شود و مقرر داشت که اگر حیوانی حتی به اندازه‌ی يك ارزن به مرغ‌ها غذا برساند، به مرگ محکوم می‌شود. سگ‌ها هم موظف شدند بر اجرای صحیح این فرمان‌ها نظارت کنند. مرغ‌ها پنج روز مقاومت کردند و بعد تسلیم شدند و به لانه‌های خود بازگشتند. در آن مدت، نه مرغ مرده بودند. جسدشان را در باغ دفن کردند و اعلام شد که از بیماری انگلی مرده‌اند. ویمپر هیچ از این ماجرا بویی نبرد و تخم مرغ‌ها هم طبق قرار قبلی تحویل داده شد. يك واگن حمل خواربار هفته‌ای يك بار به مزرعه می‌آمد و آن‌ها را می‌برد.

در تمام این مدت، هیچ خبری از اسنوبال نبود. شایع شده بود که او در یکی از مزارع همسایه، فاکس وود یا پینچ فیلد، پنهان شده است. حالا دیگر روابط ناپلئون با مزرعه‌داران دیگر کمی بهتر از قبل شده بود. از قضا توده‌ای الوار در حیاط بود که ده سال قبل، بعد از ستردن بیشه‌ای از درختان راش، روی هم کپه کرده بودند. الوارها کاملاً خشک شده بود و ویمپر هم به ناپلئون توصیه کرده بود آن‌ها را بفروشد. هم آقای پیلکینگتن و هم آقای فردريك سخت مشتاق خرید آن‌ها بودند. ناپلئون میان آن دو مردد بود و نمی‌توانست تصمیم بگیرد. حیوانات متوجه شده بودند که هر وقت ناپلئون ظاهراً در آستانه‌ی رسیدن به توافقی با فردريك است، اعلام می‌شود که اسنوبال در فاکس وود پنهان شده، و هر وقت هم به توافق با پیلکینگتن نزدیک می‌شود، در دهن‌ها می‌افتد که اسنوبال در پینچ فیلد است.

اوایل بهار بود که ناگهان موضوع نگران‌کننده‌ای برملا شد. اسنوبال شب‌ها مخفیانه به مزرعه رفت و آمد می‌کرد! حیوانات چنان مضطرب شدند که دیگر خوابشان نمی‌برد. گفته می‌شد که اسنوبال هر شب در دل تاریکی بی‌سرو صدا وارد مزرعه می‌شود و دست به هر شرارتی می‌زند؛ غله می‌دزد، سطل‌های شیر را واژگون می‌کند، تخم مرغ‌ها را می‌شکند، نهالستان‌ها را لگدکوب می‌کند، پوست تنه‌ی درختان میوه را با دندان می‌کند. دیگر عادتشان شده بود که هر وقت يك

جای کاری خراب می شد، آن را تقصیر اسنوبال بیندازند. اگر پنجره ای می شکست یا راه کانالی مسدود می شد، به طور حتم کسی می گفت که اسنوبال شبانه آمده و آن کار را کرده است؛ وقتی هم که کلید کاهدانی گم شد، همه ی حیوانات مزرعه یقین داشتند اسنوبال آن را داخل چاه انداخته است. عجیب است که حتی بعد از پیداشدن کلید گمشده در زیر یک کیسه بلغور، باز هم حیوانات بر همین اعتقاد باقی ماندند. گاوها متفق القول بودند که اسنوبال دزدانه به طویله ی آن ها می آید و موقع خواب شیرشان را می دوشد. همچنین گفته می شد موش ها، که زمستان آن سال مشکل ساز شده بودند، با اسنوبال پیمان اتحاد بسته اند.

ناپلئون دستور داد تحقیقات کاملی در مورد فعالیت های اسنوبال انجام گیرد. خودش هم همراه با سگ های ملتزم رکابش بیرون آمد و ساختمان های مزرعه را یک به یک به دقت بازرسی کرد. سایر حیوانات هم به احترام او با حفظ فاصله ای به دنبالش روان بودند. ناپلئون هر چند قدم یک بار می ایستاد و زمین را برای یافتن ردپای اسنوبال بو می کشید؛ چون می گفت بوی او را تشخیص می دهد. همه ی گوشه و کنارها را بو کشید — انبار بزرگ، گاودانی، مرغدانی ها، کشتزار سبزیجات — و ردپای اسنوبال را کمابیش در همه جا پیدا کرد. پوزه اش را می چسباند به زمین و چند بار محکم بو می کشید و با صدای هولناکی فریاد می زد: «اسنوبال! این جا بوده! بوش را کاملاً حس می کنم!» و سگ ها با شنیدن کلمه ی «اسنوبال» غرش های هراس انگیز برمی آوردند و دندان هایشان را نشان می دادند.

حیوانات سخت وحشت زده بودند. به نظرشان می آمد که انگار اسنوبال یک جور نیروی نامرئی است که در محیط اطرافشان پخش می شود و آن ها را در معرض انواع خطرهای قرار می دهد. غروب که شد، اسکوئیلر حیوانات را جمع کرد و باقیافه ای که نگران می نمود، به آن ها گفت که می خواهد خبر مهمی را به اطلاعاتشان برساند.

اسکوئیلر با چند جست و خیز کوتاه عصبی فریاد زد: « رفقا! موضوع واقعاً وحشتناکی برملا شده است. اسنوبال خودش را به فردریک، مالک مزرعه ی پینچ فیلد، فروخته و او هم حالا دارد نقشه می کشد که به ما حمله کند و مزرعه مان را از چنگمان درآورد! وقتی حمله شروع شود، قرار است اسنوبال راهنمای او باشد. ولی قضیه از این هم وحشتناک تر است. ما تا حالا خیال می کردیم که قیام اسنوبال به دلیل غرور و جاه طلبی او بوده است. ولی اشتباه می کردیم، رفقا. می دانید دلیل واقعی اش چه بوده؟ اسنوبال از همان ابتدا همدست جونز بوده است! در تمام این مدت، برای جونز جاسوسی می کرده. همه ی این ها را اسناد و مدارکی که از او باقی مانده ثابت می کند. این اسناد را ما تازه کشف کرده ایم. رفقا، از نظر من این خیلی چیزها را روشن می کند. مگر ما با چشم های خودمان ندیدیم که او تلاش کرد — البته خوشبختانه بدون آن که نتیجه ای عایدش شود — که در "نبرد گاودانی" شکست بخوریم و نابود شویم؟ »

حیوانات بهتشان زده بود. این اقدام اسنوبال حتی از ویران کردن آسیای بادی هم خبیثانه تر بود. ولی چند دقیقه ای که گذشت، تازه ماجرا را به طور کامل هضم کردند. همه یادشان بود، یا خیال می کردند یادشان می آید، که در «نبرد گاودانی» چگونه اسنوبال را در صف اول حمله دیده بودند، چگونه او مدام آن ها را دور هم جمع می کرد و به آن ها قوت قلب می داد، و حتی وقتی ساچمه های تفنگ جونز پشتش را زخمی کرده بود هم لحظه ای دست از جنگیدن برنداشته بود. اما این با قضیه ی همدست بودن اسنوبال و جونز به این سادگی ها جور در نمی آمد. حتی باکسر هم، که به ندرت در کاری چون و چرا می کرد، گیج شده بود. روی زمین نشست و سُم های دستش را زیر تنش گذاشت و چشم هایش را بست و با کوشش توانفرسایی توانست افکارش را متمرکز کند.

باکسر گفت: «من این را باور نمی‌کنم. در "نبرد گاودانی" اسنوبال با شجاعت جنگید. خودم شاهد بودم. مگر ما بلافاصله بعدش "مدال درجه یک قهرمانی حیوانات" را به او ندادیم؟»

«رفیق، ما اشتباه کردیم. الان دیگر می‌دانیم — همه‌اش در مدارک محرومانه‌ای که پیدا کرده‌ایم ثبت شده — که در واقع او می‌خواست ما را به خاک سیاه بنشانند.»

باکسر گفت: «ولی او زخمی شد. همه‌ی ما دیدیم که داشت ازش خون می‌رفت.»

اسکوئیلر فریاد زد: «این هم قسمتی از نقشه‌شان بود! گلوله‌ی جونز تن او را فقط خراش داد. اگر سواد خواندن داشتید، دستخط خودش را به شما نشان می‌دادم. نقشه این بود که اسنوبال، در موقعیت مناسب، فرمان عقب‌نشینی بدهد و مزرعه را تسلیم دشمن کند. چیزی هم نمانده بود که در کارش موفق شود؛ حتی می‌توانم بگویم که، رفقاً، اگر پیشوای قهرمان ما، رفیق ناپلئون، نبود، اسنوبال حتماً در این کار موفق شده بود. یعنی یادتان نمی‌آید که درست وقتی جونز و افرادش وارد حیاط شدند، اسنوبال یکهو برگشت و پا به فرار گذاشت و خیلی از حیوانات هم دنبالش رفتند؟ یعنی این را هم یادتان نمی‌آید که درست در همین لحظه بود، درست در لحظه‌ای که همه وحشت کرده بودند و همه چیز انگار از دستان رفته بود، که رفیق ناپلئون با فریاد "مرگ بر انسان!" پرید جلو و دندان‌ش را در پای جونز فروبرد؟» اسکوئیلر از این طرف به آن طرف جهید و فریاد کشید: «این را که حتماً یادتان هست، رفقاً؟»

حالا که اسکوئیلر صحنه را با چنان آب و تابی توصیف می‌کرد، حیوانات انگار به نظرشان می‌آمد که واقعاً هم چنین چیزی را به یاد دارند. در هر صورت، این را یادشان بود که در لحظه‌ی حساسی از نبرد، اسنوبال پا به فرار گذاشته بود. اما باکسر هنوز قدری مردد بود.

عاقبت باکسر گفت: «من که باورم نمی‌شود اسنوبال از اولش خائن بوده باشد. این که بعدش چکار کرده موضوع دیگری ست. ولی من اعتقاد دارم که در "نبرد گاودانی" او رفیق فداکاری بود.»

اسکوئیلر خیلی آرام و با قاطعیت گفت: «پیشوای ما، رفیق ناپلئون، صراحتاً

اعلام کرده — صراحتاً، رفیق — که اسنوبال از همان ابتدا جاسوس جونز بوده است؛
 بله، خیلی قبل از آن که حتی به فکر قیام بیفتیم.»
 باکسر گفت: «خب، این طوری فرق می‌کند! اگر رفیق ناپلئون این را گفته،
 حتماً همین طور بوده.»

اسکوئیلر فریاد زد: «به این می‌گویند روحیه‌ی همبستگی واقعی، رفیق!»
 ولی حیوانات متوجه شدند که او با آن چشم‌های ریز برآتش نگاه تندی به باکسر
 انداخت. بعد هم برگشت که برود، ولی مکشی کرد و با لحن پرابهتی ادامه داد: «به
 همه‌ی حیوانات این مزرعه هشدار می‌دهم که چشمشان را خوب باز کنند. چون ما
 دلایلی در دست داریم که همین حالا هم چند تا از جاسوس‌های اسنوبال مخفیانه
 میان ما فعالیت می‌کنند!»

چهار روز بعد، دم غروب، ناپلئون به همه‌ی حیوانات دستور داد در حیاط
 مزرعه جمع شوند. وقتی همه گرد آمدند، ناپلئون از خانه‌ی جونز بیرون آمد. هر دو
 مدالش را به خود آویخته بود (آخر او به تازگی «مدال درجه‌یک قهرمانی حیوانات»
 و «مدال درجه دو قهرمانی حیوانات» را به خودش اعطا کرده بود)، نه سگ
 غول‌پیکرش هم دور و برش جست و خیز می‌کردند و چنان غرش‌هایی برمی‌آوردند
 که مو بر تن هر حیوانی راست می‌کرد. حیوانات همگی در سکوت سر جای خود کز
 کردند، گویی از قبل می‌دانستند که واقعه‌ی وحشتناکی در پیش است.

ناپلئون شق ورق ایستاد و جمعیتِ مقابلش را برانداز کرد؛ بعد زوزه‌ی
 گوشخراشی کشید. سگ‌هایی درنگ به جلو جستند و گوش چهار خوک را به
 دندان گرفتند و آن‌ها را، که از شدت درد و هراس جیغ می‌زدند، کشان‌کشان
 آوردند و جلو پای ناپلئون انداختند. از گوش خوک‌ها خون می‌آمد و سگ‌ها هم،
 که حالا مزه‌ی خون را چشیده بودند، چند لحظه‌ای به نظر آمد کم مانده است
 به کلی‌ها شوند. در کمال تعجب همگان، سه تا از آن‌ها به طرف باکسر هم هجوم
 بردند. با دیدن حمله‌ی آن‌ها، باکسر شم‌عظیم خود را بلند کرد و یکی از سگ‌ها
 را در هوا هدف قرار داد و او را نقش زمین کرد. سگ زوزه‌ای ملتسمانه کشید و آن
 دو سگ دیگر هم دُشمان را میان پاهایشان گرفتند و فرار کردند. باکسر به ناپلئون

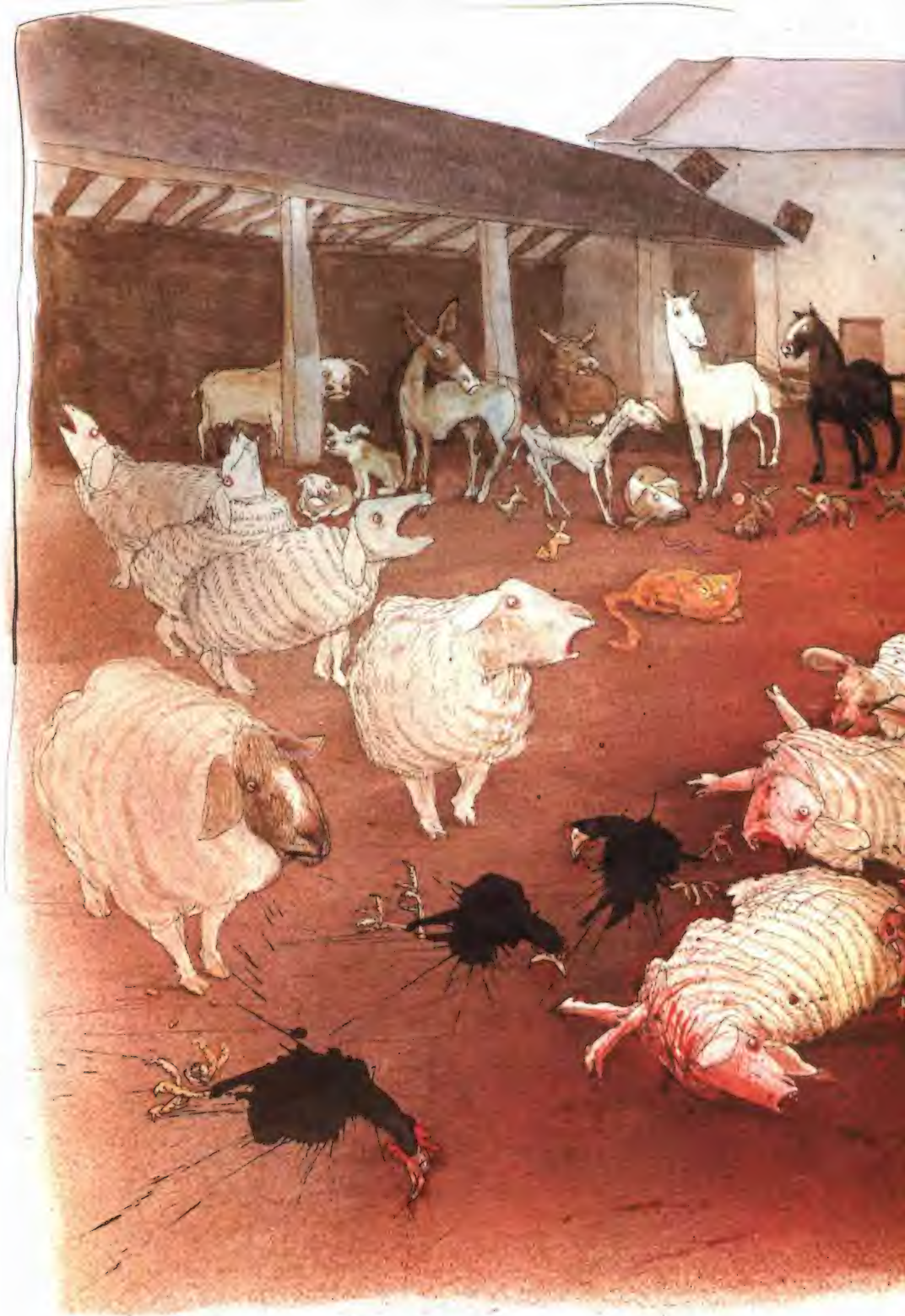

نگاه کرد تا دریابد حالا باید بزند آن سگ راله و لورده کند یا این که دست از سرش بردارد. این طور به نظر رسید که رنگ چهره‌ی ناپلئون عوض شد و بالحن تندی به باکسر دستور داد سگ را رها کند. باکسر هم شمش را برداشت و سگِ مضروب زوزه‌کشان از آن جا فرار کرد.

بلافاصله جار و جنجال فروکش کرد. آن چهار خوک ترسان و لرزان منتظر بودند و از تمام وجناتشان آثار گناه پیدا بود. اکنون ناپلئون از آن ها خواست به جنایات خود اعتراف کنند. این ها همان چهار خوکی بودند که وقتی ناپلئون همایش های یکشنبه را ملغی کرد به او اعتراض کرده بودند. خوک ها بدون معطلی اعتراف کردند که از همان لحظه‌ی اخراج اسنوبال مخفیانه با او در ارتباط بوده اند، در ویرانی آسیای بادی با او همکاری کرده اند، همچنین با او به توافق رسیده اند که «مزرعه‌ی حیوانات» را به آقای فردریک تسلیم کنند. آن ها اضافه کردند که اسنوبال مجرمانه

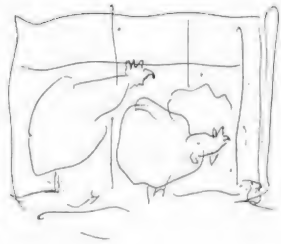

به آن‌ها گفته که در سال‌های گذشته جاسوس جونز بوده است. همین که اعتراف خوک‌ها به پایان رسید، سگ‌ها بی‌معطلی گلولی آن‌ها را دریدند و ناپلئون با صدای وحشتناکی پرسید آیا حیوان دیگری هست که بخواد به چیزی اعتراف کند یا نه. همان سه مرغی که سردسته‌ی قیام نافرجام بر سر تخم مرغ‌ها بودند پیش آمدند و اعلام کردند اسنوبال در خواب بر آن‌ها ظاهر شده و تحریکشان کرده که از اوامر ناپلئون سرپیچی کنند. آن‌ها هم به قتل رسیدند. سپس غازی جلو آمد و اعتراف کرد در جریان برداشت محصول سال قبل شش خوشه ذرت را مخفی کرده و شب نیز آن‌ها را خورده است. بعد هم گوسفندی اعتراف کرد در برکه‌ی آبخوری ادرار کرده است — به گفته‌ی خودش، اسنوبال او را به این کار برانگیخته بود — و دو گوسفند دیگر هم اعتراف کردند قوچ پیری را، از هواداران سینه‌چاک ناپلئون، که دچار سرفه شده بود، آن قدر دورتادور آتش دنبال کرده‌اند که کشته شده است. آن‌ها هم همگی در دم اعدام شدند. به این ترتیب، ماجرای اعترافات و اعدام‌ها ادامه پیدا کرد تا این که مقابل پای ناپلئون تلی از جسد روی هم انباشته شد و بوی خون همه‌جا را فراگرفت؛ از زمان اخراج جونز، چنین چیزی هرگز سابقه نداشت.

بعد که همه چیز تمام شد، حیوانات باقی‌مانده، به جز خوک‌ها و سگ‌ها، دسته‌جمعی از آن جابایرون خزیدند. زار و نزار بودند و بهشتان زده بود. نمی‌دانستند کدام یک هولناک‌تر است، خیانت حیواناتی که با اسنوبال دست‌به‌یکی کرده بودند، یا عقوبت وحشیانه‌ای که همین چند لحظه قبل شاهدش بودند. در روزگار گذشته، صحنه‌های خونریزی غالباً به یک اندازه وحشتناک بود، ولی در نظر همه‌ی آن‌ها حالا که این صحنه‌ها میان خودشان اتفاق می‌افتاد خیلی وحشتناک‌تر بود. از وقتی جونز از مزرعه رفته بود، تا به آن روز، هیچ حیوانی حیوان دیگر را نکشته بود. حتی یک موش هم کشته نشده بود. اکنون حیوانات به تپه‌ی کوچکی رسیده بودند که آسیای بادی نیمه‌کاره بر آن واقع بود، و همگی طوری با هم روی زمین نشستند که گویی می‌خواهند برای گرم شدن به هم بچسبند — کلوور، موریل، بنجامین، گاوها، گوسفندها، و گروه کاملی از غازها و مرغ‌ها، یعنی عملاً همه‌ی حیوانات مزرعه، البته جز گربه، که درست قبل از این که ناپلئون فرمان جمع شدن حیوانات را

صادر کند، ناگهان غیبت زده بود. تا مدتی هیچ کس حرفی نزد. فقط باکسر بود که سرپا ایستاده بود. بابتی قرار می‌گرفت و آن طرف می‌رفت و دُم سیاه بلندش را به پهلوهایش می‌کوبید و گاه و بی‌گاه شیهه‌ی کوتاهی از سر حیرت می‌کشید.

عاقبت باکسر گفت: «سر در نمی‌آورم. اصلاً باورم نمی‌شد که یک روز چنین اتفاقاتی توی مزرعه‌ی ما بیفتد. لابد یک جای کار خود ما ایراد داشته. به نظر، چاره‌ی درد ما این است که بیش‌تر کار کنیم. از این به بعد، من صبح‌ها یک ساعت زودتر بیدار می‌شوم.»

و با یورتمه‌ی سنگین خود راه افتاد و به طرف معدن سنگ رفت. وقتی به آن‌جا رسید، پشت سر هم دو گاری پر از سنگ جمع کرد و به محل آسیای بادی برد و بعد هم برای استراحت شبانه از کار دست کشید.

حیوانات بی‌هیچ سخنی دور کلوور به هم چسبیدند. تپه‌ی کوچک، از نقطه‌ای که آن‌ها نشسته بودند، چشم‌انداز وسیعی به زمین‌ها داشت. قسمت عمده‌ای از «مزرعه‌ی حیوانات» پیش چشم آن‌ها گسترده بود — چراگاه بزرگی که تاجاده‌ی اصلی امتداد داشت، یونجه‌زار، بیشه، برکه‌ی آبخوری، کشتزارهای شخم‌خورده‌ای که پوشیده از گندم سبز نورس بود، و بام‌های قرمز ساختمان‌های مزرعه که از دودکش‌شان دود مواجی به هوا برمی‌خاست. غروب بهاری زلالی بود. تابش خورشید از فراز افق، علف‌ها و پرچین‌های شکفته را زراندود کرده بود. تا آن وقت هرگز پیش نیامده بود که مزرعه در نگاه حیوانات جایی تا این حد دوست‌داشتنی به نظر بیاید؛ و آن‌ها با شگفتی به یاد آوردند که آن مزرعه متعلق به خودشان است، و جب به وجب آن به خودشان تعلق داشت. کلوور به پایین تپه نگاه کرد و چشم‌هایش پر از اشک شد. اگر می‌توانست افکارش را به زبان بیاورد، به طور حتم می‌گفت که وقتی سال‌ها قبل مبارزه برای سرنگونی نوع بشر را آغاز کردند، هدفشان به راه‌انداختن چنین بساطی نبود. آن شبی که میجر پیر برای اولین بار آن‌ها را به قیام فراخواند، آنچه بی‌صبرانه در انتظارش بودند این صحنه‌های وحشت و کشتار نبود. اگر خود کلوور می‌توانست تصویری از جامعه‌ی آینده داشته باشد، جامعه‌ای را به تصور می‌آورد متشکل از حیواناتی که از بند گرسنگی و تازیانه رسته بودند، و همه با هم برابر بودند، و هرکس

به اندازه‌ی توان خود کار می‌کرد، و قوی از ضعیف حمایت می‌کرد، همچنان‌که خود او در شب سخنرانی می‌جربادستش از جوجه‌اردک‌های گمشده حمایت کرده بود. اما در عوض — و البته او دلیلش را نمی‌دانست — کارشان به دوره و زمانه‌ای کشیده بود که هیچ‌کس جرئت نمی‌کرد عقیده‌اش را بر زبان بیاورد و سگ‌های درنده غرش کنان همه جا پرسه می‌زدند و همه ناگزیر بودند رفقای خود را تماشا کنند که بعد از اعتراف به جنایت‌های هولناک تکه‌پاره می‌شدند. کلور حتی فکر قیام یا نافرمانی را هم به خود راه نمی‌داد. می‌دانست که، حتی در چنین اوضاع و احوالی، وضع آن‌ها بسیار بهتر از دوره‌ی جونز است، و این‌که وظیفه‌ی آن‌ها در درجه‌ی اول این است که از بازگشت انسان‌ها جلوگیری کنند. هر اتفاقی که می‌افتاد، کلور به جامعه‌ی خود وفادار می‌ماند، سخت کار می‌کرد، به دستورهایی که صادر می‌شد عمل می‌کرد و رهبری ناپلئون را می‌پذیرفت. اما، به‌رغم همه‌ی این‌ها، چیزی که او و همه‌ی حیوانات دیگر آرزویش را داشتند و برای خاطرش جان‌کنده بودند این نبود. چیزی که آن‌ها به خاطرش آسیای بادی ساخته بودند و مقابل تفنگ جونز سینه سپر کرده بودند این نبود. کلور غرق در چنین افکاری بود، گرچه کلماتی در بیان آن به ذهنش نمی‌رسید. سرانجام کلور شروع به خواندن «جانوران انگلیس» کرد؛ به نظرش آمد که این سرود می‌تواند به نحوی جایگزین کلماتی باشد که او قادر به یافتنشان نبود. بقیه‌ی حیوانات هم که دور او نشسته بودند، همگی دم گرفتند و آن را سه بار از اول تا آخر خواندند؛ با لحنی بسیار آهنگین، منتها آهسته و غمگین، به نحوی که تا آن وقت هرگز نخوانده بودند.

تازه برای سومین بار خواندن سرود را به پایان رسانده بودند که اسکویئر، به همراهی دو سگ، با حالتی که انگار می‌خواهد خبر مهمی بدهد، به آن‌ها نزدیک شد. اسکویئر اعلام کرد که، با حکم ویژه‌ی رفیق ناپلئون، سرود «جانوران انگلیس» ممنوع شده است. از آن پس، خواندن این سرود جایز نبود.

حیوانات خشکشان زد.

موریل فریاد کشید: «آخر برای چه؟»

اسکویئر به سردی گفت: «دیگر احتیاجی به آن نیست، رفیق.» جانوران

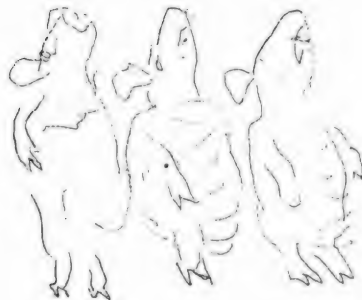
انگلیس "سرود دوروی قیام بود. ولی دیگر قیام به پایان رسیده است. اعدام آن خیانتکارها در بعدازظهر امروز پرده‌ی آخر قیام بود. حالا دیگر دشمنان داخلی و خارجی هر دو شکست خورده‌اند. در "جانوران انگلیس" ما آرزوی خودمان را برای دستیابی به جامعه‌ای بهتر در روزهای آینده بیان می‌کردیم. ولی آن جامعه اکنون به وجود آمده است. بدیهی ست که این سرود دیگر هیچ معنایی ندارد. »

با این‌که حیوانات وحشت‌زده بودند، بعید نبود که برخی شان به این تصمیم اعتراض کنند، ولی در همین لحظه گوسفندها طبق معمول بع‌بع‌کنان شعار «چهارپا خوب، دوپا بد» را سردادند که چند دقیقه‌ای ادامه یافت و مانع بحث و جدل شد. این بود که سرود «جانوران انگلیس» را دیگر کسی نشنید. به جای آن، مینیمس، شاعر مزرعه، سرود دیگری تصنیف کرده بود که این‌طور شروع می‌شد:

مزرعه‌ی حیوانات، مزرعه‌ی حیوانات،

از من به تو هیچ گزندی مرساد!

این سرود را هر یکشنبه، صبح‌ها، بعد از برافراشتن پرچم می‌خواندند. ولی به نظر حیوانات، یک‌جورهایی، نه شعر این سرود و نه آهنگش به پای «جانوران انگلیس» نمی‌رسید.

چهار پا خوب دو پا بر

۱. هر موجودی که روی دو پا راه برود دشمن است.

۲. هر موجودی که روی چهار پا راه برود، یا بال داشته باشد، دوست است.

۳. هیچ حیوانی حق ندارد لباس بپوشد.

۴. هیچ حیوانی حق ندارد در تخت خواب بخوابد.

۵. هیچ حیوانی حق ندارد مشروب بنوشد.

۶. هیچ حیوانی حق ندارد حیوان دیگری را بکشد.

این دلیل

۷. همه حیوانات با هم برابرند.

فصل هشتم

چند روز بعد که وحشت ناشی از اعدام‌ها فروکش کرد، چند تن از حیوانات به خاطر آوردند — یا این که تصور کردند به خاطر می‌آورند — که «فرمان ششم» مقرر می‌داشت: «هیچ حیوانی حق ندارد حیوان دیگری را بکشد.» با این که هیچ کس جرئت نداشت در حضور خوک‌ها و سگ‌ها چنین حرفی بزند، حیوانات احساس می‌کردند که کشتارهای اخیر با این فرمان مطابقت ندارد. کلور از بنجامین خواست «فرمان ششم» را برایش بخواند و وقتی بنجامین طبق معمول گفت که خوش ندارد

در چنین اموری دخالت کند، کلور رفت و موریل را آورد. موریل هم فرمان را برایش خواند. متن فرمان از این قرار بود: «هیچ حیوانی حق ندارد حیوان دیگری را بدون دلیل بکشد.» معلوم نبود چرا این دو کلمه‌ی ماقبل آخر از خاطر حیوانات رفته بود. اما حالا آن‌ها می‌دیدند که فرمان زیر پا گذاشته نشده است، چون طبعاً برای کشتن خیانتکارانی که با اسنوبال دست به یکی کرده بودند دلایل موجهی وجود داشت.

در تمام آن سال، حیوانات حتی از سال گذشته هم بیش‌تر کار کردند. بازسازی آسیای بادی، با دیوارهایی به قطر دو برابر دیوارهای قبلی، و به پایان رساندن آن در موعد مقرر، همزمان با کارهای معمول مزرعه، زحمت طاقت‌فرسایی بود. مواقعی بود که حیوانات به نظرشان می‌آمد در مقایسه با دوره‌ی جونز ساعت‌های بیش‌تری کار می‌کنند و غذای بیش‌تری هم گیرشان نمی‌آید. صبح‌های یکشنبه، اسکویئر طوماری به دست می‌گرفت و به قرائت فهرست‌های متعددی از آمار و ارقام می‌پرداخت که ثابت می‌کرد تولید هر گروه از مواد غذایی، بسته به مورد، دو یست درصد یا سیصد درصد یا پانصد درصد افزایش یافته است. حیوانات دلیلی نمی‌دیدند حرف‌های او را باور نکنند، بخصوص که دیگر درست به خاطر نداشتند اوضاع مزرعه قبل از قیام چگونه بوده است. با این همه، روزهایی بود که احساس می‌کردند ای کاش به جای آمار و ارقام غذای بیش‌تری نصیبشان می‌شد. حالا دیگر همه‌ی دستورها از طریق اسکویئر یا یکی دیگر از خوک‌ها به اطلاع آن‌ها می‌رسید. خود ناپلئون غالباً زودتر از هر دو هفته یک بار در انتظار ظاهر نمی‌شد. وقتی هم که می‌آمد، فقط موب سگ‌هایش نبود که همراهی‌اش می‌کردند، بلکه جوجه‌خروس سیاهی هم بود که پیشاپیش او قدم رو می‌رفت و به نوعی نقش شیپورچی را ایفا می‌کرد و قبل از سخنرانی ناپلئون قوقولی قوقوی بلندی سر می‌داد. گفته می‌شد که حتی در خانه‌ی اربابی هم ناپلئون در بخش مجزایی از دیگران اقامت کرده است. به تنهایی غذا می‌خورد، بادو سگ که در خدمتش بودند، و همیشه هم در سرویس غذاخوری «کراون دربی»^۱ غذا صرف می‌کرد که در قفسه‌ی شیشه‌ای

۱. Crown Derby؛ مارک گران‌قیمتی از چینی. م.

اتاق پذیرایی قرار داشت. همچنین اعلام شده بود که از این پس، علاوه بر دو جشن سالانه‌ی دیگر، هر سال در زادروز ناپلئون به افتخارش تفنگ شلیک خواهند کرد. حالا دیگر به هیچ وجه ناپلئون را همین جور خشک و خالی «ناپلئون» صدا نمی‌زدند. همیشه او را خیلی رسمی «پیشوای ما، رفیق ناپلئون» می‌خواندند و خوک‌ها هم خوش داشتند لقب‌هایی به او بدهند از قبیل «پدر همه‌ی حیوانات» و «مایه‌ی هراس نوع بشر» و «محافظ آغل گوسفندان» و «یار و یاور جوجه‌آردکان» و غیره و غیره. اسکویئر در سخنرانی‌های خود با اشک‌هایی که از گونه‌هایش روان بود از خردمندی ناپلئون می‌گفت، و از صفای باطن و عشق عمیقی که به همه‌ی حیوانات در چهار گوشه‌ی عالم داشت، بخصوص به حیوانات بدبختی که همچنان در جهل و بردگی در مزرعه‌های دیگر به سر می‌بردند. رفته رفته معمول شد که هر دستاورد پیروزمندانه و هر یاری بخت مساعد را به ناپلئون نسبت بدهند. بسیار پیش می‌آمد که مرغی به مرغ دیگر می‌گفت: «تحت رهبری پیشوای ما، رفیق ناپلئون، من ظرف شش روز پنج تخم گذاشته‌ام.» یا این که دو گاو، همین طور که خوش خوشک از برکه آب می‌خوردند، ذوق زده می‌گفتند: «به برکت رهبری رفیق ناپلئون، این آب چه مزه‌ی گوارایی دارد!» حال و هوای عمومی مزرعه، در شعری با عنوان «رفیق ناپلئون»، سروده‌ی مینیمس، به خوبی توصیف شده بود، که متنش از این قرار بود:

ای پشت و پناه بی‌پدران!

ای سرچشمه‌ی سعادت!

ای سرور سطل آشغال سبزی^۱!

آنگاه که بر دیدگان آرام و تحکم‌آمیز تو

چشم می‌دوزم، روح و روانم آتش می‌گیرد

همچون خورشید در دل آسمان،

رفیق ناپلئون!

۱. swill: غذای مخصوص خوک‌ها. م.

تویی بخشنده‌ی هر آنچه
 که مخلوقات دوست می‌دارند،
 شکم‌های سیر روزی دو وعده، بسترهای پاکیزه‌ی گاه؛
 هر جانوری، بزرگ یا کوچک،
 در آغل خویش می‌خسبد غرق آرامش،
 چرا که تو با هوشیاری بیدار می‌مانی،
 رفیق ناپلئون!

اگر بچه خوک شیرخواری می‌داشتم،
 پیش از آن‌که قد بکشد و ببالد
 حتی به قدر یک بطری نیم‌لیتری یا به قدر یک وردنه،
 می‌بایست بیاموزد که به آستان تو
 وفادار بماند و خدمتگزار.
 آری، می‌بایست چنین باشد نخستین جیغ زندگی او:
 «رفیق ناپلئون!»

ناپلئون این شعر را پسندید و دستور داد آن را بر دیوار انبار بزرگ، درست
 روبه‌روی «هفت فرمان»، بنویسند. تمثال نیم‌رخ‌ی از ناپلئون هم که اسکوئیلر با
 رنگ سفید نقاشی کرده بود، بر فراز آن جای گرفت.
 در این میان، ناپلئون به واسطه‌ی ویپر درگیر مذاکرات پیچیده‌ای با فردریک
 و پیلکینگتن بود. موجودی الوار هنوز فروخته نشده بود. از بین آن دو، فردریک به
 تصاحب الوارها تمایل بیش‌تری نشان می‌داد، ولی قیمت معقولی پیشنهاد نمی‌کرد.
 در عین حال، دوباره شایعاتی بر سر زبان‌ها افتاده بود که فردریک و افرادش مشغول
 طراحی حمله‌ای به «مزرعه‌ی حیوانات» هستند و می‌خواهند آسیای بادی را ویران
 کنند، زیرا ساختن آسیا حسد فردریک را سخت برانگیخته است. شایع بود که
 استوبال همچنان در مزرعه‌ی پینچ‌فیلد پنهان است. در میانه‌ی تابستان، حیوانات

وحشت زده باخبر شدند سه تن از مرغ‌ها داوطلبانه اعتراف کرده‌اند که به تحریک اسنوبال دست‌اندرکار توطئه‌ای برای قتل ناپلئون بوده‌اند. مرغ‌هایی درنگ اعدام شدند و تدابیر امنیتی تازه‌ای برای حفظ جان ناپلئون به عمل آمد. چهار سگ شب‌ها در اطراف تخت خواب او نگهبانی می‌دادند — در هر گوشه‌ی تخت، یک سگ — و خوک جوانی به نام پینکای^۱ هم وظیفه داشت غذای ناپلئون را قبل از او بچشد، مبادا سم در آن ریخته باشند.

کمابیش در همین ایام بود که اعلام شد ناپلئون توافق کرده است موجودی الوار را به آقای پیلکینگتن بفروشد. او همچنین قصد داشت قراردادی دائمی برای مبادله‌ی برخی محصولات میان «مزرعه‌ی حیوانات» و فاکس وود به امضا برساند. روابط ناپلئون و پیلکینگتن، گرچه منحصرأز طریق ویمپر برقرار می‌شد، اکنون روی هم رفته دوستانه بود. حیوانات به پیلکینگتن، به عنوان یک انسان، اعتماد نداشتند، ولی او را کاملاً به فردریک ترجیح می‌دادند، چون هم از فردریک می‌ترسیدند و هم از او متنفر بودند. همچنان‌که تابستان رو به پایان بود و آسیای بادی هم رو به اتمام، شایعات یک حمله‌ی ناجوانمردانه‌ی قریب‌الوقوع روزبه‌روز بیش‌تر قوت می‌گرفت. گفته می‌شد که فردریک قصد دارد با بیست مرد مسلح به آن‌ها یورش ببرد و قبلاً هم به مقامات قضایی و پلیس رشوه داده است تا اگر زمانی توانست اسناد مالکیت «مزرعه‌ی حیوانات» را تصاحب کند، با مؤاخذه‌ی آن‌ها روبه‌رو نشود. به‌علاوه، داستان‌های وحشتناکی درباره‌ی رفتار سنگدلانه‌ی فردریک با حیوانات مزرعه‌اش از پینچ‌فیلد به بیرون درز می‌کرد. او اسب‌پیری را آن‌قدر تازیانه زده بود که مرده بود، گاوهایش را گرسنه نگه می‌داشت، سگی را داخل کوره انداخته و کشته بود، و غروب‌ها برای تفریح تکه‌هایی از تیغ ریش‌تراش به سیخک پای خروس‌ها می‌بست و آن‌ها را به جان هم می‌انداخت. حیوانات با شنیدن این بلاهایی که بر سر رفقاییشان آمده بود، خونشان از خشم به جوش می‌آمد و گاهی هیاهوکنان درخواست می‌کردند که آن‌ها اجازه داده شود دسته‌جمعی بیرون بروند و

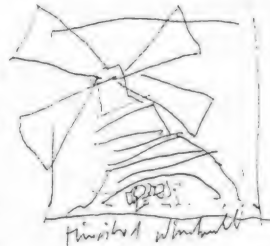

به مزرعه‌ی پینچ‌فیلد حمله کنند و انسان‌ها را از آن جابایرون برانند و حیوانات را آزاد کنند. ولی اسکوئیلر به آن‌ها توصیه می‌کرد از اقدامات نسنجیده اجتناب کنند و به استراتژی رفیق ناپلئون اعتماد داشته باشند.

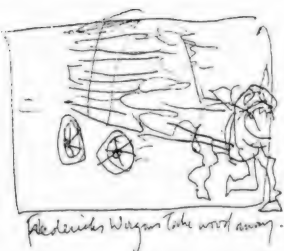
با وجود این، احساس تنفر از فردریک همچنان بالا می‌گرفت. صبح روزی از روزهای یکشنبه، ناپلئون در انبار بزرگ ظاهر شد و توضیح داد که او هرگز در هیچ دوره‌ای در صدد فروش الوارها به فردریک نبوده است؛ گفت که این کار را دون شأن خود می‌دانسته که با اشخاص پست فطرتی از قماش فردریک وارد معامله شود. کبوترهایی که همچنان برای گسترش امواج قیام به مزارع اطراف روانه می‌شدند، از رفتن به هر نقطه‌ای از پینچ‌فیلد منع شدند و همچنین به آن‌ها دستور داده شد شعار سابق «مرگ بر انسان» را کنار بگذارند و شعار «مرگ بر فردریک» را سر دهند. در اواخر تابستان، باز هم یکی دیگر از دسیسه‌های اسنوبال برملا گشت. محصول گندم پر از علف هرزه بود و معلوم شد که اسنوبال در یکی از رفت‌وآمدهای شبانه‌ی خود بذر علف هرزه را با بذر غله مخلوط کرده است. غاز نری که از این توطئه آگاهی داشت نزد اسکوئیلر به گناه خود اعتراف کرده بود و بلافاصله هم با بلعیدن دانه‌های گیاه بلاذن^۱ خود را کشته بود. حیوانات همچنین باخبر شدند که اسنوبال — برخلاف آنچه بسیاری از آن‌ها تاکنون تصور می‌کردند — هرگز مدال «درجه یک قهرمانی حیوانات» را دریافت نکرده بود. این صرفاً افسانه‌ای بود که خود اسنوبال مدتی بعد از «نبرد گاودانی» شایع کرده بود. او نه تنها مدال نگرفته بود، بلکه به دلیل نشان دادن ترس و بزدلی در میدان نبرد تویخ هم شده بود. یک بار دیگر، برخی از حیوانات با شنیدن این خبر بی‌قراری خاصی در دل احساس کردند، ولی اسکوئیلر خیلی زود توانست مجایشان کند که حافظه‌ی آن‌ها به راه خطا رفته است.

پاییز بود که کار آسیای بادی به پایان رسید، البته با صرف کوششی عظیم و طاقت فرسا، چون تقریباً همزمان باید محصول زمین‌ها را هم برداشت می‌کردند. ماشین آلات آسیا هنوز نصب نشده بود و ویمپر سرگرم مذاکراتی برای خرید آن بود،

۱. نوعی گیاه سنی، با میوه‌ای به بزرگی گیلان. م.

اما ساختمان آسیا تکمیل شده بود. با وجود همه‌ی مشکلات، بی‌تجربگی حیوانات، وسایل و ابزار ابتدایی، بداقبالی، و البته خیانت‌های اسنوبال، کار دقیقاً سر موعد مقرر به پایان رسیده بود! حیوانات، خسته اما مغرور، چندین بار دور شاهکار خود قدم زدند، که در نظرشان حتی از دفعه‌ی اولی که آن را ساخته بودند هم زیباتر می‌نمود. تازه قطر دیوارهایش هم دو برابر قبل بود. این بار فقط مواد منفجره می‌توانست این دیوارها را ویران کند! وقتی به یاد می‌آوردند که چه مشقاتی را تحمل کرده‌اند و بر چه نامایماتی غلبه کرده‌اند و با چرخش پره‌های آسیا و به‌کارافتادن دینام‌ها زندگی آن‌ها دستخوش چه تغییرات شگرفی می‌شد، وقتی همه‌ی این‌ها را به یاد می‌آوردند، خستگی از وجودشان رخت برمی‌بست و جست‌وخیزکنان بارها دور آسیای بادی می‌گشتند و فریاد پیروزی سر می‌دادند. خود ناپلئون هم، به ملازمت سگ‌ها و جوجه‌خروسش، برای بازرسی ساختمان تکمیل شده به آن‌جا آمد؛ این دستاورد بزرگ حیوانات را شخصاً به آن‌ها تبریک گفت و اعلام کرد که نام آسیا را «آسیای ناپلئون» می‌گذارند.

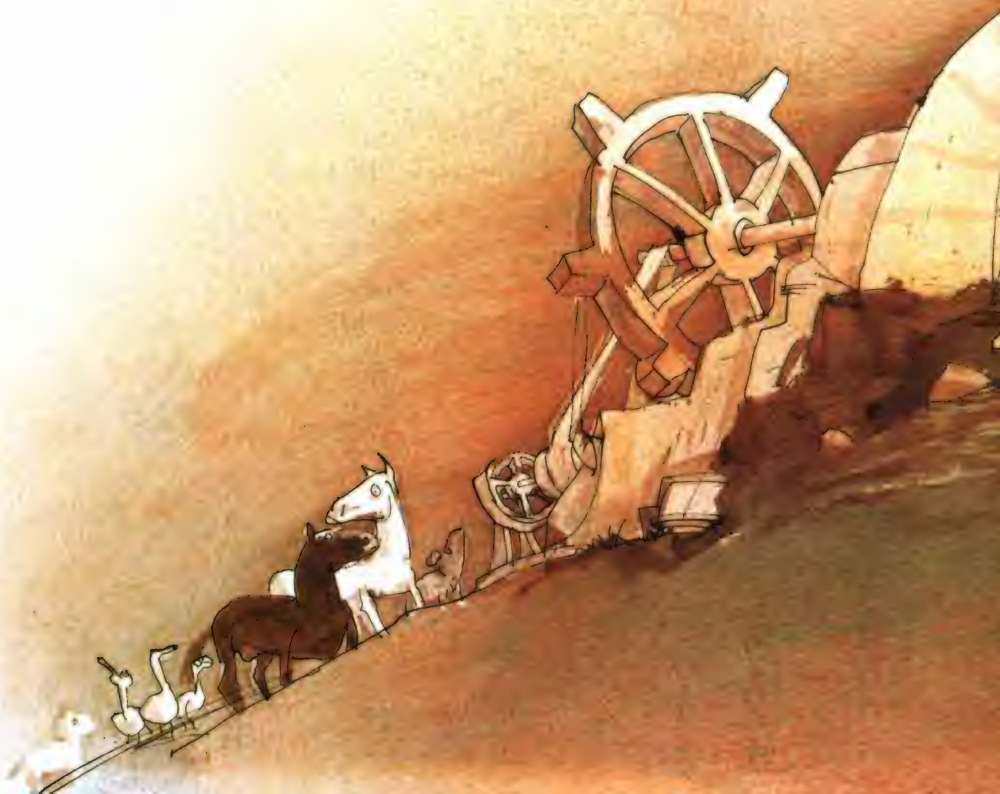
دو روز بعد، حیوانات را برای شرکت در جلسه‌ی فوق‌العاده‌ای به انبار بزرگ فراخواندند. وقتی ناپلئون اعلام کرد که توده‌ی الوار را به فردریک فروخته است، حیوانات از تعجب زبانشان بند آمد. قرار بود گاری‌های فردریک فردای آن روز به مزرعه بیایند و بارگیری الوارها را شروع کنند. ناپلئون در تمام مدتی که ظاهراً رابطه‌ای دوستانه با پیلکینگتن برقرار کرده بود، عملاً در صدد دستیابی به توافقی پنهانی با فردریک بود. روابط با فاکس وود به طور کامل قطع شده، پیام‌های اهانت‌آمیزی به پیلکینگتن ارسال کرده بودند. به کبوترها دستور داده شده بود از مزرعه‌ی فاکس وود دوری کنند و شعار خود را از «مرگ بر فردریک» به «مرگ بر پیلکینگتن» تغییر دهند. در عین حال، ناپلئون به حیوانات اطمینان داد که اخبار حمله‌ی قریب‌الوقوع به «مزرعه‌ی حیوانات» به‌کلی نادرست است و در گزارش‌های مربوط به رفتار بی‌رحمانه‌ی فردریک با حیواناتش به شدت مبالغه شده است. همه‌ی این شایعات به احتمال زیاد زیر سر اسنوبال و عوامل داخلی‌اش بود. حالا دیگر آشکار شده بود که، بعد از همه‌ی آن ماجراها، اسنوبال اصلاً در مزرعه‌ی پینچ‌فیلد مخفی نشده

و در واقع هرگز در تمام عمرش پا به آن جا نگذاشته است؛ او در فاکس وود زندگی می‌کرد — گفته می‌شد در ناز و نعمت بسیار — و در حقیقت در تمام سال‌های گذشته جیره‌خوار پیلکینگتن بوده است.

خوک‌ها از حيله‌گری ناپلئون به وجد آمدند. او با تظاهر به روابط دوستانه با پیلکینگتن، فردريك را واداشته بود قیمت پیشنهادی‌اش را دوازده پوند بالا ببرد. اما ویژگی ممتاز هوش ناپلئون، به گفته‌ی اسکویئر، در این واقعیت نمایان می‌شد که او به هیچ‌کس اعتماد نداشت، حتی به فردريك. فردريك می‌خواست بهای الوارها را با چیزی موسوم به چک بپردازد، که از قرار معلوم تکه کاغذی بود که در آن متعهد می‌شدند مبلغ درج شده روی آن را پرداخت کنند. ولی ناپلئون از او زیرک‌تر بود. ناپلئون درخواست کرده بود آن مبلغ با اسکناس‌های پنج پوندی واقعی پرداخت شود، که می‌بایست قبل از حمل الوارها به او تحویل داده می‌شد. فردريك هم آن را پیشاپیش داده بود؛ و پولی که او پرداخت کرده بود برای خرید ماشین آلات آسیای بادی کافی بود.

در این میان، الوارها با سرعت هرچه تمام تر با گاری ها حمل می شد. بعد از بردن همه ی الوارها، جلسه ی فوق العاده ی دیگری در انبار بزرگ با حضور حیوانات برگزار شد تا اسکناس های فردریک را از نظر بگذرانند. ناپلئون، که لبخند گیرایی به لب داشت و هر دو مدالش را به خود آویخته بود، روی سکو بر بستری از کاه لمیده بود و اسکناس ها کنارش روی یک دیس چینی متعلق به آشپزخانه ی خانه ی اربابی منظم و مرتب دسته شده بود. حیوانات صف بستند و آهسته از مقابل ناپلئون گذشتند و هریک نگاه سیری به آن بساط انداختند. باکسر هم پوزه اش را جلو آورد و اسکناس ها را بو کشید و آن کاغذهای سفید و نازک با نفس او تکان خوردند و به خش خش درآمدند.

سه روز بعد، هیاهوی وحشتناکی به پا شد. ویمپر، که چهره اش مثل گچ سفید شده بود، با دوچرخه اش شتابان از راه رسید و آن را در حیاط به کناری انداخت و با عجله ی کراست به داخل خانه رفت. چند لحظه بعد، غرش خشم آلود گوشخراشی از اقامتگاه ناپلئون برخاست. خبر آنچه روی داده بود مثل برق در تمام مزرعه پیچید. اسکناس ها تقلبی بود! فردریک مفت و مجانی الوارها را تصاحب کرده بود!

ناپلئون بی درنگ حیوانات را فراخواند و با صدای وحشتناکی حکم مرگ فردریک را صادر کرد. به گفته ی او، فردریک را بعد از دستگیری باید زنده زنده در آب جوش می انداختند. در عین حال، ناپلئون هشدار داد که بعد از این اقدام خیانتکارانه باید منتظر بدترین اتفاق ها باشند. فردریک و افرادش هر لحظه امکان داشت دست به حمله ای بزنند که مدت ها بود احتمالش می رفت. در همه ی مسیرهای منتهی به مزرعه نگهبانانی گماشتند. به علاوه، چهار کبوتر هم با پیامی آشتی جوینانه به فاکس وود روانه شدند و امید داشتند با این کار روابط دوستانه با پیلکینگتن از نو برقرار شود.

صبح فردای همان روز، حمله صورت گرفت. حیوانات داشتند صبحانه می خوردند که دیده بان ها شتابان آمدند و خبر آوردند فردریک و دار و دسته اش از دروازه ی چوبی پنج ردیفه وارد مزرعه شده اند. حیوانات هم با شجاعت فراوان به مصاف آن ها رفتند. ولی این بار نتوانستند پیروزی آسان «نبرد گاودانی» را تکرار

کنند. آدم‌ها پانزده نفر بودند، با مجموعاً شش تفنگ، و همین‌که به پنجاه متری آن‌ها رسیدند شلیک کردند. حیوانات سرو صدای وحشتناک تفنگ‌ها و ساچمه‌های آتشین را تاب نیاوردند و به‌رغم تلاش‌های ناپلئون و باکسر برای جمع‌وجورکردن صفوفشان، خیلی زود عقب رانده شدند. تعدادی از آن‌ها هم زخمی شده بودند. عاقبت به ساختمان‌های مزرعه پناه بردند و از لای شکاف‌ها و سوراخ گره چوب‌ها با احتیاط به بیرون چشم دوختند. سرتاسر چراگاه بزرگ، از جمله آسیای بادی، به دست دشمن افتاد. در آن لحظه، حتی ناپلئون هم به نظر می‌آمد خودش را باخته است. بی‌آن‌که کلمه‌ای بر زبان بیاورد، بالا و پایین می‌رفت و دُم سیخ‌شده‌اش را تکان‌تکان می‌داد. نگاه‌های حسرت‌باری به جانب فاکس وود انداختند. اگر پیلکینگتن و افرادش به آن‌ها کمک می‌کردند، چه بسا پیروز می‌شدند. ولی در همین لحظه، چهار کبوتری که روز قبل روانه شده بودند بازگشتند و یکی‌شان تکه‌کاغذی را از طرف پیلکینگتن همراه آورده بود. این کلمات با مداد روی آن نوشته شده بود: «حق‌تان است.»

در این میان، فردریک و افرادش در اطراف آسیای بادی توقف کرده بودند. حیوانات آن‌ها را می‌پاییدند و زمزمه‌ی دلهره‌آمیزی دهان به دهان می‌گشت. دو مرد دیلم و پتک به دست گرفته بودند. می‌خواستند آسیای بادی را خراب کنند. ناپلئون فریاد زد: «محال است! ما دیوارها را آن‌قدر قطور ساخته‌ایم که نمی‌توانند این کار را بکنند. یک هفته هم زور بزنند نمی‌توانند خرابش کنند. شجاع باشید، رفقا!»

اما بنجامین با دقت حرکات آن مردها را می‌پایید. دو نفری که پتک و دیلم به دست گرفته بودند، داشتند محلی نزدیک پی آسیای بادی را سوراخ می‌کردند. بنجامین، آهسته و با حالتی کمابیش تمسخرآمیز، پوزه‌ی درازش را تکان داد و گفت: «فکرش را می‌کردم. مگر نمی‌بینید چکار دارند می‌کنند؟ یک دقیقه‌ی دیگر توی آن سوراخ باروت می‌چکانند.»

حیوانات، وحشت‌زده، انتظار کشیدند. حالا دیگر امکان نداشت از پناه ساختمان‌ها خارج شوند. چند دقیقه‌ی بعد، آدم‌ها را دیدند که دوان‌دوان از آسیای

بادی دور می‌شوند و هریک به سمتی می‌روند. بعد صدای غرش کرکننده‌ای برخاست. کبوترها چرخ زنان به هوا پریدند و همه‌ی حیوانات، جز ناپلئون، خودشان را به شکم روی زمین انداختند و سرشان را پنهان کردند. وقتی دوباره از جا بلند شدند، ابر عظیمی از دود سیاه محوطه‌ی ساختمان آسیای بادی را فرا گرفته بود. وزش نسیم به آهستگی ابر را کنار زد. آسیای بادی ناپدید شده بود!

حیوانات با دیدن این صحنه شجاعت خود را باز یافتند. نومیدی و هراسی که چند لحظه قبل به آن‌ها دست داده بود، در احساس خشمشان نسبت به این اقدام زشت و شرم‌آور از میان رفت. نعره‌ی انتقامشان به هوا بلند شد و بی‌آن‌که منتظر

دستور کسی باشند همگی با هم هجوم بردند و یگراست به جانب دشمن شتافتند. این بار دیگر به ساچمه‌ی گلوله‌های بی‌رحمی که مانند تگرگ بر سر و رویشان می‌بارید واقعی نگذاشتند. نبرد سخت و سهمگینی بود. آدم‌ها بارها و بارها شلیک کردند و وقتی حیوانات به نزدیکی آن‌ها رسیدند، با چوب و چماق و پوتین‌های سنگینشان به جان حیوانات افتادند. یک گاو و سه گوسفند و دو غاز کشته شدند و تقریباً همه‌ی حیوانات زخم برداشتند. حتی ناپلئون، که از دور عملیات را رهبری می‌کرد، نوک دُمش با اصابت ساچمه‌ای قطع شد. اما آدم‌ها هم از این نبرد بی‌نصیب نماندند. ضربات شُم باکسر سر سه نفرشان را شکست؛ شاخ گاوی شکم یک نفرشان را سوراخ کرد؛ جسی و بلوپل شلوار یکی دیگرشان را تقریباً تکه‌پاره کردند. و آنگاه که نه سگ محافظ شخصی ناپلئون، که به فرمان او در پناه پرچینی تپه را دور زده بودند، ناگهان با پارس‌های دیوانه‌وار از کنار آدم‌ها سر درآوردند، وحشت بر آن‌ها مستولی شد. آدم‌ها دریافتند که در خطر محاصره قرار گرفته‌اند. فردریک فریاد زنان به افرادش دستور داد که تا اوضاع بدتر نشده میدان را خالی کنند. چند لحظه بعد، دشمن بزدل برای حفظ جاننش پا به فرار گذاشته بود. حیوانات آن‌ها را تا انتهای مزرعه دنبال کردند و همین‌طور که آدم‌ها داشتند به هر مشقتی از میان پرچین خاردار عبور می‌کردند، آخرین لگدها و جفتک‌ها را هم نثارشان کردند.

پیروز شده بودند، ولی از پا هم درآمده بودند و خون از زخم‌هایشان جاری بود. آهسته و لنگ لنگان به طرف مزرعه برگشتند. بعضی با دیدن رفقای مرده‌ی خود که درازبه‌دراز روی علفزار افتاده بودند، اشکشان سرازیر شد. مدت کوتاهی هم در سکوتی اندوه‌بار در محوطه‌ای توقف کردند که زمانی آسیای بادی در آن واقع بود. بله، آسیای بادی از میان رفته بود؛ کمابیش تا آخرین نشانه‌ی کار و زحمت آن‌ها از میان رفته بود! حتی پی‌های ساختمان هم تا حدودی نابود شده بود. و حالا دیگر نمی‌توانستند برای بازسازی آسیا، مثل دفعه‌ی قبل، از سنگ‌های فروریخته استفاده کنند. این بار سنگ‌ها هم نیست و نابود شده بود. نیروی انفجار آن‌ها را به چند صد متر دورتر پرتاب کرده بود. تو گویی آسیای بادی هرگز ساخته نشده بود. همین‌که حیوانات به نزدیکی مزرعه رسیدند، اسکوئیلر، که بدون هیچ دلیل

موجهی در طول درگیری غیبش زده بود، جست و خیزکنان به طرف آن ها آمد و همین طور که از سر رضایت لبخند می زد، دُمش را تکان تکان داد. حیوانات از جانب ساختمان های مزرعه طنین پرابهت شلیک تفنگی را شنیدند.

باکسر گفت: « برای چه آن تفنگ را شلیک می کنند؟ »

اسکوئیلر فریاد زد: « برای جشن گرفتن پیروزی ما! »

باکسر گفت: « کدام پیروزی؟ » خون از زانوهایش سرازیر بود، یکی از نعل هایش را از دست داده بود و سُمش شکافته بود. یک دوجین ساچمه هم در پای عقبش جا خوش کرده بود.

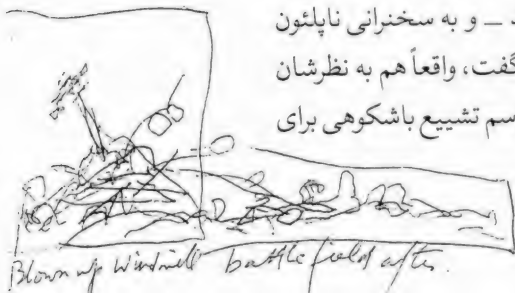
« یعنی چه کدام پیروزی، رفیق؟ مگر دشمن را از خاکمان بیرون نکرده ایم، از خاک مقدس "مزرعه ی حیوانات"؟ »

« ولی آن ها آسیای بادی را نابود کردند. دو سال برای ساختنش جان کنده بودیم! »
 « چه اهمیتی دارد؟ یک آسیای بادی دیگر می سازیم. اگر دلمان بخواهد، شش تا آسیای بادی می سازیم. رفیق، تو قدر این کار درخشانی را که انجام داده ایم نمی دانی. دشمن همین زمینی را که الان رویش ایستاده ایم تصرف کرده بود. و حالا — به برکت رهبری رفیق ناپلئون — ما تا وجب آخرش را پس گرفته ایم! »
 باکسر گفت: « پس ما چیزی را که مال خودمان بوده پس گرفته ایم. »

اسکوئیلر گفت: « همین یعنی پیروزی ما. »

لنگ لنگان وارد حیاط شدند. ساچمه های زیر پوست باکسر سوزش دردناکی داشت. باکسر کار پرزحمت بازسازی آسیای بادی از پی های ساختمان را پیش خود معجم کرد و هنوز هیچ نشده در عالم خیال با شهامت به استقبال آن وظیفه رفت. ولی برای اولین بار به این فکر افتاد که دیگر یازده سال از عمرش می گذرد و چه بسا عضلات ستبرش ورزیدگی سابق خود را از دست داده باشند.

اما وقتی حیوانات پرچم سبز خود را در اهتزاز دیدند، و دوباره صدای شلیک تفنگ را شنیدند — تفنگ مجموعاً هفت بار شلیک شد — و به سخنرانی ناپلئون گوش دادند که رفتار و کردار حیوانات را به آن ها تبریک گفت، واقعاً هم به نظرشان آمد که در هر حال پیروزی بزرگی نصیبشان شده است. مراسم تشییع باشکوهی برای

Blown up Windmill battle fields after.

قربانیان نبرد برگزار شد. باکسر و کلور گاری به اصطلاح نعل کش را کشیدند و خود ناپلئون هم پیشاپیش جمعیت به راه افتاد. دو روز کامل به مراسم جشن پیروزی اختصاص یافت. سرود خواندند، سخنرانی کردند، باز هم تفنگ شلیک کردند، و به هر حیوانی پاداش مخصوصی داده شد که عبارت بود از يك سیب، و همین طور حدود پنجاه گرم غله برای هر پرنده و سه بیسکویت هم برای هر سگ. اعلام شد که نام آن نبرد را «نبرد آسیای بادی» گذاشته‌اند و ناپلئون نشان افتخار تازه‌ای در نظر گرفته، به نام «مدال بیرق سبز»، که آن را به خودش اعطا کرده است. در آن حال و هوای جشن و سرور همگانی، ماجرای تأسف بار اسکناس‌ها به فراموشی سپرده شد. چند روز بعد از این وقایع بود که خوک‌ها، بر حسب اتفاق، يك صندوق ویسکی در سرداب‌های اربابی پیدا کردند. زمانی که خانه را تصرف کرده بودند، چشمشان به آن صندوق نیفتاده بود. همان شب صدای بلند آوازخواندن از خانه‌ی اربابی به گوش رسید که، در میان تعجب همگان، کلماتی از سرود «جانوران انگلیس» هم با آن آمیخته بود. حدود ساعت ۹ و نیم، به وضوح دیده شد که ناپلئون، با کلاه لگنی کهنه‌ی آقای جونز بر سر، از درپشتی ساختمان بیرون زد و به سرعت دور حیاط دوید و دوباره داخل خانه از نظر پنهان شد. ولی صبح روز بعد سکوت سنگینی بر خانه‌ی اربابی حکمفرما بود. حتی يك خوک هم در انتظار آفتابی نمی‌شد. حدود ساعت ۹ بود که سروکله‌ی اسکوئیلر پیدا شد که آهسته و غمگین راه می‌رفت و چشم‌هایش دود می‌زد و دُمش شل و ول پشتش آویزان بود و از سر و وضعش کاملاً پیدا بود که سخت ناخوش است. اسکوئیلر حیوانات را فراخواند و به آنان گفت که خبر وحشتناکی را باید به اطلاع برساند — رفیق ناپلئون در حال مرگ بود!

غریو شیون وزاری به هوا برخاست. بیرون درهای خانه‌ی اربابی گاه ریختند و حیوانات پاورچین پاورچین راه می‌رفتند. با دیدگانی اشکبار از یکدیگر می‌پرسیدند که اگر پیشوای خود را از دست بدهند چه باید بکنند. شایعه‌ای دهان به دهان چرخید که بالاخره اسنوبال موفق شده در غذای ناپلئون سم بریزد. ساعت یازده بود که اسکوئیلر بیرون آمد و خبر تازه‌ای را به اطلاع همگان رساند. رفیق ناپلئون،

به عنوان واپسین اقدام خود در کره‌ی خاك، فرمان باشكوهی صادر کرده بود: مجازات نوشیدن الكل مرگ است.

با وجود این، حال ناپلئون تا غروب قدری بهتر شد و صبح روز بعد اسکوئیلر اعلام کرد که ناپلئون رو به بهبود است. تا غروب آن روز، ناپلئون به سر کار خود برگشته بود و فردای آن روز هم حیوانات شنیدند که ناپلئون به ویمپر سپرده است از ویلینگدن جزوه‌هایی در مورد طرز درست کردن آبجو و کشیدن عرق تهیه کند. يك هفته بعد، ناپلئون دستور داد چراگاه كوچك آن سوی باغ را، که قبلاً تصمیم داشتند به محل چرای حیوانات ازکارافتاده اختصاص دهند، کاملاً شخم بزنند. گفته شد که زمین چراگاه کم قوت شده است و می‌بایست از نو بذرافشانی شود؛ ولی خیلی زود معلوم شد که ناپلئون تصمیم دارد در آن جو بکارد.

کمابیش در همین ایام واقعه‌ی عجیبی اتفاق افتاد که هیچ‌کس از آن سر در نمی‌آورد. شبی، حدود ساعت دوازده، صدای مهیبی از حیاط به گوش رسید و حیوانات از آغل‌هاشان بیرون ریختند. يك شب مهتابی بود. پای دیوار انتهای انبار بزرگ، که «هفت فرمان» بر آن نقش بسته بود، نردبانی به دو نیم شده بود.

چهار پا خوب دو پا بر

۱. هر موجودی که روی دو پا راه برود دشمن است
۲. هر موجودی که روی چهار پا راه برود، یا بال داشته باشد، دوست است
۳. هیچ حیوانی حق ندارد لباس بپوشد.
۴. هیچ حیوانی حق ندارد در تخت خواب بخوابد.
۵. هیچ حیوانی حق ندارد مشروب بنوشد.
۶. هیچ حیوانی حق ندارد ^{چراغ} ~~خود~~ دیگری را بکشد.
۷. همه حیوانات با هم برابرند.

بازن دلیل

اسکوئیلر، نیمه‌مد هوش، کنار آن ولو شده بود و فانوسی هم در نزدیکی اش افتاده بود، همین طور یک قلم مو و یک ظرف واژگون شده‌ی رنگ سفید. سگ‌هایی درنگ دور اسکوئیلر را گرفتند و به مجرد این‌که توانست راه برود، او را تا خانه‌ی اربابی همراهی کردند. به عقل هیچ‌یک از حیوانات نمی‌رسید که این‌ها چه مفهومی دارد، جز بنجامین پیر، که پوزه‌اش را به طرز معنی‌داری تکان داد، انگار از چیزی خبر داشته باشد، و البته کلمه‌ای بر زبان نیاورد.

ولی چند روز بعد، همین طور که موریل داشت متن «هفت فرمان» را از روی دیوار برای خودش می‌خواند، متوجه شد باز هم فرمان دیگری هست که حیوانات کلمات آن را درست به خاطر ندارند. آن‌ها خیال می‌کردند که در «فرمان پنجم» نوشته شده «هیچ حیوانی حق ندارد مشروب بنوشد»، ولی در این فرمان سه کلمه‌ی دیگر هم بود که آن‌ها از یاد برده بودند. در این فرمان، در واقع نوشته شده بود: «هیچ حیوانی حق ندارد به حد افراط مشروب بنوشد.»

فصل نهم

مدت زیادی گذشته بود و شَم شکافته ی باکسر هنوز التیام نیافته بود. فردای روزی که جشن های پیروزی به اتمام رسید، کار بازسازی آسیای بادی را شروع کرده بودند. باکسر زیر بار نمی رفت که حتی يك روز هم دست از کار بکشد و باخود عهد بسته بود که نگذارد هیچ کس از درد و رنج او باخبر شود. شب ها در خفا پیش کلوور اعتراف می کرد که شَمش خیلی او را اذیت می کند. کلوور با جویدن گیاهان دارویی مرهم درست می کرد و روی شَم او می گذاشت. او و بنجامین هر دو مصرانه از باکسر می خواستند کم تر کار کند. کلوور به او می گفت: « اسب که همیشه جوان نمی ماند. » ولی باکسر گوشش بدهکار نبود. می گفت در زندگی فقط يك هدف واقعی برایش باقی مانده — می خواهد قبل از رسیدن به سن بازنشستگی شاهد به کار افتادن آسیای بادی باشد.

وقتی قوانین « مزرعه ی حیوانات » برای اولین بار مدوّن می شد، سن بازنشستگی را برای اسب ها و خوک ها دوازده سالگی تعیین کرده بودند، برای گاوها چهارده سالگی، سگ ها نه سالگی، گوسفند ها هفت سالگی، و برای مرغ ها و غازها هم پنج سالگی. مقرری های قابل ملاحظه ای هم برای سالمندان در نظر گرفته بودند. تا آن وقت هیچ حیوانی عملاً بازنشسته و مقرری بگیری نشده بود، ولی در این اواخر بارها درباره ی این موضوع بحث و گفت و گو کرده بودند. حالا که زمین کوچک آن سوی باغ را به کشت جو اختصاص داده بودند، شایع شده بود که می خواهند گوشه ای از چراگاه بزرگ را محصور کنند و به چراگاهی برای حیوانات سالخورده تبدیل کنند. گفته می شد که مقرری اسب ها حدود دو و نیم کیلو غله در روز است

و زمستان‌ها حدود هفت و نیم کیلو یونجه، همراه با يك زردك یا در صورت امکان هم يك سیب در روزهای تعطیل. سالروز دوازده سالگی باکسر اواخر تابستان بعد فرامی‌رسید.

در این میان، زندگی به سختی می‌گذشت. زمستان مثل سال گذشته سرد شده بود و غذا حتی از سال قبل هم کم‌تر بود. بار دیگر همه‌ی جیره‌ها کاهش یافت، البته به استثنای سهمیه‌ی خوك‌ها و سگ‌ها. اسکوئیلر در توضیح آن می‌گفت که برابری مطلق در سهمیه‌های غذایی برخلاف اصول «مکتب جانوری» است. در هر صورت، اسکوئیلر به آسانی به حیوانات دیگر ثابت می‌کرد که آن‌ها در واقع با کمبود مواد غذایی روبه‌رو نیستند، درست برخلاف آنچه ظواهر امر حکایت داشت. یقیناً در شرایط فعلی ناگزیر بودند جیره‌ها را تعدیل کنند (اسکوئیلر هیچ‌وقت اصطلاح «کاهش» را به کار نمی‌برد و همیشه از آن با عنوان «تعدیل» یاد می‌کرد)، ولی در مقایسه با دوره‌ی جونز، پیشرفت‌های عظیمی کرده بودند. اسکوئیلر، همچنان که با صدای تیزش اعداد و ارقام را پشت سر هم ردیف می‌کرد، با ذکر جزئیات به حیوانات نشان می‌داد که اکنون آن‌ها نسبت به دوره‌ی جونز، جو دوسر و یونجه و شلغم بیش‌تری دارند، ساعت‌های کم‌تری کار می‌کنند، آب آشامیدنی سالم‌تری در دسترس دارند، بیش‌تر عمر می‌کنند، درصد مرگ و میر نوزادانشان کاهش یافته، کاه بیش‌تری در آغل دارند و کم‌تر كك به جانشان می‌افتد. حیوانات کلمه به کلمه‌ی حرف‌های او را باور می‌کردند. راستش را بخواهید، جونز و هر آنچه مربوط به او بود کمابیش از خاطرشان رفته بود. می‌دانستند که در این روزها زندگی دشوار و خالی از برکت است و آن‌ها اغلب گرسنه‌اند و اغلب از سرمای لرزند و جز در موقع خواب معمولاً کار می‌کنند، اما بی‌تردید در روزگار گذشته زندگی دشوارتر بوده است. این اعتقاد خوشحالشان می‌کرد. وانگهی، در آن روزگار حیوانات برده بودند و حالا آزاد، و همان‌طور که اسکوئیلر همیشه متذکر می‌شد، همین به تنهایی به همه‌ی مشکلات می‌ارزید. اکنون شکم خیلی‌های دیگر را هم باید سیر می‌کردند. پاییز آن سال، هر چهار ماده خوك مزرعه تقریباً هم‌زمان زاییده بودند و روی هم رفته سی و يك بچه خوك به دنیا آورده بودند. بچه خوك‌ها سیاه و سفید بودند و از آن‌جا که ناپلئون تنها

خوك نر مزرعه بود، حدس زدن اصل و نسبشان كار سختی نبود. اعلام شده بود كه بعدها، وقتی آجر و الوار خریداری شد، كلاس درسی در باغچه‌ی خانه‌ی اربابی ساخته خواهد شد. عجلتاً ناپلئون خودش در آشپزخانه‌ی خانه به تربیت و ارشاد بچه‌خوك‌ها می پرداخت. آن‌ها در باغچه نرمش می کردند و از بازی كردن با فرزندان حیوانات دیگر هم منع شده بودند. تقریباً در همین ایام، قانونی وضع شد كه بر طبق آن هرگاه خوكی و حیوان دیگری در كوره‌راهی به هم برمی خوردند، حیوان دیگر موظف بود از سر راه كنار برود. همچنین همه‌ی خوك‌ها، در هر مقام و مرتبه‌ای، از این امتیاز برخوردار شدند كه يكشنبه‌ها روبان سبز به دُمشان ببندند.

مزرعه سال كمابیش موفقیت آمیزی را پشت سر گذاشته بود، ولی همچنان پول كم داشت. برای ساختن كلاس باید آجر و ماسه و آهك می خریدند و برای تهیه‌ی ماشین آلات آسیای بادی شروع به پس انداز می کردند. باید نفت سفید و شمع برای خانه می خریدند و مقادیری قند برای میز شخصی ناپلئون (او مصرف قند را برای خوك‌های دیگر ممنوع کرده بود، با این استدلال كه آن‌ها را چاق می كند)، و نیز همه‌ی لوازم معمول مثل ابزار آلات، میخ، طناب، زغال سنگ، سیم، آهن پاره، و بیسكویت سگ. مقداری یونجه و قسمتی از محصول سیب زمینی را فروختند و میزان فروش تخم مرغ را در قرارداد به ششصد عدد در هفته افزایش دادند. بنابراین آن سال مرغ‌ها به زحمت توانستند آن قدر جوجه بیاورند كه جمعیتشان را در يك سطح ثابت حفظ كند. جیره‌ی غذایی، كه در دسامبر كاهش یافته بود، در فوریه هم كاهش یافت، و برای صرفه جویی در نفت هم روشن كردن فانوس در اصطبل‌ها ممنوع شد. ولی به نظر می آمد كه خوك‌ها در آرامش و آسودگی به سر می برند؛ در واقع باید گفت كه به طور مداوم بر وزنشان اضافه می شد. بعد از ظهر یکی از روزهای آخر فوریه، از ساختمان كوچك آبجوسازی در آن سوی حیاط، كه در دوره‌ی جونز متروك مانده بود و پشت آشپزخانه واقع بود، بوی گرم و مطبوع و اشتهاآوری در همه جا پیچید. یکی از حیوانات گفت كه این بوی جو پخته است. حیوانات با ولع بو كشیدند و در دل گفتند كه شاید دارند برای شام آن‌ها نواله‌ی گرم می پزند. ولی از نواله‌ی گرم هیچ خبری نشد و يكشنبه‌ی بعد اعلام شد كه از

این پس همه‌ی محصول جو برای خوک‌ها کنار گذاشته می‌شود. زمین آن سوی باغ را قبلاً زیر کشت جو برده بودند. خیلی زود این خبر به بیرون درز کرد که هر خوک نیم لیتر آبجو در روز دریافت می‌کند، و خود ناپلئون هم دو لیتر در روز، که همیشه در سوپ‌خوری «کراون دربی» برایش سرو می‌شد.

درست است که باید مصائبی را تحمل می‌کردند، اما زندگی در این روزگار، در مقایسه با گذشته، حرمت بیش‌تری داشت، و همین تا اندازه‌ای آن مصائب را جبران می‌کرد. اکنون بیش‌تر از قبل سرود می‌خواندند، بیش‌تر سخنرانی می‌کردند، بیش‌تر رژه می‌رفتند. ناپلئون دستور داده بود که می‌بایست هفته‌ای یک بار مراسمی موسوم به «تظاهرات خودجوش» برگزار شود، با این هدف که مبارزه‌ها و پیروزی‌های «مزرعه‌ی حیوانات» مورد تجلیل قرار گیرد. در زمان مقرر، حیوانات دست از کار می‌کشیدند و با آرایش نظامی دور تا دور محدوده‌ی مزرعه قدم رو می‌رفتند؛ اول از همه خوک‌ها، بعد اسب‌ها، بعد گاو‌ها، بعد گوسفند‌ها، و بعد هم مرغ‌ها و خروس‌ها. سگ‌ها در دو طرف تظاهرکنندگان راه می‌رفتند و جوجه خروس سیاه ناپلئون هم جلوتر از همه‌ی آن‌ها قدم رو می‌رفت. باکسر و کلور همیشه پارچه‌ی بزرگ سبزی را، منقش به سُم، میان خود حمل می‌کردند که پایینش نوشته شده بود: «زنده باد رفیق ناپلئون!» بعد نوبت دکلمه‌ی اشعاری می‌رسید که به افتخار ناپلئون سروده شده بود، و بعد هم سخنرانی اسکویئر که آخرین آمارهای افزایش تولید مواد غذایی را ارائه می‌کرد، و در نهایت هم گلوله‌ای از تفنگ شلیک می‌شد. گوسفند‌ها طرفدار پروپاقرص این «تظاهرات خودجوش» بودند و اگر کسی غرولندکنان می‌گفت که وقتشان تلف می‌شود و مدت زیادی در هوای سرد معطل می‌مانند (چنان‌که معدودی از حیوانات، گهگاه که خوکی یا سگی آن دوروبر نبود، این را بر زبان می‌آوردند)، گوسفند‌ها بلافاصله با صدای گوش‌خراشی بی‌عین‌کنان شعار «چهارپا خوب، دوپا بد!» سر می‌دادند و او را ساکت می‌کردند. ولی روی هم رفته حیوانات از این مراسم خوششان می‌آمد. وقتی به یادشان می‌آوردند که هرچه باشد حالا آن‌ها به‌راستی ارباب خودشان هستند و هر کاری که می‌کنند در جهت منافع خودشان است، احساس آرامش می‌کردند. بنابراین، به کمک این سرودها، راهپیمایی‌ها،

اعداد و ارقام اسکوئیلر، شلیک پرتنین تفنگ، قوقولی قوقوی جوجه خروس و به اهتزاز درآمدن بیرق مزرعه، آن‌ها می‌توانستند، دست‌کم تا مدت کوتاهی، فراموش کنند که شکمشان خالی است.

ماه آوریل در «مزرعه‌ی حیوانات» حکومت جمهوری اعلام شد و حالا می‌بایست رئیس‌جمهور انتخاب می‌کردند. فقط یک کاندیدا وجود داشت — ناپلئون — که به اتفاق آرا به آن مقام انتخاب شد. همان روز هم اعلام شد اسناد تازه‌ای به دست آمده است که جزئیات بیش‌تری را در مورد همدستی اسنوبال با جونز بر ملا می‌کند. حالا دیگر معلوم شده بود که اسنوبال، آن‌طور که حیوانات قبلاً تصور می‌کردند، صرفاً با توسل به نیرنگ تلاش نکرده بود که «نبرد گاودانی» را به شکست بکشاند، بلکه آشکارا در جبهه‌ی جونز جنگیده بود. در واقع، او بود که عملاً فرماندهی قوای آدم‌ها را بر عهده داشت و با سردادن شعار «زنده باد نوع بشر!» به میدان نبرد شتافته بود. زخم‌های پشت اسنوبال هم — صحنه‌ای که همچنان در خاطر تک و توکی از حیوانات باقی مانده بود — نتیجه‌ی گازگرفتن ناپلئون بود.

میانه‌ی تابستان بود که ناگهان سروکله‌ی موزز، کلاغ سیاه، بعد از غیبتی چند ساله، دوباره در مزرعه پیدا شد. هیچ عوض نشده بود، همچنان کار نمی‌کرد و مثل همیشه در باره‌ی «کوهستان نقل و نبات» حرف می‌زد. روی کنده‌ی درختی می‌نشست و بال‌های سیاهش را به هم می‌زد و یک ساعتی برای هرکس که گوش شنوایی داشت حرف می‌زد. با منقار بزرگش به آسمان اشاره می‌کرد و موقرانه می‌گفت: «آن بالا، رفقا، آن بالا، درست پشت آن ابر سیاهی که می‌بینید، "کوهستان نقل و نبات" قرار دارد، همان سرزمین پرسعادتی که ما حیوانات بینوا بعد از تحمل همه‌ی مشقات زندگی تا ابد در آن جا آرام خواهیم گرفت!» او حتی ادعا می‌کرد که در جریان یکی از پروازهایش در ارتفاعات بالاتر آسمان، از آن‌جا دیدار کرده و کشتزارهای همیشه‌سبز شبدر و کیک تخم کتان و حبه‌های قندی را که روی پرچین‌ها سبز می‌شد به چشم خود دیده است. بسیاری از حیوانات حرف‌های او را باور می‌کردند. استدلالشان هم این بود که زندگی کنونی‌شان در مشقت و گرسنگی می‌گذرد، بنابراین مگر حقیقت و عدالت حکم نمی‌کند که در جای دیگری

دنیای بهتری وجود داشته باشد؟ اما به سختی می شد فهمید که خوک ها چه نظری نسبت به موز دارند. همه ی آن ها بالحن تحقیرآمیزی می گفتند که داستان های او درباره ی «کوهستان نقل و نبات» دروغ است و با این حال اجازه داده بودند که در مزرعه بماند و کار نکند و روزانه یک فنجان آبجو هم برایش در نظر گرفته بودند.

باکسر بعد از التیام شمش بیش تر از همیشه کار می کرد. راستش، آن سال همه ی حیوانات مثل بردگان کار کردند. گذشته از کارهای معمول مزرعه و بازسازی آسیای بادی، باید برای بچه خوک ها هم مدرسه می ساختند، که کارش از ماه مارس شروع شده بود. گاهی تحمل ساعت های متوالی بدون غذای کافی خیلی سخت بود، ولی باکسر خم به ابرو نمی آورد؛ هرگز نشد که حرفی بزند یا کاری کند که نشانه ی تحلیل رفتن قوایش باشد. فقط ظاهرش بود که قدری عوض شده بود؛

پوستش دیگر مثل گذشته برق نمی‌زد و کفل‌هایش انگار آب شده بود. حیوانات می‌گفتند: «علف بهاره که سبز شود، باکسر هم سرحال می‌آید.» ولی بهار شد و باکسر جان نگرفت. گاهی در سراسیمه‌ی منت‌هی به بالای دیواره‌ی معدن سنگ، که باکسر عضلاتش را زیر سنگینی تخته‌سنگ عظیمی ستون می‌کرد، به نظر می‌آمد تنها چیزی که او را سرپا نگه می‌دارد اراده‌اش برای ادامه‌ی کار است و بس. در چنین اوقاتی، حیوانات می‌دیدند که لب‌هایش شکل این کلمات را به خود می‌گیرد: «بیش‌تر کار می‌کنم»؛ زیرا دیگر صدایش در نمی‌آمد. کلوور و بنجامین دوباره به او هشدار دادند که مراقب سلامت‌ش باشد، ولی باکسر گوشش بدهکار نبود. دوازدهمین سالگرد تولدش داشت نزدیک می‌شد. ولی باکسر اهمیتی نمی‌داد چه پیش خواهد آمد، فکر و ذکرش فقط این بود که پیش از بازنشستگی‌اش ذخیره‌ی سنگ مناسبی جمع‌آوری شود.

اواخر عصر یکی از روزهای تابستان بود که ناگهان در مزرعه شایعه‌ای دهان به دهان گشت: برای باکسر اتفاقی افتاده بود. باکسر تگ و تنها رفته بود یک گاری سنگ را به آسیای بادی ببرد. شایعه به طور حتم صحت داشت. چند دقیقه بعد، دو کبوتر شتابان از راه رسیدند و خبر آوردند: «باکسر زمین خورده! به پهلوی افتاده و نمی‌تواند بلند شود!»

تقریباً نیمی از حیوانات مزرعه به طرف محل ساختمان آسیای بادی بر تپه‌ی کوچک هجوم بردند. باکسر آن‌جا میان تیرک‌های مال‌بند گاری افتاده بود، گردنش کشیده شده بود و روی زمین قرار داشت، و حتی نمی‌توانست سرش را بلند کند. چشمانش کم‌فروغ بود و پهلوهایش خیس عرق. باریکه‌ای از خون از گوشه‌ی دهانش جاری بود. کلوور خودش را به زانو کنار او به زمین انداخت و فریاد زد: «باکسر! چی شده؟»

باکسر با صدای ضعیفی گفت: «ریه‌ام ناراحت است. ولی مهم نیست. گمانم شماها بدون من هم می‌توانید آسیای بادی را تمام کنید. ذخیره‌ی سنگی که جمع کرده‌ایم خیلی زیاد است. به هر حال من هم یک ماه دیگر بیش‌تر نمی‌توانستم کار کنم. راستش، خیلی چشم‌انتظار بازنشستگی خودم بودم. بنجامین هم

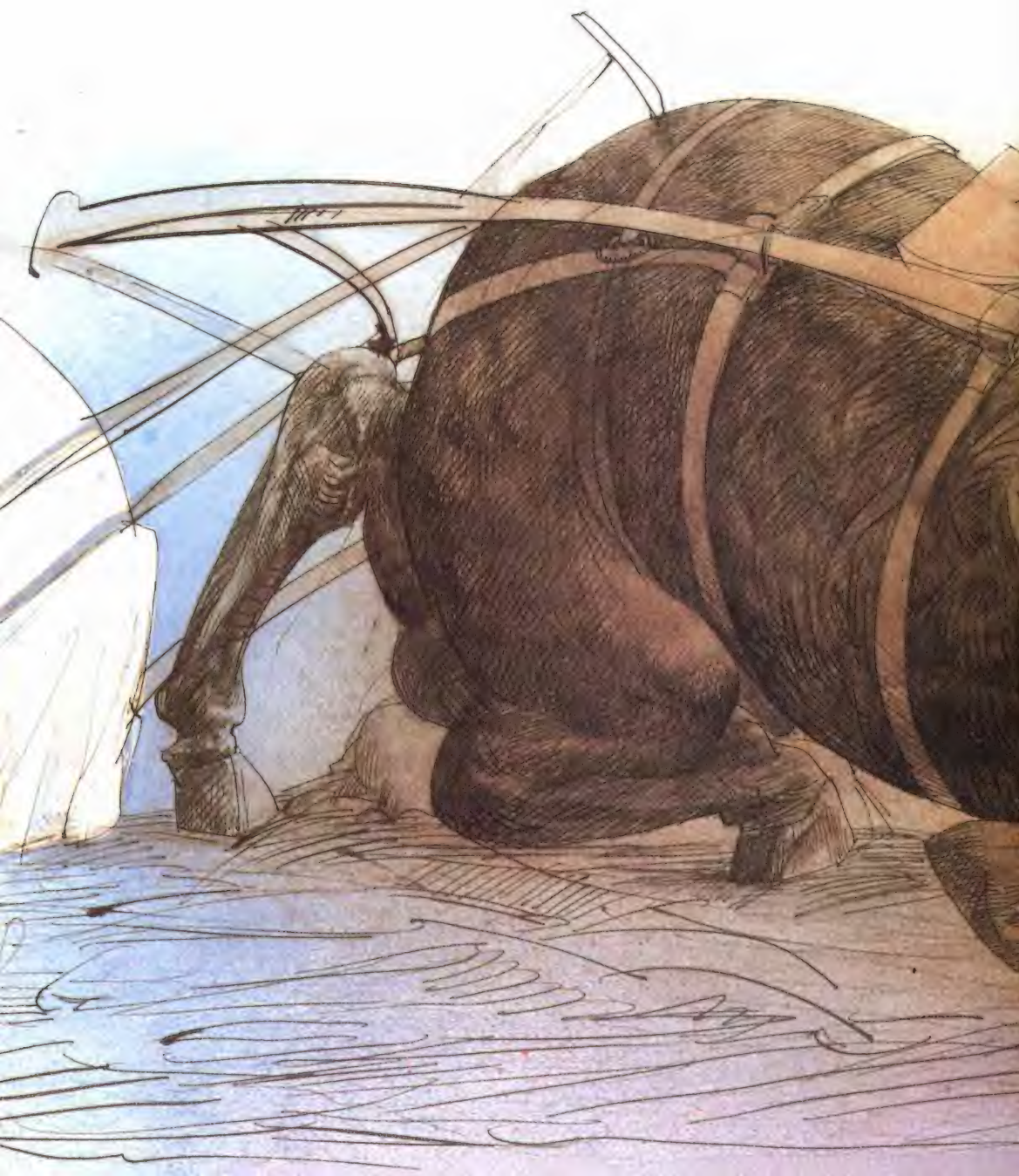
دارد پیر می شود و شاید اجازه بدهند با من بازنشسته شود و همدم من باشد. «
 کلوور گفت: «هرچه زودتر باید کمک بیاریم. یکی سریع برود پیش اسکوئیلر
 و بگوید چه اتفاقی افتاده.»

همه ی حیوانات بلافاصله شتابان به خانه ی اربابی برگشتند تا به اسکوئیلر خبر
 دهند. فقط کلوور ماند و البته بنجامین، که کنار باکسر نشست و بی آن که حرفی
 بزند با دم درازش مگس ها را از دوروبر او تاراند. ربع ساعتی گذشت و اسکوئیلر با
 يك دنیا نگرانی و همدردی از راه رسید. اسکوئیلر گفت که رفیق ناپلئون از حادثه ی
 ناگواری که برای یکی از وفادارترین کارگران مزرعه پیش آمده عمیقاً متأثر است
 و از همین حالا دارد ترتیباتی فراهم می کند که باکسر در بیمارستان ویلینگدن
 بستری شود. حیوانات با شنیدن این خبر قدری به تشویش افتادند. به غیر از مالی
 و اسنوبال، هیچ حیوان دیگری مزرعه را ترك نکرده بود، و آن ها دلشان نمی خواست
 رفیق بیمارشان را در چنگ انسان ها تصور کنند. با وجود این، اسکوئیلر به آسانی
 متقاعدشان کرد که دامپزشك ویلینگدن خیلی بهتر از آنچه در مزرعه می توان انجام
 داد، قادر است بیماری باکسر را معالجه کند. حدود نیم ساعت بعد که باکسر تا
 اندازه ای به هوش آمد، به دشواری سر پا نگهش داشتند و هرطور بود تلو تلو خوران به
 اتاقکش در اصطبل بردند، که در آن جا کلوور و بنجامین بستر راحتی از کاه برایش
 آماده کرده بودند.

باکسر دو روز تمام را در اتاقکش گذراند. خوک ها بطری بزرگی از دارویی
 صورتی رنگ را که در قفسه ی داروهای حمام پیدا کرده بودند برای او فرستادند و
 کلوور روزی دو بار، بعد از غذا، از آن دارو به او می داد. غروب که می شد، کلوور
 در اتاق باکسر می نشست و با او حرف می زد، بنجامین هم مگس ها را از دوروبر
 او می تاراند. باکسر می گفت که از آنچه اتفاق افتاده متأسف نیست. اگر حالش
 خوب شود، شاید بتواند سه سال دیگر هم زندگی کند، و او چشم انتظار روزهای
 آرامی است که در گوشه ی چراگاه بزرگ سپری خواهد کرد. اولین بار بود که فرصت
 کتاب خواندن و بالا بردن معلوماتش را پیدا می کرد. باکسر گفت که می خواهد بقیه ی
 عمرش را به یادگیری بیست و چند حرف باقی مانده ی الفبا بگذراند.

با وجود این، بنجامین و کلوور فقط بعد از ساعت های کاری می توانستند پیش باکسر بیایند، و در میانه ی روز بود که واگنی برای بردن او به مزرعه آمد. حیوانات همگی مشغول وجین کردن محصول شلغم زیر نظر یکی از خوک ها بودند که در کمال حیرت دیدند بنجامین دارد به تاخت از طرف ساختمان های مزرعه می آید و عرعرکنان فریاد می زند. اولین بار بود که بنجامین را هیجان زده می دیدند؛ در واقع، اولین بار بود که کسی او را در حال تاخت می دید. بنجامین فریاد می کشید: «زود باشید! زود باشید! دارند باکسر را می برند!» حیوانات بی آن که منتظر دستور خوک شوند دست از کار کشیدند و با عجله به محوطه ی ساختمان های مزرعه برگشتند. بله، درست بود، واگن سرپوشیده ی بزرگی در حیاط بود که دو اسب آن را می کشیدند و یک طرفش حروفی نقش بسته بود و مردی با قیافه ی آب زیرکاه و کلاه لگنی کوتاه بر صندلی راننده نشسته بود. اتاقلک باکسر هم خالی بود. حیوانات دور واگن جمع شدند و یک صدا گفتند: «خدا حافظ، باکسر! خدا حافظ!»

بنجامین دور آن ها جفتک می پراند و شُم های کوچکش را بر زمین می کوفت و فریاد می زد: «احمق ها! احمق ها! احمق ها! مگر نمی بینید روی واگن چه نوشته شده؟»

حیوانات با شنیدن این سخن به تردید افتادند و سکوتی برقرار شد. موریل شروع به هجی کردن کلمات کرد. ولی بنجامین او را کنار زد و در میان آن سکوت مرگبار چنین خواند:

«آلفرد سیمندز، سلاح اسب و سریشُم پز، ویلینگدن. فروشنده ی چرم و کود استخوان. پانسیون سگ. "مگر نمی فهمید این ها یعنی چه؟ دارند باکسر را می برند سلاح خانه!"

فریاد وحشت از حلقوم همه ی حیوانات برخاست. در همین لحظه بود که راننده ی واگن اسب هایش را به راه انداخت و واگن با یورتمه ی سریع اسب ها از

حیاط بیرون رفت. حیوانات همگی به دنبالش رفتند و با صدای بلند داد و فریاد کردند. کلوور به زور راهش را باز کرد و خودش را به جلو رساند. واگن رفته رفته سرعت می گرفت. کلوور سعی کرد اندام تنومندش را به تاخت وادارد، ولی فقط توانست شتابان بدود. کلوور فریاد زد: «باکسر! باکسر! باکسر! باکسر!» و درست در همین لحظه، چهره‌ی باکسر، گویی صدای هیاهوی بیرون را شنیده باشد، با خط سفید زیر دماغش، از پشت پنجره‌ی کوچک عقب واگن ظاهر شد. کلوور با صدایی هول‌انگیز فریاد کشید: «باکسر! باکسر! بیا بیرون! زود بیا بیرون! دارند می‌برند بکشند!»

همه‌ی حیوانات فریاد «بیا بیرون، باکسر، بیا بیرون!» سردادند. ولی واگن دیگر سرعت گرفته بود و داشت از آن‌ها فاصله می‌گرفت. معلوم نبود باکسر اصلاً متوجه منظور کلوور شده است یا نه. ولی لحظه‌ای بعد چهره‌اش از پشت پنجره ناپدید شد و صدای مهیب کوفتن سُم‌هایش از درون واگن به گوش رسید. باکسر داشت تلاش می‌کرد در واگن را با لگد باز کند. روزگاری باکسر با چند ضربه‌ی سُم خود می‌توانست این واگن را خرد و خاکشیر کند. اما افسوس! دیگر رمقی برایش باقی نمانده بود؛ ظرف چند لحظه صدای کوفتن سُم‌هایش ضعیف شد و سرانجام خاموشی گرفت. حیوانات مذبحخانه سعی کردند با خواهش و تمنا از آن دو اسبی که واگن را می‌کشیدند بخواهند توقف کنند. فریاد زدند: «رفقا، رفقا! برادر خودتان را به مسلخ نبرید!» ولی آن جانوران ابله، که از فرط نادانی نمی‌دانستند چه اتفاقی دارد می‌افتد، فقط گوش‌های خود را عقب بردند و سرعتشان را بیش‌تر کردند. چهره‌ی باکسر دیگر پشت پنجره ظاهر نشد. یکی به این فکر افتاد که بهتر است از واگن جلو بزنند و دروازه‌ی پنج‌ردیفه را ببندند، ولی دیگر دیر شده بود؛ لحظه‌ای بعد واگن از دروازه گذشته بود و به سرعت در جاده از نظر ناپدید می‌شد. دیگر هیچ‌کس باکسر را ندید.

سه روز بعد، اعلام شد که با وجود همه‌ی مراقبت‌های لازم، باکسر در بیمارستان ویلینگدن درگذشته است. اسکوئیلر آمد که این خبر را به گوش همه برساند و گفت که در آخرین ساعات زندگی باکسر بر بالین او حاضر بوده است.

اسکوئیلر دستش را بالا برد و قطره اشکی را از چشمش پاك كرد و گفت: «تكان دهنده ترین صحنه ای بود كه به عمرم دیده ام! لحظه ی آخر، بالای سرش بودم. دم مرگ آن قدر ضعیف شده بود كه نمی توانست حرف بزند، و آهسته در گوش من گفت فقط از این افسوس می خورد كه قبل از تمام شدن آسیای بادی می میرد. در گوشم گفت: "به پیش، رفقا! به نام قیام، به پیش! زنده باد مزرعه ی حیوانات! زنده باد رفیق ناپلئون! همیشه حق با ناپلئون است." رفقا، این آخرین كلمات او بود.» رفتار اسكوئیلر ناگهان عوض شد. چند لحظه ای سكوت كرد و با چشم های ریزش نگاه هایی حاکی از بدگمانی به این طرف و آن طرف انداخت و بعد به سخنانش ادامه داد.

به گفته ی اسكوئیلر، به او خبر رسیده بود كه موقع بردن باكسر شایعه ی مسخره و ردیانه ای در مزرعه پیچیده است. بعضی از حیوانات متوجه شده بودند كه روی واگن حامل باكسر نوشته شده است «سلاخ اسب»، و عجولانه نتیجه گرفته بودند كه باكسر را به سلاخ خانه می برند. اسكوئیلر گفت این باور نكردنی است كه حیوانی تا این حد ابله باشد. دُمش را تكان تكان داد و از این طرف به آن طرف پرید و با عصبانیت فریاد زد كه مگر آن ها پیشوای محبوب خود، رفیق ناپلئون، را نمی شناسند؟ قضیه حقیقتاً خیلی ساده بود. واگن قبلاً به يك سلاخ اسب تعلق داشت و دامپزشك آن را خریده بود و هنوز فرصت نكرده بود نوشته های قبلی را با رنگ پاك كند. سوء تفاهم به همین ترتیب شكل گرفته بود.

حیوانات با شنیدن این خبر تا اندازه ی زیادی خیالشان راحت شد. وقتی هم كه اسكوئیلر لحظه ی احتضار باكسر را مفصل تر توصیف كرد، و این كه چقدر به شایستگی از او مراقبت شده بود، و ناپلئون چه داروهای گران قیمتی برایش خریده بود بی آن كه به هزینه ی هنگفت آن اهمیتی بدهد، آخرین شك و تردیدهای آن ها برطرف شد و فكر این كه باكسر دست كم در آرامش مرده است، اندوهی را كه از مرگ رفیقشان در دل احساس می كردند تا حدودی تسكین داد.

خود ناپلئون هم در همایش صبح يكشنبه ی هفته ی بعد حضور یافت و به افتخار باكسر سخنرانی کوتاهی ایراد كرد. او گفت كه متأسفانه امكان نداشت

بقایای جسد رفیق مرحومشان را برای خاکسپاری به مزرعه برگردانند، ولی دستور داده است تاج گل بزرگی از برگ بوه‌ای باغچه‌ی خانه‌ی اربابی درست کنند تا روی آرامگاه باکسر قرار گیرد. خوک‌ها تصمیم داشتند ظرف یکی دو روز آینده مجلس یادبودی به افتخار باکسر برگزار کنند. ناپلئون سخنرانی خود را با یادآوری دو شعار مورد علاقه‌ی باکسر به پایان برد: «بیش تر کار می‌کنم» و «همیشه حق با رفیق ناپلئون است»؛ شعارهایی که، به گفته‌ی ناپلئون، هر حیوانی می‌بایست سرلوحه‌ی زندگی خود قرار می‌داد.

روزی که قرار بود مجلس یادبود برگزار شود، یک واگن حمل خواربار از ویلینگدن آمد و صندوق چوبی بزرگی را به خانه‌ی اربابی تحویل داد. آن شب صدای آوازخواندن پرشور و نشاطی به گوش رسید، و به دنبالش هم انگار جرو بحثی وحشیانه که حدود ساعت یازده با صدای بلند شکستن شیشه پایان گرفت. روز بعد، تا قبل از ظهر، جنبنده‌ای در خانه‌ی اربابی به چشم نخورد و این شایعه در مزرعه پیچید که خوک‌ها توانسته‌اند از طریق نامعلومی مقداری پول به دست آورند و باز هم برای خودشان یک صندوق ویسکی خریده‌اند.

فصل دهم

سال‌ها گذشت. فصل‌ها آمدند و رفتند و زندگی کوتاه حیوانات مثل برق و باد سپری شد. زمانی فرارسید که دیگر هیچ‌کس روزهای قبل از قیام را به یاد نمی‌آورد، جز کلوور و بنجامین و موزز کلاغ و تعدادی هم از خوک‌ها.

موریل مرده بود، همین‌طور بلویل و جسی و پینچر. جونز هم مرده بود؛ در یکی از محل‌های نگهداری آدم‌های دائم‌الخمر در ناحیه‌ی دیگری درگذشته بود. اسنوبال از یاد رفته بود. باکسر هم از یاد رفته بود، البته جز در خاطر تک و توکی از حیوانات که او را می‌شناختند. کلوور حالا دیگر مادیان پیر تنومندی بود؛ مفاصلش خشک شده بود و چشم‌هایش زود قرمز و اشک‌آلود می‌شد. دو سال از سن بازنشستگی‌اش می‌گذشت، ولی تا آن وقت هیچ حیوانی عملاً بازنشسته نشده بود. دیگر مدت زیادی بود که شایعه‌ی اختصاص یافتن گوشه‌ای از چراگاه برای حیوانات ازکارافتاده به دست فراموشی سپرده شده بود. حالا دیگر ناپلئون خوک نر جاافتاده‌ای بود که وزنش از صد و پنجاه کیلو هم می‌گذشت. اسکویئر آن قدر چاق شده بود که به سختی می‌توانست از میان چشم‌هایش جایی را ببیند. فقط بنجامین پیر بود که تقریباً هیچ تغییری نکرده بود، جز این که موهای اطراف پوزه‌اش قدری سفیدتر شده بود، و از زمان مرگ باکسر هم عبوس‌تر و کم‌حرف‌تر از همیشه بود. اکنون مزرعه جمعیت خیلی بیش‌تری داشت، هرچند این افزایش آن‌چنان هم نبود که در سال‌های اولیه پیش‌بینی می‌شد. بسیاری از این حیوانات در مزرعه به دنیا آمده بودند و «قیام» در نظرشان صرفاً نوعی آداب و رسوم مبهم بود که سینه به سینه منتقل می‌شد. سایر حیوانات هم از جاهای دیگر خریداری شده

بودند و قبل از آمدنشان هرگز چیزی در این مورد نشنیده بودند. حالا دیگر مزرعه گذشته از کلورور صاحب سه اسب دیگر بود. این ها جانوران قوی و خوش بنیه ای بودند، کارگرانی زحمتکش و رفقای نازنین، منتها سخت ابله. هیچ يك از آن ها نتوانست بعد از حرف «B» حرف دیگری از الفبا را یاد بگیرد. هر آنچه درباره ی «قیام» و اصول «مکتب جانوری» به آن ها گفته می شد بی چون و چرا می پذیرفتند، بخصوص وقتی از زبان کلورور می شنیدند، زیرا برای او کمابیش مانند مادر خود احترام قائل بودند؛ البته احتمالاً از آن حرف ها هم چندان سر در نمی آوردند.

حالا دیگر مزرعه آبادتر از قبل بود و نظم و ترتیب بهتری داشت؛ حتی بزرگتر هم شده بود، چون دو قطعه زمین از آقای پیلکینگتن خریده بودند. آسیای بادی سرانجام با موفقیت ساخته شده بود، مزرعه يك دستگاه خرمن کوب و یونجه بردار برای خود داشت، و ساختمان های تازه ی مختلفی هم به آن اضافه شده بود. ویمپر برای خودش يك درشکه ی تك اسبه خریده بود. با وجود این، آسیای بادی سرانجام هم برای تولید نیروی برق به کار گرفته نشده بود؛ از آن برای آسیاکردن غله استفاده می کردند، که البته سود هنگفتی هم نصیب مزرعه می کرد. حیوانات حالا سخت مشغول ساختن آسیای بادی دیگری بودند؛ گفته می شد که با ساختن این یکی، دینام های برق هم نصب می شود. ولی از رفاه و آسایشی که روزگاری اسنوبال وعده ی تحقق رؤیای آن را به حیوانات داده بود، یعنی اصطبل هایی با چراغ برق و آب سرد و گرم، و هفته ای سه روز کار، هیچ حرفی در میان نبود. ناپلئون چنین افکاری را مغایر با روح «مکتب جانوری» می دانست. به گفته ی او، خوشبختی واقعی در سختکوشی و زندگی ساده نهفته بود.

به دلایلی به نظر می آمد مزرعه ثروتمندتر شده است، بی آن که خود حیوانات را ذره ای ثروتمند کرده باشد — البته به استثنای خوک ها و سگ ها. شاید دلیلش تا اندازه ای این بود که تعداد خوک ها و سگ ها خیلی زیاد بود. البته این طور هم نبود که خوک ها و سگ ها دست به سیاه و سفید زنند. به گفته ی اسکویئر، که هیچ وقت هم از یادآوری آن خسته نمی شد، کار پایان ناپذیر نظارت و سازماندهی مزرعه برعهده ی آن ها بود. قسمت عمده ی این کار به گونه ای بود که حیوانات

دیگر از فرط نادانی از آن سردر نمی آوردند. مثلاً اسکوئیلر به آن‌ها می گفت که خوک‌ها مجبورند هر روز روی چیزهای مرموزی موسوم به «پرونده» و «گزارش» و «یادداشت» و «صورت جلسه» ساعت‌های متوالی جان بکنند. این‌ها ورقه‌های بزرگی از کاغذ بودند که باید با دقت با کلمات سیاه می شدند و همین که به این ترتیب سیاه می شدند، آن‌ها را در اجاق می سوزانند. این کار، به گفته‌ی اسکوئیلر، برای رفاه و آسایش مزرعه اهمیت حیاتی داشت. اما همچنان غذای خوک‌ها و سگ‌ها حاصل دسترنج خودشان نبود؛ تعدادشان خیلی زیاد بود و اشتهاشان هم که همیشه خوب بود.

اما در مورد بقیه، تا آن جا که خودشان خبر داشتند، زندگی به روال همیشه بود. معمولاً گرسنه بودند و روی گاه می خوابیدند و از برکه آب می خوردند و سر زمین‌ها جان می کردند. زمستان‌ها از سرما به ستوه می آمدند و تابستان‌ها از مگس. گهگاه حیوانات سالخورده‌تر در خاطرات مبهم خود کندوکاو می کردند و می کوشیدند بفهمند که در روزهای اولیه‌ی «قیام»، که جونز راتازه بیرون کرده بودند، حال و روزشان بهتر از حالا بود یا بدتر. اما یادشان نمی آمد. هیچ چیز نبود که بتوانند زندگی کنونی خود را با آن مقایسه کنند؛ هیچ چیزی در دست نداشتند، جز آمار و ارقام اسکوئیلر، که بدون استثنا نشان می داد همه چیز دارد روزه‌روز بهتر و بهتر می شود. برای حیوانات این کلافی بود سردرگم؛ به هر حال، اکنون دیگر فرصت چندان برای فکرکردن به چنین چیزهایی نداشتند. فقط بنجامین پیر بود که اذعان می کرد همه‌ی جزئیات زندگی طولانی‌اش را به خاطر می آورد و می داند که حال و روز آن‌ها هرگز خیلی بهتر یا خیلی بدتر از این نبوده است، یا نمی توانسته است باشد. — گرسنگی و مشقت و ناامیدی، به گفته‌ی بنجامین، قانون تغییرناپذیر زندگی بود. با وجود این، حیوانات هرگز امیدشان را از دست ندادند. از این گذشته، حتی برای لحظه‌ای هم سعادت و افتخار عضویت در «مزرعه‌ی حیوانات» را از یاد نبردند. آن‌ها همچنان تنها مزرعه در تمام منطقه — در تمام انگلستان! — بودند که در تصاحب حیوانات بود و به دست آن‌ها اداره می شد. هیچ یک از آنان، حتی خردسال ترینشان، حتی تازه واردانی که از مزارع بیست سی کیلومتر آن طرف‌تر به

آن جا آورده شده بودند، لحظه‌ای نبود که در برابر این واقعیت دچار شگفتی و اعجاب نشوند. وقتی که صدای شلیک تفنگ را می‌شنیدند و پرچم سبز خود را بر فراز میله‌ی پرچم در اهتزاز می‌دیدند، دلشان لبریز از غروری خلل‌ناپذیر می‌شد و همیشه صحبتشان به روزگار قهرمانی‌های گذشته می‌کشید، بیرون انداختن جونز، نوشتن «هفت فرمان»، و نبردهای بزرگی که انسان‌های متجاوز در آن‌ها شکست خورده بودند. حیوانات هیچ‌کدام از رؤیاهای گذشته را از سر بیرون نکرده بودند و به جمهوری حیواناتی که میجر پیش‌بینی کرده بود، زمانه‌ای که می‌بایست پای انسان از کشتزارهای سرسبز انگلستان بریده شود، همچنان باور داشتند. عاقبت يك روز این اتفاق می‌افتاد؛ شاید نه خیلی زود، شاید نه در زمان حیات حیواناتی که اکنون زنده بودند، اما در هر حال اتفاق می‌افتاد. حتی سرود «جانوران انگلیس» چه بسا مخفیانه در گوشه و کنار مزرعه زمزمه می‌شد؛ به هر صورت، واقعیت این بود که همه‌ی حیوانات مزرعه با آن آشنا بودند، گرچه هیچ‌کس جرئت نمی‌کرد آن را با صدای بلند بخواند. درست است که زندگی‌شان سخت بود و همه‌ی آرزوهایشان هم برآورده نشده بود، ولی آن‌ها می‌دانستند که به حیوانات دیگر شباهت ندارند. اگر گرسنه می‌شدند، به دلیل غذا دادن به انسان‌های ستمگر نبود؛ اگر خیلی کار می‌کردند، دست‌کم برای خودشان کار می‌کردند. هیچ جاننداری میان آن‌ها روی دو پا راه نمی‌رفت، هیچ جاننداری دیگر را «ارباب» خطاب نمی‌کرد، و همه‌ی حیوانات با هم برابر بودند.

يك روز، در اوایل تابستان، اسکوئیلر به گوسفندها دستور داد به دنبالش بروند و آن‌ها را به قطعه زمین متروکی در آن سوی مزرعه هدایت کرد که پوشیده از نهال درختان غان شده بود. گوسفندها تمام روز را آن‌جا زیر نظر اسکوئیلر به چریدن برگ نهال‌ها گذراندند. غروب که شد، اسکوئیلر خودش به خانه‌ی اربابی برگشت، ولی چون هوا گرم بود به گوسفندها گفت همان‌جا بمانند. نهایتاً گوسفندها يك هفته‌ی تمام آن‌جا ماندند و در این مدت حیوانات هیچ خبری از آن‌ها نداشتند. اسکوئیلر هر روز بیش‌تر اوقاتش را با آن‌ها می‌گذراند. به گفته‌ی خودش، داشت سرود تازه‌ای را به آن‌ها یاد می‌داد که مستلزم خلوت و آرامش بود.

درست بعد از مراجعت گوسفندها، در غروب دلنشینی که حیوانات کار خود
را به پایان رسانده بودند و داشتند به ساختمان‌های مزرعه برمی‌گشتند، شیهه‌ی
هراسان‌اسبی از حیاط به گوش رسید. حیوانات، بهت‌زده، در مسیر حرکت خود
برجا ایستادند. صدای کلورور بود. دوباره شیهه کشید و حیوانات
به سرعت راه افتادند و به طرف حیاط هجوم بردند. سپس آنچه
را کلورور دیده بود به چشم دیدند.

خوکی داشت روی دو پای عقب خود راه می‌رفت.

بله، اسکوئیلر بود. قدری ناشیانه، انگار هنوز به نگه داشتن جثه‌ی تنومندش در آن وضعیت به‌خوبی عادت نکرده باشد، ولی در تعادل کامل، داشت داخل حیاط قدم می‌زد. چند لحظه بعد، صف درازی از خوک‌ها از درِ خانه‌ی اربابی بیرون آمد، که همگی روی پاهای عقبشان راه می‌رفتند. بعضی‌ها از بقیه بهتر راه می‌رفتند، البته یکی دو تن هم اندکی نامتعادل بودند و به نظر می‌آمد که ترجیح می‌دهند به کمک عصا راه بروند، ولی همه‌شان با موفقیت دور تا دور حیاط را پیمودند. دست‌آخر صدای عوعو هولناک سگ‌ها و قوقولی قوقوی گوش‌خراش جوجه‌خروس سیاه بلند شد و سرانجام خود ناپلئون بیرون آمد، با قامت راست و استوار شاهوار، که نگاه‌های متکبرانه‌ای به این سو و آن سو می‌انداخت و سگ‌هایش هم جست‌وخیزکنان دور و برش را گرفته بودند.

ناپلئون تازیانه ای هم به دست گرفته بود.

سکوت مرگباری حکمفرما شد. حیوانات، مات و مبهوت و وحشت زده، به هم چسبیده بودند و صف دراز خوک‌ها را تماشا می‌کردند که به آهستگی دور حیاط رژه می‌رفت. به نظرشان می‌آمد که دنیا وارونه شده است. سپس لحظه‌ای فرارسید که هراس اولیه از میان رفت و، به رغم همه چیز — به رغم وحشت آن‌ها از سگ‌ها و خویی که طی سالیان دراز شکل گرفته بود، که هر اتفاقی بیفتد هرگز شکایت نکنند، هرگز اعتراض نکنند — حالا چه بسا می‌خواستند چند کلمه‌ای هم در مخالفت با خوک‌ها بر زبان بیاورند. ولی درست در همین لحظه، گویی با علامت کسی، همه‌ی گوسفندها به یک‌باره کنان شعار رعد آسایی سر دادند:

«چهار پا خوب، دو پا بهتر! چهار پا خوب، دو پا بهتر! چهار پا خوب، دو پا بهتر!»

همچو حیوانات

با هم برابرند

ولی بعضی

حیوانات

از بقیه برابرند

این شعار پنج دقیقه‌ی تمام بی‌وقفه ادامه یافت. وقتی هم که گوسفندها بالاخره ساکت شدند، فرصت بر زبان آوردن هر سخن اعتراض‌آمیزی از دست رفته بود، زیرا خوک‌ها قدم رو به خانه‌ی اربابی برگشته بودند.

بنجامین احساس کرد که کسی با دماغش به شانه‌ی او فشار می‌آورد. سرش را برگرداند. کلوور بود. چشم‌های پیر کلوور کم‌سوتر از همیشه به نظر می‌آمد. کلوور، بی‌آن‌که چیزی بگوید، با ملایمت یال بنجامین را گرفت و او را به انتهای انبار بزرگ برد، که «هفت فرمان» را بر دیوارش نوشته بودند. یکی دو دقیقه‌ای هر دو ایستادند و به دیوار قیراندود و حروف سفیدرنگ آن چشم دوختند.

عاقبت کلوور گفت: «چشم‌های من خوب نمی‌بیند. حتی جوان هم که بودم، نمی‌توانستم این نوشته‌ها را بخوانم. ولی به نظرم می‌آید که این دیوار يك جور دیگری شده. بنجامین، بگو ببینم، "هفت فرمان" همان‌طور است که قبلاً بود؟»

يك بار هم که شده، بنجامین رضایت داد قانون خود را زیر پا بگذارد و نوشته‌ی روی دیوار را برای کلوور خواند. حالا دیگر فقط يك فرمان آن جا باقی مانده بود و بس:

همه‌ی حیوانات با هم برابرند

ولی بعضی حیوانات از بقیه برابرترند.

از آن به بعد، دیگر عجیب به نظر نرسید که از فردای آن روز خوک‌ها، که بر امور مزرعه نظارت داشتند، همگی تازیانه دستشان گرفته بودند. دیگر عجیب به نظر نرسید که حیوانات باخبر شدند خوک‌ها برای خودشان یک دستگاه رادیو خریده‌اند و دارند ترتیب نصب یک خط تلفن را می‌دهند و [نشریات] جان بول و تیت بیتز و دیلی میسرور را مشترک شده‌اند. دیگر عجیب به نظر نرسید که ناپلئون را با پیپی در دهان قدم‌زنان در باغچه‌ی خانه‌ی اربابی دیده‌اند. و حتی عجیب به نظر نرسید وقتی که خوک‌ها لباس‌های آقای جونز را از داخل کمد‌ها بیرون آوردند و تنش‌شان کردند، و خود ناپلئون هم کت سیاهی به تن کرد، با شلوار سه‌ربعی مخصوص شکار روباه، و گترهای چرمی، درحالی‌که ماده‌خوک سوگلی‌اش پیراهن ابریشم موج‌داری را تنش کرده بود که خانم جونز معمولاً روزهای یکشنبه می‌پوشید.

يك هفته ی بعد، بعد از ظهر بود که تعدادی درشکه ی تك اسبه به مزرعه آمدند. هیئتی از نمایندگان مزارع مجاور برای بازدید دعوت شده بودند. همه جای مزرعه را نشانشان دادند و اعضای هیئت مراتب تحسین صمیمانه ی خود را از هر آنچه می دیدند، بخصوص آسیای بادی، ابراز کردند. حیوانات داشتند شلغم زار را و جین می کردند. در کمال سختکوشی کار می کردند و حتی سرشان را هم از روی زمین بالا نمی آوردند و نمی دانستند باید از خوک ها بیش تر بترسند یا از مهمانان آدمیزاد. غروب آن روز، صدای قهقهه و نوای آواز از خانه ی اربابی به گوش می رسید. و ناگهان، با شنیدن آن همه، کنجکاو ی حیوانات برانگیخته شد. حالا که برای اولین بار حیوانات و انسان ها در شرایطی برابر به دیدار یکدیگر رفته بودند، چه اتفاقی داشت می افتاد؟ حیوانات همگی با هم و تا جایی که می توانستند بی سرو صدا به باغچه ی خانه ی اربابی خزیدند.

مقابل دروازه ی خانه، قدری ترسیدند جلوتر بروند و ایستادند، ولی کلوور پیش افتاد و آن ها را به دنبال خود برد. پاورچین پاورچین به طرف خانه رفتند و حیواناتی که قامتشان به قدر کافی بلند بود از پنجره ی اتاق غذاخوری سرک کشیدند. آن جا، دور میز درازی، شش مزرعه دار و شش خوک عالی مقام نشسته بودند و خود ناپلئون هم صندلی ریاست را در صدر مجلس اشغال کرده بود. خوک ها ظاهراً با آرامش کامل بر صندلی خود نشسته بودند. همه ی حضار بالذت تمام سرگرم بازی ورق بودند، ولی چند لحظه ای، از قرار معلوم برای نوشیدن به سلامتی یکدیگر، دست از بازی کشیده بودند. تُنگ بزرگی دست به دست می شد و لیوان های دسته دار را پشت سر هم از آبجو پر می کردند. هیچ کس متوجه قیافه های بهت زده ی حیوانات نشد که از پشت پنجره ها به آن منظره خیره مانده بودند.

آقای پیلکینگتن، مالک مزرعه ی فاکس وود، ایستاده بود و لیوان خود را در دست داشت. گفت که تا چند لحظه ی دیگر از حضار مجلس خواهد خواست که به سلامتی یکدیگر بنوشند، اما قبل از این کار وظیفه ی خود می داند که چند کلمه ای سخن بگوید.

ایشان گفت که مایه ی رضایت خاطر عمیق او — و یقیناً همه ی حاضران

در مجلس — است که می بیند دوره ای طولانی از بی اعتمادی و سوء تفاهم اکنون پشت سر گذاشته شده است. زمانی بود — البته نه او و نه هیچ يك از حضار مجلس با چنان عقایدی موافق نبودند — که انسان های همسایه ی « مزرعه ی حیوانات » به مالکان محترم این مزرعه به چشمی دیگر — البته او نمی خواست بگوید به چشم دشمن، اما شاید تا اندازه ای با بدگمانی — نگاه می کردند. وقایع ناگواری رخ داده بود و عقاید نادرستی شکل گرفته بود. انسان ها احساس می کردند که وجود مزرعه ای به مالکیت و مدیریت خوك ها يك جورهایی غیرطبیعی است و امکان دارد تأثیر مخربی بر مزارع مجاور بگذارد. بسیاری از مزرعه داران تصور کرده بودند، البته بدون تحقیقات کافی، که در چنین مزرعه ای روحیه ی بی انضباطی و افسارگسیختگی حاکم خواهد شد. آن ها نگران پیامدهای این ماجرا بر حیوانات خودشان، یا حتی بر انسان های زیردست خود، بودند. ولی همه ی آن شك و تردیدها اکنون از میان رفته بود. امروز او و دوستانش از « مزرعه ی حیوانات » بازدید کرده بودند و وجب به وجب آن را با چشمان خود از نظر گذرانده بودند، و چه یافته بودند؟ نه تنها پیشرفته ترین روش های مزرعه داری را، بلکه نظم و انضباطی که باید سرمشق همه ی مزرعه داران کشور قرار گیرد. ایشان اعتقاد داشت که انصافاً باید گفت حیواناتِ فرودست « مزرعه ی حیوانات » بیش تر از همه ی حیوانات آن منطقه کار می کنند و کم تر از همه ی آن ها غذا می خورند. در واقع، امروز او و همراهان بازدیدکننده اش نکته های بسیاری را مشاهده کرده بودند که می خواستند بلافاصله در مزارع خودشان به کار ببندند.

ایشان گفت که می خواهد بیانات خود را بار دیگر با تأکید بر احساسات دوستانه ای به پایان برساند که میان « مزرعه ی حیوانات » و همسایگانش برقرار شده بود و می بایست برقرار بماند. هیچ گونه تضاد منافی میان خوك ها و انسان ها وجود نداشت و لازم هم نبود به وجود بیاید. مشکلات و گرفتاری های آن ها یکسان بود. مگر مسئله ی نیروی کار در همه جای کشور مشترك نبود؟ در این جا پیدا بود که آقای پیلکینگتن می خواهد حاضران را با شوخی به دقت سنجیده ای غافلگیر کند، ولی چند لحظه ای چنان خنده اش گرفت که نتوانست آن را بر زبان بیاورد. بعد از

خنده‌های فروخورده‌ی بسیار، که غیغ‌های او را به رنگ قرمز درآورد، سرانجام توانست آن جمله را ادا کند و گفت: «اگر شما حیواناتِ زیردست خود را دارید که باید با آن‌ها شاخ به شاخ شوید، ما هم طبقاتِ زیردست خود را داریم!» این شوخی همه‌ی حاضران را قه‌قهه به خنده انداخت؛ و آقای پیلکینگتن يك بار دیگر به خاطر جیره‌های غذایی ناچیز و ساعت‌های کار طولانی و به طور کلی لوس بارنی‌آوردن حیوانات، که او در «مزرعه‌ی حیوانات» مشاهده کرده بود، به خوك‌ها تبريك گفت. و در پایان هم گفت که حالا از همه‌ی حاضران می‌خواهد به پا خیزند و مطمئن شوند گیل‌اس هاشان پر است. آقای پیلکینگتن این‌طور به سخنانش خاتمه داد: «آقایان، آقایان، بیایید گیل‌اس خود را بلند کنیم: به سلامتی "مزرعه‌ی حیوانات"!»

حاضران لهله‌ی پرشوری سردادند و پاهای خود را به زمین کوبیدند. ناپلئون چنان به وجد آمد که جایگاه خود را ترك کرد و به این طرف میز آمد تا لیوانش را به لیوان آقای پیلکینگتن بزند. بعد هم يك نفس آن را سرکشید. پس از فروکش کردن لهله‌ی نوش‌خواری، ناپلئون که هنوز سرپا ایستاده بود، اعلام کرد که او هم می‌خواهد چند کلمه‌ای سخن بگوید.

این سخنرانی، مثل همه‌ی سخنرانی‌های ناپلئون، کوتاه و بدون حاشیه روی بود. ناپلئون گفت که او هم خوشحال است دوران سوءتفاهم به پایان رسیده است. مدتی بس دراز شایعاتی بر سر زبان‌ها بود که اعتقادات او و همکارانش را خرابکارانه و حتی انقلابی می‌دانستند، و او به دلایلی گمان می‌کرد دشمن خبیثی در رواج این شایعات دست داشته است. به آن‌ها تهمت زده بودند که می‌کوشند حیوانات مزارع مجاور را به قیام دعوت کنند. تهمتی از این ناصواب‌تر ممکن نبود! تنها خواسته‌ی آن‌ها، از گذشته تا حال، این بود که در صلح و صفاروابط عادی تجاری با همسایگان خود داشته باشند. او افزود این مزرعه، که افتخار مدیریت آن را دارد، يك بنگاه تعاونی است. اسناد مالکیت مزرعه، که در اختیار خود او بود، رسماً در مالکیت مشترك خوك‌ها قرار داشت.

ناپلئون گفت که باور نمی‌کند هیچ يك از سوءظن‌های سابق پابرجا مانده باشد، اما اخیراً تغییرات مشخصی در اداره‌ی امور مزرعه به وقوع پیوسته است که

زمینه‌ی اعتماد را هرچه بیش تر فراهم می‌کند. تاکنون رسم احمقانه‌ای میان حیوانات مزرعه رواج داشت که یکدیگر را «رفیق» خطاب می‌کردند. این رسم باید برمی افتاد. رسم عجیب و غریب دیگری هم بود که هیچ‌کس از منشأ آن خبر نداشت؛ هر هفته صبح‌های یکشنبه، حیوانات از برابر جمجمه‌ی خوک نری که با میخ به تیرکی در باغ نصب شده بود رژه می‌رفتند. این رسم هم باید برمی افتاد و جمجمه را حالا دیگر به خاک سپرده بودند. مهمانان او چه بسا بیرق سبز مزرعه را مشاهده کرده بودند که بر فراز میله‌ی پرچم در اهتزاز بود. اگر چنین بود، لابد متوجه شده بودند که شم و شاخ سفیدرنگی که قبلاً بر آن نقش بسته بود، اکنون از روی آن برداشته شده است. از این پس، بیرق مزرعه فقط به رنگ سبز یکدست خواهد بود.

او گفت که به سخنرانی محبت‌آمیز و استادانه‌ی آقای پیلکینگتن تنها یک انتقاد را وارد می‌داند. آقای پیلکینگتن در سراسر سخنان خود همه‌جا از «مزرعه‌ی حیوانات» یاد کرده بود. ایشان البته نمی‌توانسته است بداند — زیرا او، ناپلئون، درست در همین لحظه است که این موضوع را اعلام می‌دارد — که نام «مزرعه‌ی حیوانات» تغییر کرده است. از این پس، نام مزرعه را «مزرعه‌ی اربابی» می‌گذاشتند، که به اعتقاد او نام صحیح و اولیه‌ی آن بود.

ناپلئون در خاتمه گفت: «آقایان، من هم می‌گویم بیایید گیلان‌ها را به سلامتی این مزرعه به هم بزنیم، منتها یک طور دیگر. گیلان‌های خود را لبالب پر کنید. آقایان، بیایید به سلامتی "مزرعه‌ی اربابی" بنوشیم!»

دوباره همان هلهله‌ی پرشور و حال به پا شد و لیوان‌ها را تا به آخر سرکشیدند. اما همچنان که حیوانات از بیرون خانه به آن منظره خیره مانده بودند، به نظرشان آمد که واقعه‌ی غریبی دارد اتفاق می‌افتد. در چهره‌ی خوک‌ها چه چیزی تغییر کرده بود؟ چشم‌های فرسوده و کم‌سوی کلور آن چهره‌ها را یکی یکی از نظر گذراند. بعضی از آن‌ها پنج تا غبغب داشتند، بعضی چهار تا، بعضی هم سه تا. ولی چه چیزی در وجود آن‌ها بود که داشت ذوب می‌شد و تغییر می‌کرد؟ در همین هنگام بود که فریاد و هلهله به پایان رسید و حاضران ورق‌هاشان را برداشتند و بازی متوقف مانده را از سر گرفتند. حیوانات هم بی‌سروصدا از آن‌جا دور شدند.

اما هنوز بیست متری از خانه فاصله نگرفته بودند که ناگهان ایستادند. از خانه‌ی اربابی صدای داد و فریاد می‌آمد. حیوانات با عجله برگشتند و دوباره از پنجره نگاه کردند. بله، جرو بحث بی‌امانی درگرفته بود. همه داشتند فریاد می‌زدند، روی میز می‌کوبیدند، با بدگمانی چپ‌چپ به یکدیگر نگاه می‌کردند و دیوانه‌وار به هم اعتراض می‌کردند. از قرار معلوم، درگیری به این دلیل شروع شده بود که ناپلئون و آقای پیلکینگتن همزمان با هم یک آس پیک رو کرده بودند.

دوازده صدا داشتند با عصبانیت فریاد می‌کشیدند و همه‌ی آن‌ها شبیه یکدیگر بودند. حالا دیگر کاملاً واضح بود که چهره‌ی خوک‌ها چه تغییری کرده است. حیوانات از پنجره به خوک‌ها و بعد به آدم‌ها، و از آدم‌ها به خوک‌ها، و دوباره از خوک‌ها به آدم‌ها نگاه می‌کردند؛ ولی دیگر نمی‌توانستند تشخیص دهند که خوک کدام است و آدم کدام.

نوامبر ۱۹۴۳ — فوریه‌ی ۱۹۴۴

Catalonia Swung By Red Revolt

THOUSANDS KILLED AND WOUNDED

Troops Called From Trenches

From Our Special Correspondent,
LOUIS WALTER

PERPIGNAN, on the Franco-Spanish
border, Tuesday Night.

GROTT
IS DI

shared a joke.
Mr. Churchill (in the
form of an air commodore
holds a gold-tipped cane.

Goebbels looks foolish

From GORDON YOU
STOCKHOLM, Monday
The Teheran commu-
came to Berlin tonight
bleak warning of disaster.

It took the wind out of
bel's sails, and gave a
air to the propaganda
the German newspaper
been splashing for the
days, that the Allies were
to make a peace call
German people.

Only this morning the
papers were still talking
Teheran "bluff."

First reports from Berlin
that Goebbels will now con-

Ralph Thompson

Lenin's General Staff of 1917

STALIN, THE EXECUTIONER, ALONE REMAINS

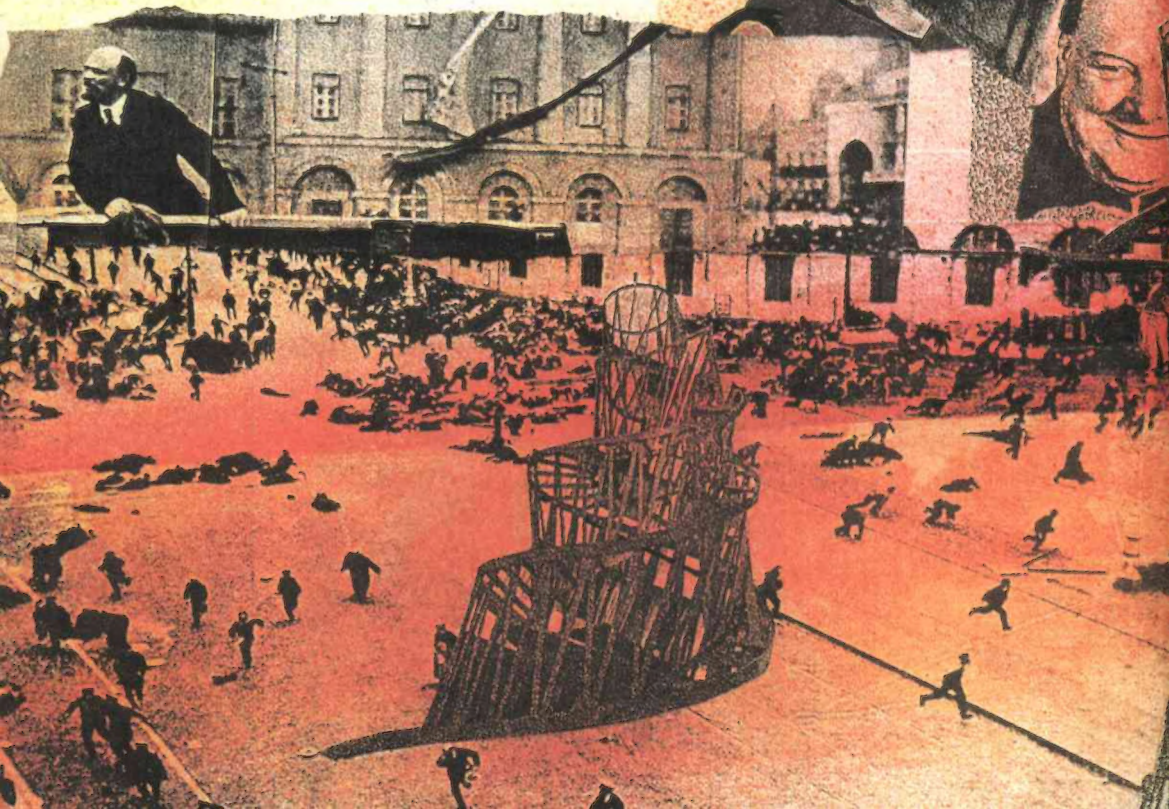

HOW TSARDOM FELL.

NEW SIDELIGHTS ON THE REVOLUTION.

TOMORROW IN RUSSIA

A competent observer, who witnessed the Revolution in Russia and has just returned to Western Europe, has furnished us with the following account of some episodes in the Revolution and of the present outlook in Russia.

БОРЬБА ЗА П

— Е

RUSSIAN
AWAK

THE PRIN
SELF-D

WAR AND

(FROM A C

The vote of confidence
Provisional Government
Soldiers' Delegation
majority of the
for the King
this would
was found
least a
official bulletin

КРЕ

СТАН

БО

جورج اورول، با نام واقعی اریک

آرتور بلر، در ۲۵ ژوئن ۱۹۰۳ در بنگال به دنیا آمد. تحصیلاتش را در مدرسه‌ی مشهور ایتن گذراند. از ۱۹۲۲ تا ۱۹۲۷ در پلیس امپراتوری برمه خدمت کرد. پس از دو سال زندگی در پاریس، به انگلستان بازگشت و مشاغل گوناگونی را، از تدریس خصوصی تا شاگردی کتاب‌فروشی، تجربه

کرد. در جریان جنگ داخلی اسپانیا به جبهه‌ی جمهوری‌خواهان پیوست و حتی به شدت زخمی شد. در طول جنگ جهانی دوم عضو گارد مردمی بریتانیا شد و برای شبکه‌ی بی‌بی‌سی هم کار می‌کرد. او سپس به روزنامه‌ی تریبون پیوست و مدتی هم خبرنگار ویژه‌ی آیزور بود. اورول سرانجام در سال ۱۹۵۰ در لندن درگذشت. آثار مشهور او یکی همین مزرعه‌ی حیوانات است و یکی هم ۱۹۸۴.

رالف استیدمن در ۱۵ مه ۱۹۳۶،

روزی که جنگ داخلی اسپانیا آغاز شد، در چشایر انگلستان به دنیا آمد. در خلال دهه‌ی ۱۹۶۰ برای مجله‌های پانچ و رولینگ استون و روزنامه‌های دیلی تلگراف و نیویورک تایمز به عنوان طراح مستقل کار می‌کرد. او تاکنون جوایز بین‌المللی متعددی را به دست آورده است. تصاویری که استیدمن برای

کتاب کلاسیک هانتز تامپسن، ترس و نفرت در لاس‌وگاس، کشید، او را در سراسر امریکا به شهرت رساند. استیدمن به جز مزرعه‌ی حیوانات، برای کتاب‌های مشهوری چون آلیس در سرزمین عجایب، جزیره‌ی گنج و فانهایت ۴۵۱ نیز طراحی کرده است.

